

SAMLENOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

2. februar 2022
2021 - 18053

Indhold

Produktsikkerhedsforordningen: Forslag til Europa-Parlaments og Rådets forordning om produktsikkerhed i almindelighed (KOM (2021) 346).....	2
Kommissionens forslag til forordning om udenlandske subsidier, der fordrejer det indre marked (KOM (2021) 223).....	28
Forslag om afgørelse til etablering af 2030 programmet for ”Vejen mod det digitale årti” (KOM (2021) 574).....	48
Forslag til direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering (CSRD) - ændring af direktiv 2013/34/EU, direktiv 2004/109/EF, direktiv 2006/43/EF og forordning (EU) nr. 537/2014, (KOM (2021) 189)	67
EU's industripolitik.....	91

Sager til forhandlingsoplæg

Produktsikkerhedsforordningen: Forslag til Europa-Parlaments og Rådets forordning om produktsikkerhed i almindelighed (KOM (2021) 346)

Opdateret notat – ændringer ift. grund og nærhedsnotatet oversendt til FEU den 6. september 2021 er markeret med streg i venstre margen.

1. Resumé

Europa-Kommissionen lancerede den 30. juni 2021 et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om produktsikkerhed i almindelighed.

Forslaget erstatter direktiv 2001/95/EF om produktsikkerhed i almindelighed (produktsikkerhedsdirektivet) og direktiv 87/357/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om produkter, der kan forveksles med andre produkter og herigennem være til fare for forbrugernes sundhed eller sikkerhed (forvekslingsdirektivet), som ophæves ved forordningens anvendelsesdato. Forslaget ændrer forordning 1025/2012 om europæisk standardisering.

Forslaget er en del af den nye forbrugerdagsorden, der sigter på at opdatere den overordnede strategiske ramme for EU's forbrugerpolitik. Forslaget har til formål at styrke forbrugersikkerheden ved at modernisere den generelle ramme for sikkerheden i forbrugerprodukter, der ikke er omfattet af EU-harmoniseringslovgivning, og bevare et stærkt sikkerhedsnet, som også tager højde for produkter med nye teknologier. Forslaget skal samtidig styrke sikkerheden i forbindelse med onlinehandel, herunder import fra tredjelande og køb via onlinemarkedspladser, og dermed også bidrage til fair konkurrencevilkår for europæiske virksomheder. Formålet er desuden at skabe større overensstemmelse mellem reglerne for produkter, der er omfattet af EU's harmoniseringslovgivning og dermed markedsovervågningsforordningen (1020/2019), og de ikke-harmoniserede produkter.

Forslaget viderefører det generelle sikkerhedskrav fra produktsikkerhedsdirektivet, bekræfter vigtigheden af standarder, som giver formodning om sikkerhed, og opdaterer samt udvider de aspekter, der skal indgå i vurderingen af sikkerhed, til bl.a. også at omfatte mulige risici relateret til nye teknologier.

Regeringen støtter forslaget. Der er i høj grad brug for at få opdateret, moderniseret og fremtidssikret den generelle produktsikkerhedsregulering så den afspejler de tiltag, der er taget på produktområdet i EU-regi i de senere år, og i højere grad matcher den digitale og teknologiske udvikling.

Regeringen støtter, at reglerne for markedsovervågning på tværs af de harmoniserede og de ikke-harmoniserede produktområder ensrettes, så der sikres et ensartet højt beskyttelsesniveau og en tydelig ramme for virksomhederne at navigere i, uanset produkttype. Regeringen støtter målsætningen om at styrke informationen til forbrugerne om farlige produkter, og konkret at styrke effekten af tilbagekaldelser med henblik på at beskytte forbrugerne bedre.

Regeringen lægger stor vægt på, at niveauet af forbrugerbeskyttelse ikke bør afhænge af, om en forbruger køber ind i en fysisk butik eller på nettet, herunder særligt at sælgere fra tredjelande via onlinemarkedspladser ikke kan omgå reglerne for produktsikkerhed. Forbrugeren skal kunne forvente et ensartet højt beskyttelsesniveau i både produkter med ny teknologi og i mere traditionelle forbrugerprodukter. Regeringen er derfor positiv over for forslaget om, som noget nyt i produktreguleringen, at introducere specifikke forpligtelser for onlinemarkedspladser i relation til produktsikkerhed. Regeringen finder imidlertid ikke, at forslaget er ambitiøst nok i den forbindelse, da det med forslaget i høj grad fortsat vil være frivilligt for onlinemarkedspladserne, hvorvidt de ønsker at tage et ansvar for, at der ikke flourer farlige og ulovlige produkter på markedspladsen. Regeringen lægger således vægt på, at der altid findes en aktør, der kan stilles til ansvar.

Regeringen finder også, at det eksisterende produktsikkerhedsdirektivs funktion som forbrugernes sikkerhedsnet skal bevares, og at det grundlæggende forsigtighedsprincip også fremover skal finde anvendelse med henblik på at beskytte forbrugerne. I forhold til tilføjelsen af nye aspekter i vurderingen af produkters sikkerhed, herunder vedrørende cybersikkerhedsrisici og risici ved produkter med kunstig intelligens, skal der sikres overensstemmelse med øvrige relevante EU-retsakter og tiltag med henblik på at undgå overlap og uoverensstemmelser.

I forhold til de samlet set ganske mange nye forpligtelser, som de erhvervsdrivende pålægges med forslaget, lægger regeringen stor vægt på, at de forpligtelser, erhvervslivet og myndigheder pålægges, står mål med gevinsterne ift. den forøgede forbrugersikkerhed, mens regeringens også lægger vægt på, at de nye sanktionsbestemmelser ikke unødigt fratager medlemsstaterne juridiske kompetencer.

Der er afholdt 10 møder i Rådets arbejdsgruppe under det slovenske formandskab i 2021. Der er planlagt 8 møder i Rådets arbejdsgruppe under det franske formandskab i 2022. Den uformelle gennemgang af forslaget er afsluttet, men der foreligger endnu ikke noget kompromisforslag fra formandskabet.

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Udvalg om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO). IMCO har d. 10. december udgivet en foreløbig rapport (2021/0170(COD)).

2. Baggrund

Det generelle produktsikkerhedsdirektiv (GPSD) udgør den juridiske ramme for produktsikkerheden på det ikke-harmoniserede produktområde for ikke-fødevarerprodukter, og fungerer som et "sikkerhedsnet" for forbrugerne, som skal sikre, at der ikke markedsføres farlige produkter i EU. Selvom GPSD overordnet har bidraget væsentligt til at sikre et højt niveau af forbrugersikkerhed og et velfungerende indre marked for produkter, er der imidlertid stadig for mange usikre produkter, der kommer i hænderne på europæiske forbrugere. Det skyldes blandt andet, at GPSD er fra 2001 og derfor ikke tager højde for de markante udviklinger, der har været siden da. For det første fordi fremkomsten af produkter med nye teknologier, som eksempelvis kunstig intelligens, udfordrer GPSD's definitioner og anvendelighed. For det andet på grund af væksten i onlinehandel og udviklingen af nye forretningsmodeller og nye typer af økonomiske operatører som eksempelvis onlinemarkedspladser. Kommissionens undersøgelser viser, at andelen af produkter, der importeres direkte af europæiske forbrugere fra sælgere uden for EU, herunder via onlinemarkedspladser, fortsat vokser. Kommissionen konkluderer, at de frivillige tiltag, som hidtil har skullet bidrage til at højne produktsikkerheden på disse markedspladser, kun har haft begrænset effekt.

Kommissionen vurderer desuden, at processen for tilbagekaldelser af farlige produkter, der allerede er blevet solgt til europæiske forbrugere, ikke fungerer tilstrækkeligt effektivt og ensartet på tværs af medlemslandene. Det betyder, at forbrugerne i for høj grad bliver ved med at anvende farlige produkter og dermed udsættes for risici, også efter at produkterne er kaldt tilbage.

Endvidere mangler der sammenhæng og overensstemmelse mellem GPSD og de gældende regler om markedsovervågning (forordning (EU) 2019/1020 af 20. juni 2019 om markedsovervågning og produktoverensstemmelse og om ændring af direktiv 2004/42/EF og forordning (EF) nr. 765/2008 og (EU) nr. 305/2011) på det harmoniserede produktområde, hvilket udgør en barriere både for virksomhederne og de ansvarlige nationale myndigheder. I 2019 blev der vedtaget en revision af forordning 765 i form af en ny forordning om markedsovervågning (2019/1020), som trådte i kraft 16. juli 2021. Med denne forordning har myndighederne bl.a. fået en række nye beføjelser særligt rettet mod e-handel, herunder retten til at udføre kontrol ved brug af skjult identitet og muligheden for at blokere for adgangen til onlinegrænseflader, der vedbliver at markedsføre farlige produkter.

Endelig vurderer Kommissionen, at de gældende regler vedrørende produkter, der kan forveksles med fødevarer, som er fastsat i et særskilt direktiv (87/357/EØF), bliver fortolket individuelt og dermed anvendt meget uensartet på tværs af medlemslandene. Der er derfor et behov for at mindske den juridiske kompleksitet og skabe større klarhed og ensartethed på området.

Kommissionen har den 30. juni 2021 fremsendt et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om generel produktsikkerhed KOM (2021) 346. Forslaget er oversendt til Rådet den 9. august 2021 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i artikel 294, TEUF. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Det overordnede formål med Kommissionens forslag til en ny forordning om produktsikkerhed i almindelighed er at styrke forbrugersikkerheden i EU ved at opdatere og modernisere den generelle juridiske ramme for sikkerheden i ikke-fødevarerprodukter, så den også fremover udgør et stærkt sikkerhedsnet for forbrugerne og bidrager til et velfungerende indre marked med fair konkurrencevilkår. Med det afsæt skal forslaget:

- Sikre at produktsikkerhedsforordningen kan håndtere sikkerheden og relevante risici i alle ikke-harmoniserede produkter, herunder også sikkerhedsrisici relateret til nye teknologier. Målet er ikke at regulere alle risici forbundet med nye teknologier, men alene de risici der vedrører forbrugernes sikkerhed og sundhed.
- Tage højde for de udfordringer, som følger af e-handel. Produktsikkerheden skal være på plads, uanset hvordan forsyningskæden er indrettet. Reglerne for nye online forretningsmodeller skal tydeliggøres, og betingelserne for kontrol med produkter fra tredjelande skal styrkes til fordel for både forbrugere og virksomheder.
- Styrke effekten af tilbagekaldelser med henblik på at holde farlige produkter væk fra forbrugerne.
- Styrke håndhævelsen via bedre markedsovervågning. Herunder ensrette rammen for markedsovervågning af de ikke-harmoniserede produkter med den harmoniserede produktlovgivning, især markedsovervågningsforordningen (2019/1020), for at skabe ensartede vilkår for produkter og virksomheder.
- Sikre en mere ensartet håndtering i EU af sikkerhedsrisici relateret til produkter, der kan forveksles med fødevarer.

Der er generelt tale om en omfattende revision og modernisering, hvor det eksisterende direktiv fra 2001 i høj grad tilpasses New Legislative

Framework (NLF), der er den overordnede ramme, der gælder for den harmoniserede produktlovgivning. Den følgende gennemgang fokuserer på de centrale elementer og ændringer i forhold til i dag.

Forordningens genstand og anvendelsesområde (artikel 1-2)

Forordningen fastsætter regler for forbrugerprodukter, der er bragt i omsætning i EU, uanset om de er nye, brugte, reparerede eller istandsatte.

Forordningen finder anvendelse på produkter, som ikke er omfattet af anden EU-lovgivning, der regulerer samme mål som denne forordning.

En række af forordningens bestemmelser gælder dog også for produkter omfattet af EU-harmoniseringslovgivning. Det inkluderer: Nye forpligtelser for erhvervsdrivende i tilfælde af fjernsalg og produktrelaterede ulykker (Kap. III, sektion 2), særlige forpligtelser for onlinemarkedspladser (Kap. IV), bestemmelser om Safety Gate-systemet til udveksling af information om farlige produkter (Kap VI) og bestemmelser om forbrugernes ret til information og kompensation, herunder nye krav og forpligtelser vedrørende tilbagekaldelser (Kap. VIII).

Forordningen finder ikke anvendelse på medicinske produkter, fødevarer, foder, planter, plantebeskyttelsesmidler, dyr og animalske biprodukter samt transportmidler, som betjenes i forbindelse med en tjenesteydelse, der leveres til forbrugeren.

Artikel 1-7

Der indføres en række nye og ændrede definitioner samt flere definitioner, der er anvendt i anden lovgivning.

Følgende definitioner er i overensstemmelse med definitionerne i markedsovervågningsforordningen (EU 2019/1020): Alvorlig risiko, gøre tilgængelig på markedet, bringe i omsætning, fabrikant, bemyndiget repræsentant, importør, distributør, udbyder af distributionstjenester, erhvervsdrivende, onlinegrænseflade, slutbruger, markedsovervågning, tilbagekaldelse og tilbagetrækning.

Definitionerne vedrørende standarder henviser til definitionerne i standardiseringsforordningen (forordning (EU) Nr. 1025/2012 af 25. oktober 2012 om europæisk standardisering, om ændring af Rådets direktiv 89/686/EØF og 93/15/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/9/EF, 94/25/EF, 95/16/EF, 97/23/EF, 98/34/EF, 2004/22/EF, 2007/23/EF, 2009/23/EF og 2009/105/EF og om ophævelse af Rådets beslutning 87/95/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1673/2006/EF).

I definitionen af '*produkt*' er det gjort eksplicit, at et produkt kan stå alene eller være forbundet med andre elementer. Begrebet omfatter brugte, reparerede og istandsatte produkter. I definitionen af '*sikkert produkt*' indgår ikke længere en opstilling af eksempler på forhold, der indgår i vurderingen af, hvorvidt et produkt er sikkert. Det er tilføjet, at et produkt ikke med rimelig formodning må frembyde en risiko eller kun minimal risiko ved misbrug af produktet.

'*Onlinemarkedsplads*' er en ny definition i de generelle produktsikkerhedsregler. Definitionen omfatter udbyderen af en formidlingsservice, der gør det muligt for forbrugere at indgå fjernsalgsaftaler med en anden sælger eller forbrugere om salg af produkter omfattet af forordningen.

Fjernsalg (artikel 4)

Artiklen slår, i overensstemmelse med markedsovervågningsforordningen, fast, at produkter til salg online skal betragtes som gjort tilgængelige på markedet, hvis de er rettet mod forbrugere i EU. Vurderingen af, hvorvidt produkterne er rettet mod forbrugere i EU, skal tage afsæt i henholdsvis brugen af sprog og valuta, domænenavn samt hvilke geografiske områder, der tilbydes forsendelse til. Kriterierne er ikke udtømmende.

Sikkerhedskrav, formodning om sikkerhed og Aspekter ved vurdering af produkters sikkerhed (artikel 5-7)

Forslaget udvider forpligtelsen til kun at bringe sikre produkter i omsætning eller gøre dem tilgængelige på EU-markedet, så den fremover gælder alle økonomiske operatører og ikke som hidtil kun fabrikanten. Onlinemarkedspladser er ikke omfattet af definitionen på en erhvervsdrivende. Formodning om sikkerhed kan opnås ved overensstemmelse med krav fastsat i eller i henhold til relevante europæiske standarder eller ved overensstemmelse med tilsvarende nationale krav.

Kravene til de aspekter, der skal indgå i vurderingen af overensstemmelse, når formodningen om sikkerhed ikke finder anvendelse, er udvidet og præciseret. Produktets egenskaber, virkning på andre produkter og andre produkters virkning på produktet, der med rimelighed kan forudses, skal indgå i vurderingen, herunder emballering, mærkning, advarsler og sikkerhedsinstruktioner. Endvidere skal vurderingen inkludere produktets udseende, navnlig når det kan forveksles med en fødevarer og dermed tage højde for de tilfælde, som hidtil er omfattet af direktiv 87/357/EØF. Som noget nyt skal vurderingen omfatte relevante cybersikkerhedsfunktioner, der er nødvendige for at beskytte produktet mod eksterne påvirkninger, herunder ond-sindede tredjeparter, når en sådan indflydelse kan have en indvirkning på produktets sikkerhed.

Kapitel III: Forpligtelser for erhvervsdrivende – sektion 1

Forpligtelserne i denne sektion finder ikke anvendelse for produkter, omfattet af EU-harmoniseringslovgivning.

Forpligtelser for fabrikanter, bemyndigede repræsentanter, importører og distributører (artikel 8-11)

Fabrikanter skal sikre, at deres produkter overholder sikkerhedskravene. De skal undersøge klager over produkter og føre registre over sådanne klager, farlige produkter og tilbagekaldelser. Fabrikanter skal sikre, at forbrugerne har adgang til at indgive klager, ulykker og få svar på sikkerhedsspørgsmål, mens de skal informere distributører, importører og onlinemarkedspladser om problemer med sikkerheden ved deres produkter og tage de fornødne skidt for at bringe produktet i overensstemmelse med reglerne eller tilbagekalde eller tilbagetrække produktet.

Bemyndigede repræsentanter kan ved skriftlig fuldmagt bemyndiges af fabrikanter til at udføre en række opgaver. De skal som minimum bemyndiges til at måtte være i kontakt og samarbejde med markedsovervågningsmyndighederne, udlevere dokumentation og til at informere fabrikanterne om eventuelle uoverensstemmelser ved produktet.

Importørens forpligtelser er baseret på fabrikantens. Importører er forpligtet til at sikre, at produkter er sikre og overholder sikkerhedskravene på linje med de krav, der stilles til fabrikanten. De skal ligeledes sikre, at produktet er ledsaget af sikkerhedsinformation og brugsanvisning. Hvis importører ved eller burde vide, at et produkt, de har bragt i omsætning, ikke er i overensstemmelse med reglerne, skal de informere fabrikanten og tage de fornødne skidt for at bringe produktet i overensstemmelse med reglerne eller tilbagekalde eller tilbagetrække produktet. Importøren skal sikre, at forbrugerne advares og at berørte medlemsstaters markedsovervågningsmyndigheder meddeles via Safety Business Gate om at et produkt udgør en risiko for forbrugernes sundhed og sikkerhed og om eventuelle korrigerende foranstaltninger.”

Distributører er forpligtet til at sikre, at fabrikanten har påført type-, batch- eller serienummer på produktet. De skal sikre, at *fabrikanten* har påført sit navn og kontaktoplysninger, og at produktet er ledsaget af sikkerhedsinformation og brugsanvisning på rette sprog. Distributøren skal sikre, at *importøren* har påført sit navn og kontaktoplysninger på produktet eller på salgsannoncen i forbindelse med fjernsalg. Hvis distributører ved eller burde vide, at et produkt ikke er i overensstemmelse med reglerne, skal de informere fabrikanten eller importøren og bringe produktet i overensstemmelse med reglerne, tilbagetrække eller tilbagekalde produktet. Distributøren skal sikre, at berørte medlemsstaters markedsovervågningsmyndigheder meddeles via Safety Business Gate om at et produkt udgør en risiko for forbrugernes sundhed og sikkerhed.

Tilfælde hvor fabrikantens forpligtelser gælder for andre økonomiske operatører, internt overensstemmelsessystem og samarbejde med markeds-
overvågningsmyndigheder (artikel 12-14)

Forslaget indebærer, at en person eller en juridisk person, der foretager en væsentlig ændring af et produkt, skal betragtes som fabrikant og derved overtager fabrikantens forpligtelser for den del af produktet, der er påvirket af ændringen, eller af hele produktet hvis den væsentlige ændring har indflydelse på produktets sikkerhed.

De økonomiske operatører forpligtes til at have interne overensstemmelsesprocedurer på plads, som sikrer, at de lever op til forordningens overordnede sikkerhedskrav. Derudover fastsættes bestemmelser om de informationer, markedsovervågningsmyndighederne skal kunne kræve udleveret fra de økonomiske operatører. Det omfatter informationer om produktets risici og eventuelle korrigerende tiltag samt informationer om involveringen af andre økonomiske operatører.

Ansvarlig person for produkter der bringes i omsætning på EU markedet, information til økonomiske operatører og sporbarhed (artikel 15-17)

Kravet i markedsovervågningsforordningens artikel 4 om, at et produkt kun må bringes i omsætning på EU-markedet, hvis der er en ansvarlig person i EU, finder også anvendelse på produkter omfattet af denne forordning. Navn, varemærke og kontaktoplysninger på den ansvarlige person skal fremgå af produktet. Foruden de forpligtelser, der gælder for den ansvarlige person i henhold til markedsovervågningsforordningen, stiller artiklen supplerende krav til den ansvarlige person om at foretage stikprøver, både af tilfældige produkter og af bestemte produkter, der vurderes at kunne udgøre en alvorlig risiko.

Derudover forpligtes medlemsstaterne til at etablere procedurer, der ved forespørgsel giver økonomiske operatører informationer om implementeringen af denne forordning, og Kommissionen får mulighed for, via delegerede retsakter, at indføre nærmere krav om sporbarhed for udvalgte produkter eller kategorier af produkter, der vurderes at udgøre en alvorlig risiko.

Kapitel III: Forpligtelser for økonomiske operatører – sektion 2 (artikel 18-19)

I modsætning til forpligtelserne i sektion 1 gælder forpligtelserne i denne sektion også for produkter omfattet af EU's harmoniseringslovgivning. Sektionen pålægger de økonomiske operatører nye forpligtelser i tilfælde af fjernsalg og i tilfælde af produktrelaterede ulykker.

Ved fjernsalg skal de relevante økonomiske operatører angive en række oplysninger klart og tydeligt i det relevante produkttilbud. Ud over kontaktoplysninger og identifikationsinformationer skal også eventuelle advarsler og sikkerhedsinformationer fremgå af tilbuddet. Ved ulykker forpligtes fabrikanten at notificere ulykken til myndighederne via Safety Business Gateway, jf. artikel 25, inden for to arbejdsdage efter fabrikanten får kendskab til hændelsen. Importører og distributører, men ikke onlinemarkedspladser, der får kendskab til produktrelaterede ulykker, skal informere fabrikanten.

Specifikke forpligtelser for onlinemarkedspladser vedrørende produktsikkerhed (artikel 20)

Artiklen indfører en række forpligtelser for onlinemarkedspladser i relation til produktsikkerhed. De forpligtes fx til at etablere ét kontaktpunkt for markedsovervågningsmyndighederne vedrørende produktsikkerhed, registrere sig i Safety Gate og tage hensyn til regelmæssige oplysninger om farlige produkter herfra ved frivillige tiltag som fx for at opdage og fjerne farlige produkter. Desuden skal de meddele de frivilligt truffne tiltag via Safety Gate til de myndigheder, hvis oplysninger de har handlet ud fra.

Onlinemarkedspladser skal reagere på henvendelser og påbud fra en markedsovervågningsmyndighed om at fjerne ulovlige produkter eller udstede advarsler mod brugen af produktet inden for to arbejdsdage i det pågældende medlemsland. Med henvisning til artikel 14 i forslaget om Digital Services Act vedrørende anmeldelses- og fjernelsesmekanismer skal onlinemarkedspladser reagere på notifikationer fra private vedrørende produktsikkerhed uden unødigt ophold og senest inden for fem arbejdsdage.

Med henvisning til artikel 22 i forslaget om Digital Services Act om erhvervsdrivendes sporbarhed forpligtes onlinemarkedspladserne til, at sælgerne har mulighed for at fremvise den påkrævede information, og sikre, at informationen gøres let tilgængelig for forbrugerne. For hvert produkt, skal der fremgå navn og kontaktoplysninger på fabrikanten eller den ansvarlige person, hvis fabrikanten ikke er etableret i EU, information om produkttypen samt batch- eller serienummer eller anden identifikation, og eventuelle advarsler og sikkerhedsinformationer om produktet på et letforståeligt sprog som fastsat af medlemsstaten, hvor produktet gøres tilgængeligt.

Onlinemarkedspladser forpligtes til at samarbejde med markedsovervågningsmyndighederne og relevante erhvervsdrivende for at fremme tiltag for at eliminere eller mindske risiciene vedrørende produkter tilbudt til salg via deres tjeneste. Onlinemarkedspladser skal undgå at stille hindringer i vejen for tilbagekaldelser, meddele markedsovervågningsmyndighederne om truffne tiltag og udveksle oplysninger med retshåndhævende myndigheder. Desuden skal de give adgang for markedsovervågningsmyndighedernes

onlineredskaber til deres grænseflader for at identificere farlige produkter og til at udtrække relevante oplysninger (data scraping) efter anmodning.

Markedsovervågning og implementering (artikel 21-22)

Med henblik på medlemsstaternes kontrol med reglerne i produktsikkerhedsforordningen henviser forslaget til markedsovervågningsforordningen (2019/1020) og lægger op til, at hele markedsovervågningsforordningens kapitel IV om tilrettelæggelse, aktiviteter og forpligtelser for markedsovervågningsmyndigheder og det centrale forbindelseskontor også gælder for produktsikkerhedsforordningen. Derudover gælder bl.a. bestemmelserne om markedsovervågningsmyndighedernes beføjelser, myndighedernes omkostninger, markedsovervågningsforanstaltninger og fælles EU-testfaciliteter.

Markedsovervågningsmyndighedernes får dermed adgang til kontrolbeføjelser, som de allerede har i markedsovervågningsforordningen, herunder eksempelvis til at føre produktkontrol ved brug af skjult identitet og til at blokere for adgangen til onlinegrænseflader, der sælger farlige produkter.

Derover kan myndighederne bede om dokumentation for, at risici ikke overføres fra ét produkt til andre produkter, fx fordi de produceres efter samme metode eller med de samme komponenter. Endelig kan myndighederne vælge at etablere kontroller af de økonomiske operatørers interne kvalitets- og overensstemmelsesprocedurer, jf. artikel 13.

Medlemsstaterne skal årligt afrapportere på implementeringen af denne forordning. Indikatorerne vil blive fastsat via gennemførselsretsakter.

Safety Gate systemet til information om farlige produkter (artikel 23-24)

Forslaget viderefører det eksisterende Rapex-system til udveksling af oplysninger om foranstaltninger over for produkter, der udgør en risiko for slutbrugeres sundhed og sikkerhed, men omdøber det til 'Safety Gate'.

Kravene til medlemsstaternes notifikationer og anvendelse af systemet præciseres og myndighedernes forpligtelse til at notificere skærpes, så alle produkter omfattet af denne forordning skal notificeres, uanset om der er tale om en alvorlig eller en mindre alvorlig risiko. For produkter, der er omfattet af harmoniseringslovgivning, er der kun pligt til at notificere alvorlige risici, mens notificering af øvrige risici er frivilligt. Fristen er 2 arbejdsdage.

Safety Business Gateway, EU handling mod produkter, der udgør en alvorlig risiko og mæglingsordning (artikel 25-27)

Kommissionen pålægges at vedligeholde en web portal, der gør det muligt for virksomhederne at indberette de påkrævede oplysninger til myndigheder og forbrugere, jf. artikel 8-11 og 19.

Kommissionen får mulighed for, via gennemførselsretsakter, at iværksætte tiltag over for produkter eller grupper af produkter, der vurderes at udgøre en alvorlig risiko, hvis der er stor uenighed mellem medlemsstaterne vedrørende håndteringen, eller hvis risikoen ikke kan inddæmmes af medlemsstaternes tiltag eller af andre procedurer under EU lovgivningen. Produkter, som Kommissionen har forbudt at gøre tilgængelige i EU, må som udgangspunkt ikke eksporteres til resten af verden.

Produkter, der er blevet vurderet farlige af en markedsovervågningsmyndighed i ét medlemsland, skal som udgangspunkt formodes tilsvarende farlige af markedsovervågningsmyndigheder i andre medlemslande. I de tilfælde, hvor et andet lands markedsovervågningsmyndighed når frem til en anden vurdering af risikoen, kan denne bede Kommission om at gå ind i sagen. Kommissionen skal herefter invitere alle medlemslande til at foretage en evaluering af produktets risiko og komme med en anbefaling. På den baggrund skal Kommissionen herefter afgive en vurdering af risikoniveauet. Medlemslandene skal tage Kommissionens vurdering til efterretning. Kommissionen skal udforme retningslinjer for den praktiske implementering af denne artikel.

Forbrugersikkerhedsnetværk (artikel 28)

Artiklen lægger op til, at det eksisterende Consumer Safety Network, som består af medlemsstater og administreres af Kommissionen bliver en del af EU's produktoverensstemmelsesnetværk (EUPCN), der er etableret i henhold til markedsovervågningsforordningen (2019/1020) med henblik på tilstrækkelig koordination af de fælles aktiviteter på tværs af harmoniserede og ikke-harmoniserede områder.

Koordinerede håndhævelsesaktiviteter og kontrolaktioner om produktsikkerhed (artikel 29-30)

Forslaget viderefører muligheden for, at markedsovervågningsmyndigheder kan samarbejde med andre relevante myndigheder eller/og organisationer om fælles aktiviteter, der kan fremme sikkerhed og forbrugerbeskyttelse. Kommissionen kan bidrage til disse, herunder med finansiering.

Information mellem offentlige myndigheder og forbrugere, Safety Gate portal og Information fra økonomiske operatører til forbrugere (artikel 31-33)

Forslaget slår fast, at myndighedernes og Kommissionens information vedrørende produktrelaterede risici og foranstaltninger generelt, og kun med

få undtagelser, skal gøres tilgængelige for offentligheden, herunder for personer med handicap. Myndighederne skal sikre, at forbrugere har adgang til at indgive klager vedrørende produktsikkerhed, markedsovervågning og kontrolaktiviteter, og at der følges behørigt op på disse klager. Kommissionen skal vedligeholde en Safety Gate portal, som skal sikre offentligheden fri adgang til udvalgte informationer om notificerede produkter. Via en særskilt sektion skal forbrugerne sikres mulighed for at informere Kommissionen om produkter, der udgør en risiko for sikkerhed og sundhed. Kommissionen skal sikre behørig opfølgning på informationerne fra forbrugerne. Kommissionen skal via en gennemførselsretsakt sikre systemets funktionalitet, herunder at forbrugernes information kan tilgå myndighederne.

De økonomiske operatører forpligtes til at informere alle berørte forbrugere, som de kan identificere, direkte i tilfælde af tilbagekaldelser eller advarsler. Økonomiske operatører, der indsamler persondata fra forbrugere, skal bruge disse ved tilbagekaldelser og advarsler. Kommissionen vil udarbejde en gennemførselsretsakt, der fastsætter de nærmere krav vedrørende registrering af bestemte produktkategorier.

I de tilfælde, hvor alle berørte forbrugere ikke kan kontaktes direkte, skal de økonomiske operatører udsende advarsler og beskeder via andre kanaler med bredest mulige rækkevidde, herunder også for personer med handicap.

Meddelelser om tilbagekaldelser og ret til retsmidler (artikel 34-35)

Med henblik på at styrke effekten af tilbagekaldelser, fastsætter forslaget en række krav til de erhvervsdrivendes skriftlige meddelelser til forbrugerne om tilbagekaldelser. Kommissionen skal udarbejde en gennemførselsretsakt, der nærmere specificerer format, sprogkrav og indhold af meddelelserne.

Derudover lægger forslaget op til, at den økonomiske operatør, som er ansvarlig for tilbagekaldelsen, skal tilbyde forbrugeren compensation for produktet. Compensationen skal bestå af mindst én af følgende elementer: Reparation af produktet; ombytning til et tilsvarende produkt med mindst samme værdi; refundering af værdien af det tilbagekaldte produkt. Reparation, bortskaffelse eller destruktions af produktet udført af forbrugeren bør kun ske, når dette er nemt og sikkert. Den økonomiske operatør skal i disse tilfælde sikre, at forbrugeren har de relevante instruktioner eller/og de nødvendige reservedele eller software opdateringer. Dette vil betyde, at medlemsstaternes kontrolorganer får en ny opgave med håndhævelse mht. tvister imellem virksomheder og private.

Internationalt samarbejde (artikel 36)

Artiklen fastsætter bestemmelser om EU's samarbejde og informationsudveksling med tredjelande og internationale organisationer. Forslaget lægger op til, at både tredjelande og ansøgerlande til EU efter nærmere aftale kan deltage fuldt ud i Safety Gate systemet, hvis de anvender relevant EU regulering om produktsikkerhed, herunder denne forordning i deres jurisdiktion.

Finansielle bestemmelser (artikel 37-38)

Forslaget fastslår, hvilke aktiviteter EU henholdsvis skal og kan vælge at finansiere i relation til forordningen. De foreslåede aktiviteter samt betingelserne vedrørende finansiering og kontrol af EU-midler skal ske i forlængelse af allerede gældende regler og praksis.

Erstatningsansvar (artikel 39)

Artiklen slår fast, at beslutninger truffet med afsæt i forordningen ikke skal have indflydelse på vurderingen af ansvar i henhold til nationale regler herom, og at forordningen ikke påvirker anvendelsen af produktansvarsdirektivet (direktiv 85/374/EØF af 25. juli 1985 om tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om produktansvar).

Sanktioner (artikel 40)

Artiklen forpligter medlemsstaterne til at fastsætte sanktioner, der er effektive, proportionale og afskrækkende. Medlemsstaterne skal senest tre måneder efter forordningens ikrafttrædelse notificere Kommissionen herom.

Samtidig fastsætter forslaget en række nærmere, ikke udtømmende, kriterier for medlemsstaternes udmøntning af sanktioner over for såvel erhvervsdrivende som onlinemarkedspladser, samt hvilke typer af overtrædelser, der skal udløse sanktioner. Forslaget lægger op til, at den maksimale bødestørrelse minimum skal være fire procent af en erhvervsdrivendes årlige omsætning i det pågældende medlemsland. Derudover kan medlemsstaten udstede tvangsbøder med henblik på at opnå bestemte formål.

Forslaget forpligter medlemsstaterne til årligt at informere Kommissionen om typer, størrelser og modtagere af sanktioner samt om øvrige overtrædelser af forordningen. Kommissionen forpligtes til at samle op i en årlig rapport.

Udøvelse af delegerede beføjelser, komitéprocedure og evaluering (artikel 41-43)

Kommissionens beføjelser til at udstede delegerede retsakter som omtalt i artikel 17 (3) reguleres, og der fastsættes bestemmelser om den komité, der skal assistere Kommissionen i henhold til reglerne i Forordning (EU) Nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for,

hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser.

Der lægges op til, at Kommissionen skal evaluere forordningen efter fem år med vurdering af effekten på forbrugerbeskyttelsen i forhold til konsekvenserne for virksomhederne, herunder især SMV'er. Medlemsstaterne skal bidrage med relevant information til brug for evalueringen.

Ændringer til Standardiseringsforordningen (artikel 44)

Artiklen ændrer standardiseringsforordningen ((EU) Nr. 1025/2012 af 25. oktober 2012 om europæisk standardisering, om ændring af Rådets direktiv 89/686/EØF og 93/15/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/9/EF, 94/25/EF, 95/16/EF, 97/23/EF, 98/34/EF, 2004/22/EF, 2007/23/EF, 2009/23/EF og 2009/105/EF og om ophævelse af Rådets beslutning 87/95/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1673/2006/EF), så denne fremover refererer specifikt til – og gælder for produktsikkerhedsforordningen.

Ophævelser, overgangsbestemmelser og ikrafttrædelse (artikel 45-47)

Forslaget ophæver produktsikkerhedsdirektivet, GPSD (2001/95/EF) og forvekslingsdirektivet (Rådets direktiv af 25. juni 1 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om produkter, der på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med andre produkter og herigennem være til fare for forbrugernes sundhed eller sikkerhed (87/357/EØF)). Forslaget slår fast, at medlemsstater ikke må forhindre, at produkter, der er bragt på markedet før forordningens ikrafttrædelse og er i overensstemmelse med produktsikkerhedsdirektivet, fortsat gøres tilgængelig på markedet.

Forslaget lægger op til, at forordningen træder i kraft 20 dage efter offentliggørelse i EU-tidende og finder anvendelse 6 måneder efter ikrafttrædelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har i beslutning af 25. november 2020 om håndtering af produktsikkerhed i det indre marked udtrykt en række ønsker til revisionen af GPSD. Parlamentet henviser i beslutningen til, at der er behov for en horisontal lovgivningsramme, der kan fungere som et sikkerhedsnet og forbedre forbrugerbeskyttelsen, og opfordrer derfor Kommissionen til at indføre ensartede regler for harmoniserede og ikke-harmoniserede produkter samt for produkter, der sælges henholdsvis offline og online. Europa-Parlamentet opfordrer desuden Kommissionen til at foreslå obligatoriske regler og pligter for onlinemarkedspladser, herunder både proaktive og reaktive.

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Udvalg om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO). Dita Charanzová (Renew, Tjekkiet) er udpeget som ordfører. IMCO er den 10. december fremkommet med en foreløbig rapport. Den foreløbige rapport indeholder en række præciseringer, tilføjelser og rettelser.

Det foreslås, at flytte nogle bestemmelser til andre artikler i samme forordning med henblik på at opnå større overensstemmelse til anden produktlovgivning.

Det foreslås at tilføje den frie bevægelighed for varer i forordningens formål for at understrege, at der ikke skal opstilles forhindringer for varenes frie bevægelighed. Det foreslås ligeledes, at forordningen finder anvendelse ved en risikobaseret tilgang under forudsætning af overholdelse af forsigtighedsprincippet. Dette er for at understrege, at markedsovervågnings- og toldmyndigheder skal udføre deres opgaver ud fra en risikobaseret tilgang.

Da forordningen fastsætter kravene til forbrugerprodukter, foreslås der en ændring af definitionen af produkt, således at den omfatter produkter, der med rimelig forventning må forventes, at blive brugt af forbrugere, og ikke som før, at et produkt blot kan anvendes af en forbruger. Produktet skal således med rimelighed kunne forventes at blive anvendt af en forbruger.

For at tydeliggøre forskellen mellem forordningens anvendelse af standarder i forhold til standardiseringsforordningen, foreslås det at ændre ”europæisk standard” til ”europæisk produktsikkerhedsstandard”.

I lyset af den digitale udvikling foreslås det, at en række oplysninger kan gives ved brug af digitale løsninger, eksempelvis ved brug af QR-kode. Dette er oplysninger om fabrikantens, importørens eller den ansvarlige persons kontaktoplysninger eller produktets instruktioner eller sikkerhedsinformation. Instruktioner og sikkerhedsinformation skal kunne leveres gratis til forbrugeren i fysisk papirudgave.

Det foreslås at indføre forpligtelser for onlinemarkedspladser til at informere sælgerne om skader og sikkerhedsbrister, som er anmeldt af forbrugerne. Onlinemarkedspladserne skal ligeledes informere forbrugerne om tiltag, der er gjort mod farlige produkter og om muligheden for at blive godtgjort eller få udbedret mangler efter EU-retten eller nationale regler. Der foreslås en ny artikel om indførsel af et frivilligt ”forståelsesnotat”, som onlinemarkedspladser kan indgå med markedsovervågningsmyndighederne, Kommissionen eller forbrugerorganisationer. Forståelsesnotatet kan sigte efter hurtigere fjernes af farlige produkter og andre tiltag, der skal sikre bedre produktsikkerhed.

Det foreslås at fjerne markedsovervågningsmyndighedernes mulighed for at opstille ordninger med henblik på at kontrollere de erhvervsdrivendes interne procedurer for produktsikkerhed.

Det foreslås, at forordningen ikke skal opstille krav til typerne af overtrædelser, som skal medføre straf.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at opgaven med at sikre et tilstrækkeligt niveau af sikkerhed i produkter på det indre marked ikke kan løses af medlemsstaterne alene, og at der er brug for at ensarte både reglerne og håndhævelsen for at sikre et ensartet højt niveau af forbrugerbeskyttelse og ensartede vilkår for virksomhederne.

Særligt i forhold til væksten i onlinehandel og direkte import af produkter fra lande uden for EU, som skaber store udfordringer og er ressourcekrævende for de enkelte medlemsstaters markedsovervågningsmyndigheder, er der brug for effektiv koordination af indsatser og udveksling af data om farlige produkter, som er forankret centralt og koordineret på EU-niveau.

Regeringen vurderer på det foreliggende grundlag, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Det generelle produktsikkerhedsdirektiv og forvekslingsdirektivet er implementeret i dansk ret ved:

- lov nr. 799 af 9. juni 2020 om produkter og markedsovervågning (produktloven),
- bekendtgørelse nr. 839 af 10. juni 2020 om produktsikkerhed i almindelighed og koordination mellem kontrolmyndigheder
- bekendtgørelse nr. 1103 af 12. december 2003 om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler.

Det fremgår eksplicit af lov om produkter og markedsovervågning, at den finder anvendelse på de produkter, der er omfattet af det nugældende generelle produktsikkerhedsdirektiv. Loven danner blandt andet den overordnede ramme for den erhvervsdrivendes pligter, fastlægger kontrolmyndighedens afgørelseskompetence m.v.

Bekendtgørelse om produktsikkerhed i almindelighed og koordination mellem kontrolmyndigheder fastsætter sikkerhedskravene til produkter omfattet af bekendtgørelsen. De erhvervsdrivendes forpligtelser er også fastsat. Derudover er der fastsat regler om koordination mellem kontrolmyndighederne og om udveksling af oplysninger via Safety Gate/RAPEX.

Bekendtgørelse om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnemidler, fastsætter sikkerhedskravene til legetøj og produkter, som kan forveksles med levnemidler. Derudover er der fastsat regler om markedskontrol.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En ny forordning om generel produktsikkerhed vil være direkte gældende i dansk ret.

En vedtagelse af forslaget vil samtidig medføre behov for ændring af lov nr. 799 af 9. juni 2020 om produkter og markedsovervågning samt udstedelse af en ny bekendtgørelse om produktsikkerhed i almindelighed og koordination mellem kontrolmyndigheder og ophævelse af bekendtgørelse om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnemidler.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes at have statsfinansielle konsekvenser i form af øgede udgifter til myndighedernes markedsovervågning og overholdelse af de forpligtelser, som myndighederne får som følge af forslaget. Samlet forventes øgede udgifter på 14,6 mio. kr. årligt fordelt på Sikkerhedsstyrelsen og Miljøstyrelsen. Eksempelvis er der skærpede indrapporteringsforpligtelser i relation til Safety Gate og detaljerede årlige indrapporteringer til Kommissionen om sanktioner og overtrædelser. Myndighederne vil desuden få ekstraopgaver som følge af den foreslåede ret til kompensation for tilbagekaldte produkter, idet der er tale om en ny ordning, som vil skulle etableres, ligesom der vil være udgifter til administration, håndtering af henvendelser fra forbrugere mv. Desuden giver forslaget på en række områder Kommissionen mulighed for at udstede gennemførselsretsakter, der kan fastsætte nærmere krav og kriterier, hvilket vil kunne pålægge myndighederne yderligere forpligtelser.

Det fulde omfang af forslagets betydning for medlemsstaternes ressourceforbrug vurderes ikke tilstrækkelig belyst. Dette bør derfor undersøges nærmere, inden de statsfinansielle konsekvenser kan endeligt fastlægges. Det bemærkes, at de afledte nationale udgifter som udgangspunkt vil skulle afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsrammer, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes overordnet at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, idet mere tydelige og ensartede regler om generel produktsikkerhed vil bidrage til et mere effektivt og velfungerende indre marked for

varer. Det vurderes at være en fordel for forbrugernes tillid til online-handlen, at der stilles tydeligere krav til onlinemarkedspladser og andre virksomheder, herunder om klar og tydelig produktinformation.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det vurderes at få positive konsekvenser for virksomhederne, at produktsikkerhedsdirektivet og forvekslingsdirektivet erstattes af én ny forordning, idet det vil reducere kompleksiteten og forskelligheden i fortolkning af reglerne på tværs af EU.

Den overordnede modernisering og opdatering af rammen for generel produktsikkerhed, så denne i højere grad afspejler NLF og de øvrige produktrelaterede EU-tiltag, som er gennemført siden 2001, vurderes også at være en fordel for virksomhederne. Det samme gør forslaget om, i vidt omfang, at ensarte reglerne for produktsikkerhed og kontrollen med denne på tværs af de harmoniserede og ikke-harmoniserede produktområder, idet det vil blive nemmere for virksomhederne at navigere i.

Samtidig gælder det dog, at forslaget på en række punkter udvider og skærper kravene til de økonomiske operatører, herunder fabrikanter, bemyndigede repræsentanter, importører og distributører, i forhold til de gældende regler. Blandt de elementer, der kan pålægge erhvervslivet byrder, er udvidelsen af markedsovervågningsforordningens krav om en ansvarlig person til alle forbrugerprodukter, forpligtelsen til at tilbyde forbrugerne kompensation for tilbagekaldte produkter, flere registrerings-, informations- og indberetningsforpligtelser, herunder ved fjernsalg og ulykker, og forpligtelsen til at have et internt overensstemmelsessystem i forhold til produktsikkerhed. Dertil kommer udvidelsen af de aspekter, der skal indgå i vurderingen af sikkerheden i produkter, bl.a. med et øget fokus på risici relateret til nye teknologier.

Forslaget kan samtidig få negative økonomiske konsekvenser for de virksomheder, der omfattes af definitionen af en 'onlinemarkedsplads', idet forslaget indfører forpligtelser for disse, som ikke findes i dag. I forhold til de forpligtelser, som onlinemarkedspladserne allerede har udsigt til at blive pålagt som konsekvens af Digital Services Act, vurderes konsekvenserne af de ekstra forpligtelser i dette forslag dog at være relativt begrænsede.

Kommissionen vurderer, at forordningen vil medføre byrder for virksomhederne i EU på ca. 1.468 mio. kr. i omstillingsomkostninger samt ca. 1.326 mio. kr. i løbende årlige udgifter. Det bemærkes, at vurderingen omfatter samtlige EU-virksomheder.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget vurderes at have positive konsekvenser for forbrugersikkerheden, idet det vil reducere antallet af farlige produkter, der anvendes af forbrugerne. Forbrugernes rettigheder styrkes, herunder via retten til kompensation for farlige produkter, der kaldes tilbage. De skærpede forpligtelser for økonomiske operatører og onlinemarkedspladser om information og sporbarhed i forhold til produkter, der sælges online, vil også være til fordel for forbrugerne.

8. Høring

Forslaget er sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 16. august 2021.

Nedenfor sammenfattes hovedindholdet af de indkomne høringssvar fra Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Standard og Forbrugerrådet Tænk. Forsikring & Pension (F&P) havde ingen bemærkninger.

Dansk Erhverv er generelt positivt stemt over for Kommissionens udkast til forordning om generel produktsikkerhed inklusiv forsøget på at skabe en mere effektiv proces for tilbagekaldelser og særligt det forhold, at der med forslaget søges at skabe overensstemmelse mellem det harmoniserede og ikke-harmoniserede produktområde. Det bør dog konkret afklares, hvilke dele af forslaget, der finder anvendelse for de produkttyper, der samtidig er omfattet af en eller flere dele af den harmoniserede lovgivning, så der ikke opstår unødvendige byrder eller uklarheder for virksomhederne i forhold til at opfylde de krav, der stilles i produktsikkerhedsmæssig sammenhæng.

Dansk Erhverv finder det nødvendigt, at onlinemarkedspladser anerkendes som ”økonomiske aktører” og gøres ansvarlige som digitale importører på linje med fysiske importører. Samtidig vurderes det afgørende for beskyttelsen af konkurrencen på det indre marked og forbrugersikkerheden, at onlinemarkedspladser, der lader sælgere fra tredjelande få adgang til europæiske forbrugere, påtager sig samme ansvar som en importør efter produktsikkerhedslovgivningen.

Dansk Erhverv finder desuden, at de foreslåede oplysningskrav i udkastets artikel 18 og tilsvarende for onlinemarkedspladser i udkastets artikel 20 alene bør begrænses til at gælde for salg omfattet af artikel 20 og evt. salg fra aktører i tredjelandes selvstændige webshops. Den nuværende lovgivning for europæiske webshops indeholder, ifølge Dansk Erhverv, allerede proportionale krav til forbrugeroplysning i købsituationen, såsom krav om visning af advarsler og andre oplysninger afgørende for forbrugers beslutning om køb af produktet.

Dansk Industri bakker op om revisionen af det eksisterende produktsikkerhedsdirektiv, da der er behov for en forbedring af reglerne for produktsikkerhed og en mere ensartet implementering på tværs af EU.

Dansk Industri finder, at det fremlagte forslag, i modsætning til det eksisterende produktsikkerhedsdirektiv, har et markant udvidet anvendelsesomfang. Dermed vil forslaget ikke længere agere sikkerhedsnet for et grundlæggende niveau af produktsikkerhed for forbrugerne, men i stedet skabe et overlap med anden gældende EU-lovgivning såsom cybersikkerhedsforordningen, reglerne for det harmoniserede produktområde og de foreslåede bestemmelser om krav til online platforme i Digital Service Act. Dermed skabes en større grad af juridisk usikkerhed og processer til ulempe for både forbrugere og virksomheder. Konkret finder Dansk Industri det eksempelvis problematisk, at forslaget skærper kravene til de økonomiske aktører, der sælger produkter online og til de online platforme, der gør produkterne tilgængelige, samtidig med, at man parallelt forsøger at regulere den samme problemstilling og ansvarliggøre de samme aktører i udkastet til revisionen af e-handelsdirektivet, Digital Services Act.

Dansk Industri ser positivt på, at forslaget mange steder støtter sig til de principper, der er stadfæstet i Afgørelse 768/2008/EC (NLF), men mener samtidig, at indførelse af en række supplerende krav til eksisterende sektor-specifik harmoniseringslovgivning er bekymrende, da det samtidig introducerer ændringer til eksisterende NLF-regulering. I stedet bør en beslutning om ændring af harmoniseringslovgivning ske gennem revision af NLF frem for indirekte i forslaget til regulering af produktsikkerhed i forbrugerprodukter.

Dansk Industri ønsker overordnet, at forordningen om produktsikkerhed bør være en minimumsforordning, der kun stiller krav til forbrugerprodukter i det omfang, det er nødvendigt for at mindske en reel risiko for forbrugerne.

Dansk Industri støtter, at den danske regering arbejder for at sikre enkle regler på området og sammenhæng mellem den rolle, den økonomiske aktør har i salgstransaktionen og den tilsvarende operatørs forpligtigelser i forhold til produktsikkerhed. Det er vigtigt, at der i arbejdet fastholdes et fokus på, at kravene til de erhvervsdrivende er proportionale og kan differentieres i forhold til den risikoprofil, produkterne udgør samtidig med, at de er praktisk mulige at efterleve.

Dansk Industri bakker op om Kommissionens hensigt til at regulere produkters cybersikkerhed, men mener at dette i stedet bør ske i en horisontal regulering, så det samme regelværk dækker alle produkter og uanset hvil-

ken risiko, man ønsker at beskytte sig imod. Vedr. kunstig intelligens ønsker DI tilsvarende, at reglerne vedr. anvendelse af kunstig intelligens alene bør fastsættes horisontalt, og at der ikke stilles krav til dette i forordningen om produktsikkerhed.

Dansk Industri er skeptiske over for, at standarder der giver formodning om overensstemmelse med forordningen, behøver at skifte navn. Det anføres, at begrebet ”europæiske standarder” allerede har én betydning i det etablerede standardiseringssystem, og da der samtidig også allerede består i hvert fald to betydninger af begrebet ”harmoniserede standarder” i EU-regi, ønskes en forenkling af begreberne frem for yderligere forvirring.

Dansk Industri stiller spørgsmålstejn ved det foreslåede bødeniveau og sanktionsmulighederne, da disse synes at række ud over det niveau, der allerede gælder på det harmoniserede område i markedsovervågningsforordningen; ligesom der stilles spørgsmålstejn ved behovet for at erstatte ”presumption of conformity” med ”presumption of safety”, hvor sidstnævnte kan opnås alene med afsæt i nationale krav, når der ikke findes en europæisk standard; et forhold der synes at stride mod principperne for gensidig anerkendelse.

Dansk Industri mener, at overgangsperioden bør ændres til mindst 36 måneder, ikke mindst hvis forslaget krav til produkters cybersikkerhed oprettholdes.

Dansk Standard støtter, at det med Kommissionens udkast fastholdes, at de standarder godkendt under det gældende direktiv for generel produktsikkerhed fortsat skal være gældende under den nye forordning, og at der således bliver en glidende overgang for virksomhederne samtidig med at forordningen lægger op til, at europæiske standarder kan give virksomhederne en formodning for overensstemmelse med lovgivningen.

Dansk Standard støtter, at standarder under forordningen kaldes europæiske standarder, men finder det problematisk, at der ikke umiddelbart er fuld overensstemmelse mellem anvendelsen af betegnelsen ”europæiske standarder” i udkastet til forordningen og den tilsvarende betegnelse defineret i Standardiseringsforordningen 1025/2012, ligesom det anbefales, at man følger procedurerne omkring anmodning og godkendelse af standarder fastsat i samme forordning.

Dansk Standard anfører, at det bør specificeres hvorledes tredjelande, der samarbejder med EU gennem Safety Gate skal deltage i det europæiske standardiseringsarbejde, hvis dette kræves, og der bør i samme ombæring tages hensyn til reglerne for deltagelse i de europæiske standardiseringsorganisationer, hvor europæiske stater er medlemmer.

Forbrugerrådet TÆNK hilser Kommissionens forslag til forordningen velkomment, da der igennem de seneste år har vist sig et voksende behov for moderniseret lovgivning i forhold til ny teknologi, markedsovervågning, uønsket kemi og som modsvar til den stigende onlinehandel; alt sammen nødvendige tiltag for at forhindre, at farlige produkter ender hos forbrugerne.

Forbrugerrådet TÆNK støtter, at forordningen fortsat skal fungere som et sikkerhedsnet og opfange produkter og risici, der ikke er dækket af anden lovgivning, og at der bliver ens regler for markedsovervågning på tværs af det harmoniserede og ikke-harmoniserede område. Samtidig bifaldes det, at der med forordningen lægges op til øget koordinering, håndhævelse og ensartede straffebestemmelser på tværs af medlemslandene samt at forbrugerorganisationer fremover kan opfattes som pålidelige indberettere i forhold til farlige produkter.

Forbrugerrådet TÆNK finder, at forslaget indeholder visse mangler, herunder at det bør være obligatorisk at samle ulykkesdata i en fælleseuropæiske database; at hullerne i forhold til produktsikkerhed og onlinemarkedspladser skal lukkes ved at give onlinemarkedspladserne de samme forpligtelser som andre importører; at tilbagekaldelsesinformation altid bør offentliggøres, og at risikobaseret markedskontrol ikke kan stå alene, men fortsat bør suppleres af generel markedskontrol med tilfældige stikprøver på alle områder for at skabe det fornødne incitament til regelefterlevelse.

Forbrugerrådet TÆNK mener desuden, at der bør arbejdes videre med forslagets sikkerhedskrav i relation til sammenhængen med standarderne, hvordan de konkrete sikkerhedskrav udarbejdes samtidig med, at man sikrer, at de gennemførselsretsakter med specifikke sikkerhedskrav er lovgivningsmæssigt bindende og detaljerede nok til at sikre anvendelse til direkte håndhævelse. Forbrugerne bør fortsat høres i standardiseringsarbejdet, og for at påse dette bør Kommissionen sikre, at ANEC også fremadrettet tilføres tilstrækkelige økonomiske ressourcer.

9. Forhandlingssituationen

Der er afholdt 10 møder i Rådets arbejdsgruppe under det slovenske formandskab i 2021. Der er planlagt otte møder i Rådets arbejdsgruppe under det franske formandskab i 2022. Den uformelle gennemgang af forslaget er afsluttet, men der foreligger endnu ikke noget kompromisforslag fra formandskabet.

Der er generelt opbakning fra medlemsstaterne til en ny, moderniseret forordning om generel produktsikkerhed, der adresserer den digitale og teknologiske udvikling. Der er også opbakning til forslaget om at tilpasse forordningen

til markedsovervågningsforordningen og reglerne på det harmoniserede produktområde.

Regeringen forventer, at alle medlemsstater tilslutter sig forslaget til forordningen efter forskellige forventede justeringer af teksten. En del lande har fremsendt forslag til tekstmæssige ændringer. Nedenfor gennemgås de væsentligste områder, der har været diskuteret.

Blandt medlemsstaterne er det generelt støtte til at forbedre anvendelsen af standarder og udvide kriterierne for sikkerhedsvurderinger fx mht. cybersikkerhed. Medlemsstaterne er også generelt enige om, at det er nødvendigt at tilpasse forpligtelserne for ikke-harmoniserede produkter til dem, der gælder for harmoniserede produkter. Flere medlemsstater har dog også udtrykt ønske om at undgå flere procedurer for simple produkter. Medlemsstaterne anerkender også alle betydningen af Safety Gate som et system for udveksling af oplysninger om farlige produkter. Nogle medlemsstater understreger imidlertid, at nye notifikationsforpligtelser kan skabe en overbelastning af information, der kan svække værdien af Safety Gate systemet. Disse medlemsstater er derfor skeptiske over for bl.a. en udvidelse af anmeldelsespligten.

Der er enighed blandt medlemsstaterne om, at i de tilfælde hvor forordningen regulerer specifikke produktsikkerhedskrav ift. onlinemarkedspladsers forpligtelser, er det afgørende, at der er overensstemmelse til Digital Services Act. Men der er uenighed blandt medlemsstaterne med hensyn til, om yderligere forpligtelser, fx ift. tilbagekaldelser og forebyggelse af, at farlige eller ulovlige produkter bringes online, bør medtages blandt onlinemarkedspladsernes specifikke forpligtelser. I den forbindelse har Danmark fremhævet vigtigheden af, at onlinemarkedspladser ikke bliver en katteløse for farlige produkter ind på det indre marked. Andre lande har modsat fremhævet, at de ikke ønsker pålægge erhvervsdrivende byrder, når de alene formidler tredjeparts salg. Afklaringen af denne diskussion forventes først at kunne foretages, når Digital Services Act betydning for forslaget endeligt kan fastlægges.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter forslaget. Der er i høj grad brug for at få opdateret, moderniseret og fremtidssikret den generelle produktsikkerhedsregulering, så den afspejler de tiltag, der er taget på produktområdet i EU-regi i de senere år, og i højere grad matcher den digitale og teknologiske udvikling.

Regeringen støtter, at reglerne for markedsovervågning på tværs af de harmoniserede og de ikke-harmoniserede produktområder ensrettes, så der sikres et ensartet højt beskyttelsesniveau og en tydelig ramme for virksomhederne at navigere i, uanset produkttype. Regeringen bakker derfor op om,

at markedsovervågningsforordningens bestemmelser om kontrol med produkter, herunder myndighedernes kontrolbeføjelser, også skal finde anvendelse på det ikke-harmoniserede område. Vedrørende Safety Gate (tidligere Rapex) støtter regeringen videreførelsen af det fælles EU-system til udveksling af oplysninger om farlige produkter med henblik på at fastholde en mere ensartet datakvalitet og målet om at tydeliggøre relationen til det fælles informations- og kommunikationssystem (ICSMS) under markedsovervågningsforordningen. Det vil i den forbindelse være centralt, at Kommissionen prioriterer den lovede udvikling og samtænkning af de forskellige indrapporteringsystemer.

Regeringen støtter målsætningen om at styrke informationen til forbrugerne om farlige produkter, og konkret at styrke effekten af tilbagekaldelser med henblik på at beskytte forbrugerne bedre. I forhold til forslaget om at forpligte de relevante virksomheder til at betale forbrugerne kompensation for tilbagekaldte produkter, bakker regeringen op om intentionen, men vurderer samtidig, at der er flere uafklarede spørgsmål, eksempelvis i forhold til mulighederne for reparation. Samtidig er der tale om et nyt og ekstra niveau af beskyttelse, der ligger ud over de eksisterende rettigheder i henhold til den køberetlige regulering, og som derfor uundgåeligt vil påføre både myndigheder og virksomheder yderligere omkostningerne. Der er derfor brug for nærmere afklaring og præciseringer.

Regeringen lægger stor vægt på, at niveauet af forbrugerbeskyttelse ikke bør afhænge af, om en forbruger køber ind i en fysisk butik eller online, herunder særligt at sælgere fra tredjelande via onlinemarkedspladser ikke kan omgå reglerne for produktsikkerhed. I den forbindelse er det positivt, at forslaget sætter særligt fokus på fjernsalg, og ikke mindst at forslaget pålægger onlinemarkedspladser specifikke forpligtelser i forhold til produktsikkerhed, som skal komplementere de mere generelle forpligtelser, onlinemarkedspladserne pålægges i regi af Digital Services Act. Det er hensigtsmæssigt, at denne beskyttelse finder anvendelse for både produkter, der er omfattet af EU-harmoniseringslovgivning, og øvrige produkter omfattet af produktsikkerhedsforordningen.

Regeringen mener imidlertid ikke, at Kommissionens forslag er ambitiøst nok i den forbindelse. Regeringen bakker op om, at onlinemarkedspladserne skal reagere på notifikationer om farlige produkter inden for nærmere fastsatte ambitiøse tidsfrister, tilmelde sig Safety Gate og sikre, at en række oplysninger fra sælgerne om produktet gøres nemt tilgængelige for forbrugerne. Men regeringen konstaterer samtidig, at det med forslaget i høj grad fortsat vil være frivilligt for onlinemarkedspladserne, hvorvidt de ønsker at tage et ansvar for, at der ikke flourer farlige og ulovlige produkter på markedspladsen. Regeringen lægger således vægt på, at der altid findes en aktør, der kan stilles til ansvar.

Regeringen vil dog overordnet fokusere på, at der – i forlængelse af en ambitiøs Digital Services Act (der endnu ikke er vedtaget) – fastsættes mere tydelige, herunder også proaktive, forpligtelser for onlinemarkedspladserne i relation til produktsikkerhed, som matcher deres centrale rolle i produktforsyningskæden.

Regeringen mener, at det eksisterende produktsikkerhedsdirektivs funktion som forbrugernes sikkerhedsnet skal bevares, og at det grundlæggende forsigtighedsprincip også fremover skal finde anvendelse med henblik på at beskytte forbrugerne. Regeringen bakker også op om, at det gøres mere tydeligt, hvilke aspekter, der skal indgå i vurderingen af et produkts sikkerhed ved fraværet af relevante standarder, og at potentielle risici relateret til nye teknologier er omfattet. Det er i denne forbindelse centralt, at medlemsstaternes muligheder for at fastsætte regler uden for det harmoniserede område ikke begrænses, således at danske regler og standarder, der sætter højere sikkerhedskrav end de europæiske, kan opretholdes. For så vidt angår de foreslåede ændringer til standardiseringsforordningen, er der behov for en nærmere afklaring af, hvad disse ændringer konkrete indebærer, ligesom sammenhængen mellem forordningens sikkerhedskrav og standarder bør tydeliggøres.

Regeringen noterer, at forslaget lægger op til at tildele Kommissionen en række nye beføjelser, herunder til at udstede gennemførselsretsakter med henblik på at fastsætte nærmere krav, kriterier, risikovurderinger mv. Mens dette kan være relevant på visse områder, vurderer regeringen, at medlemsstaternes indflydelse flere steder begrænses væsentligt, herunder i forhold til at gennemføre foranstaltninger og foretage risikovurderinger, der også tager højde for eventuelle kulturelle, klimamæssige mv. forhold, der kan påvirke et produkts risiko. Hvor det kan vurderes relevant i visse akutte sammenhænge henset til forbrugernes sikkerhed, finder regeringen at Kommissionens beføjelser til at udstede direkte gældende retsakter bør begrænses til tilfælde, hvor produktsikkerheden udfordres på tværs af landegrænser og med behørig inddragelse af nationale eksperter. Det vurderes samtidig, at flere af de foreslåede gennemførselsretsakter vil kunne påføre yderligere byrder for virksomheder og myndigheder.

Særligt i forhold til sanktioner, som historisk er medlemsstaternes kompetence, vurderes det, at de meget detaljerede bestemmelser og kriterier for fastlæggelse af bødesanktioner, afrapporteringer mv., udfordrer det traditionelle hensyn til medlemsstaternes respektive juridiske systemer og eventuelt også subsidiaritetsprincippet, samtidig med at det strider mod gældende praksis på produktområdet, herunder i markedsovervågningsforordningen, hvilket i sig selv er u hensigtsmæssigt i lyset af målet om ensretning.

Regeringen lægger derfor vægt på, at de nye sanktionsbestemmelser ikke unødigt fratager medlemsstaterne juridiske kompetencer.

I forhold til de samlet set ganske mange nye forpligtelser, som de erhvervsdrivende pålægges med forslaget, lægger regeringen stor vægt på, at de forpligtelser, erhvervslivet og myndigheder pålægges, står mål med gevinsterne ift. den forøgede forbrugersikkerhed.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grund- og nærhedsnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. september 2021.

Sager til forhandlingsoplæg

Kommissionens forslag til forordning om udenlandske subsidier, der fordrejer det indre marked (KOM (2021) 223)

Opdateret notat – ændringer ift. grund og nærhedsnotatet oversendt til FEU den 22. juni 2021 er markeret med streg i venstre margen.

1. Resumé

Europa-Kommissionen (herefter Kommissionen) fremsatte den 5. maj 2021 et forslag til en forordning om udenlandske subsidier, der fordrejer det indre marked (KOM (2021) 223). Formålet med forslaget er at skabe et nyt værktøj, som komplementerer eksisterende regulering og kan håndtere konkurrencefordrejning på det indre marked forårsaget af udenlandske subsidier ydet af tredjelande.

Forslaget lægger op til, at der indføres en generel mekanisme til at gribe ind, hvis udenlandske subsidier fordrejer konkurrencen på det indre marked, og en pligt for virksomheder til forudgående anmeldelse af udenlandske subsidier i forbindelse med fusioner og offentlige udbud over nærmere fastsatte tærskelværdier.

Forslaget har ikke i sig selv konsekvenser for eksisterende dansk lovgivning. En vedtagelse af forslaget forventes at få begrænsede statsfinansielle konsekvenser gennem øgede administrative byrder for offentlige ordregivere samt potentielt øgede udgifter til offentlige indkøb. Derudover forventes forslaget at medføre begrænsede erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Regeringen støtter generelt Kommissionens forslag, men lægger stor vægt på, at de foreslåede instrumenter bruges til at skabe et level playing field og ikke misbruges til protektionistiske formål. Endvidere lægger regeringen vægt på, at reguleringen målrettes de udbud, hvor der er størst sandsynlighed for eller det er forventeligt, at tredjelandssubsidier vil forvride konkurrencen.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 5. maj 2021 forslag til forordning om udenlandske subsidier, der fordrejer det indre marked (KOM (2021) 223).

Forslaget er oversendt til Rådet den 25. maj 2021 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger vedr. det indre markeds funktion samt artikel 207 om handelspolitik og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forslaget bygger på Kommissionens hvidbog af 17. juni 2020 om lige konkurrencevilkår i forbindelse med udenlandske subsidier. Hvidbogen havde til formål at belyse grundlaget for mulig regulering, der kan være med til at sikre lige konkurrencevilkår på det indre marked. Kommissionen vurderede heri, at eksisterende EU-regulering af udenlandske subsidier tildelt virksomheder, som er aktive på det indre marked, ikke i tilstrækkelig grad håndterer problemstillingen. Hvidbogen var således en opfølgning på EU-institutionernes meddelelse om forbindelserne mellem EU og Kina i et strategisk perspektiv (JOIN (2019) 5 final), hvoraf det fremgik, at Kommissionen inden udgangen af 2019 ville præsentere løsninger på de eksisterende mangler i EU-lovgivningen for at imødegå de handelsforvridende virkninger af udenlandsk statsligt ejerskab og statslig finansiering på det indre marked.

Støtte ydet af EU-medlemsstaterne er underlagt EU's statsstøttekontrol, mens der ikke findes nogen tilsvarende regler for støtte ydet af lande uden for EU. Dette stiller virksomheder, der modtager udenlandske subsidier fra tredjelande, bedre end virksomheder, der udøver en økonomisk aktivitet i EU uden subsidier. Ifølge Kommissionen har tildelingen af udenlandske subsidier haft en konkurrencefordrejende virkning på det indre marked i de senere år. Uanset at der fortsat generelt mangler pålidelige data vedrørende udenlandske subsidier, så er der et stigende antal tilfælde, hvor udenlandske subsidier tilsyneladende har muliggjort opkøb af virksomheder i EU, påvirket beslutninger om investeringer eller på anden måde påvirket adfærden hos modtagere af udenlandske subsidier på det indre marked til skade for konkurrencen.

3. Formål og indhold

Forordningens overordnede formål er at sikre et velfungerende indre marked ved at indføre regulering af konkurrencefordrejende subsidier tildelt af tredjelande.

Med forslaget indføres en generel mekanisme (den såkaldte ex-officio værktøj), så Kommissionen kan gribe ind, hvis udenlandske subsidier fordrejer konkurrencen på det indre marked. Endvidere forpligtes virksomheder, der deltager i fusioner eller offentlige udbud, til forudgående at anmelde modtagne udenlandske subsidier, hvis tærskler på henholdsvis på 500 mio. euro for fusioner og 250 mio. euro for offentlige udbud overskrides. I forslaget lægges der op til, at Kommissionen skal tildeles enekompetence til at håndhæve forordningens regler. Neden for uddybes forslagets anvendelsesområde, de tre ”moduler”, håndhævelsesbeføjelser mv.:

Kapitel 1: Generelle bestemmelser

Forordningen vil indføre regler og procedurer for undersøgelse af udenlandske subsidier, som fordrejer konkurrencen på det indre marked, og til afhjælpning af sådanne konkurrencefordrejninger. Fordrejninger kan opstå i forhold

til enhver økonomisk aktivitet, navnlig fusioner samt offentlige udbudsprocedurer.

Forslaget adresserer udenlandske subsidier, der er ydet til en virksomhed, der udøver økonomisk aktivitet på det indre marked. Eksempelvis anses en virksomhed, som erhverver kontrol over eller fusionerer med en virksomhed, der er etableret i Unionen, eller en virksomhed, der deltager i en offentligt udbudsprocedure, for at udøve økonomisk aktivitet på det indre marked.

Der vil være tale om *udenlandske subsidier*, når et tredjeland yder et finansielt bidrag, der medfører en fordel for en virksomhed, som udøver økonomisk aktivitet på det indre marked, og når dette bidrag retligt eller faktisk er begrænset til en enkelt virksomhed eller erhvervsgren eller til flere virksomheder eller erhvervsgræne.

Konkurrencefordrejning på det indre marked vil foreligge, når det er sandsynligt, at udenlandske subsidier kan forbedre den berørte virksomheds konkurrencemæssige stilling på det indre marked, og når de dermed faktisk eller potentielt indvirker negativt på konkurrencen på det indre marked. Hvorvidt de fordrejer konkurrencen på det indre marked fastslås på grundlag af indikatorer, som kan omfatte:

1. Subsidiernes størrelse;
2. Subsidiernes natur;
3. Virksomhedens og det relevante markeds situation;
4. Den berørte virksomheds økonomiske aktivitetsniveau på det indre marked;
5. Formålet og betingelserne for de udenlandske subsidier samt anvendelsen på det indre marked.

Følgende kategorier af udenlandske subsidier vil ifølge Kommissionen med størst sandsynlighed fordreje konkurrencen på det indre marked:

1. Udenlandske subsidier til en nødlidende virksomhed, dvs. en virksomhed, der uden nogen form for subsidier, sandsynligvis vil lukke på kort eller mellemlang sigt, medmindre der foreligger en omstrukturingsplan, der kan føre til langsigtet rentabilitet for virksomheden, og som inkluderer et betydeligt bidrag fra virksomheden selv.
2. Udenlandske subsidier i form af en størrelses- og tidsmæssigt ubegrænset garanti for virksomhedens gæld eller forpligtelser.
3. Udenlandske subsidier som direkte muliggør en fusion.
4. Udenlandske subsidier, som gør en virksomhed i stand til at afgive et uberettiget fordelagtigt tilbud, der vil danne grundlag for tildeling af den offentlige kontrakt til virksomheden.

Kommissionen vil, hvor det er berettiget, foretage en afvejning af de udenlandske subsidiers negative virkninger i form af konkurrencefordrejninger i

forhold til deres positive indvirkninger i forhold til udviklingen af den subsidierede økonomiske aktivitet. Kommissionen vil tage denne afvejning i betragtning i forbindelse med vurderingen af, hvorvidt der skal pålægges afhjælpende foranstaltninger eller accepteres tilsagn, samt herunder hvilken karakter og omfang disse afhjælpende foranstaltninger eller tilsagn skal have.

Kommissionen kan pålægge *afhjælpende foranstaltninger* med henblik på at afhjælpe den forvrejning af konkurrencen, som de udenlandske subsidier faktisk eller potentielt har forårsaget. Virksomheden kan også tilbyde *tilsagn*.

Tilsagn og afhjælpende foranstaltninger kan bestå af følgende:

1. At der gives adgang til en infrastruktur, der er erhvervet med eller understøttet af konkurrencefordrejende udenlandske subsidier, på fair og ikke-diskriminerende vilkår.
2. Mindskelse af kapacitet eller markedstilstedeværelse.
3. Afståelse fra bestemte investeringer.
4. Licensgivning på fair, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår til aktiver erhvervet eller udviklet ved hjælp af udenlandske subsidier.
5. Offentliggørelse af forsknings- og udviklingsresultater.
6. Afhændelse af visse aktiver.
7. Krav om, at de deltagende virksomheder skal opløse fusionen.
8. Tilbagebetaling af de udenlandske subsidier med passende rentetillæg.

Kommissionen kan pålægge afrapporterings- og gennemsigtighedskrav i forbindelse med, at der pålægges afhjælpende foranstaltninger eller modtages tilsagn.

Kapitel 2: Ex-officio undersøgelse af udenlandske subsidier

Forordningen indfører regler om, at Kommissionen på eget initiativ kan undersøge oplysninger fra enhver kilde vedrørende påståede konkurrenceforvridende udenlandske subsidier. Kommissionens sagsbehandling opdeles i to faser, således at der i første fase foretages indledende undersøgelser af, hvorvidt der er tilstrækkelige indicier for, at en virksomhed har modtaget udenlandske subsidier, som fordrejer konkurrencen på det indre marked. Hvis det er tilfældet, vil Kommissionen foretage en tilbundsående undersøgelse.

Kommissionen vil indhente alle oplysninger, som findes nødvendige for på et foreløbigt grundlag at kunne vurdere, om det finansielle bidrag udgør udenlandske subsidier, og hvorvidt disse fordrejer konkurrencen på det indre marked. Kommissionen kan i den forbindelse anmode om oplysninger og foretage kontrolundersøgelser.

Hvis Kommissionen på grundlag af den indledende undersøgelse finder tilstrækkelige tegn på, at en virksomhed har modtaget udenlandske subsidier, som fordrejer konkurrencen på det indre marked:

1. Træffer Kommissionen en afgørelse om at indlede en tilbundsgående undersøgelse;
2. Underretter den berørte virksomhed, og;
3. Offentliggør en notits i Den Europæiske Union Tidende, hvori alle interesserede parter, medlemsstaterne og det berørte tredjeland opfordres til skriftligt at tilkendegive deres synspunkter inden for en fastsat frist.

Hvis Kommissionen omvendt på baggrund af den foreløbige vurdering konkluderer, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at indlede en tilbundsgående undersøgelse, enten fordi der ikke er tale om udenlandske subsidier, eller fordi der ikke er tegn på hverken en faktisk eller potentiel fordrejning af konkurrencen på det indre marked, afslutter Kommissionen den indledende undersøgelse og underretter den berørte virksomhed herom.

I forbindelse med den tilbundsgående undersøgelse, foretager Kommissionen en yderligere vurdering af de konkurrencefordrejende udenlandske subsidier, som Kommissionen identificerede i afgørelsen om at indlede den tilbundsgående undersøgelse. Kommissionen indhenter i den forbindelse alle oplysninger, som findes nødvendige.

Hvis Kommissionen finder, at de udenlandske subsidier fordrejer konkurrencen på det indre marked, kan den pålægge afhjælpende foranstaltninger eller acceptere tilsagn afgivet af virksomheden, hvis de fuldt ud og effektivt afhjælper fordrejningerne.

Kommissionen *gør ikke indsigelse*, hvis det konstateres, at:

1. Den foreløbige vurdering ikke kan bekræftes, eller
2. Konkurrencefordrejningen på det indre marked opvejes af subsidiets positive indvirken på udviklingen af den subsidierede økonomiske aktivitet.

Kommissionen kan *anmode om alle nødvendige oplysninger* fra både den berørte virksomhed samt alle øvrige virksomheder og sammenslutninger af virksomheder.

Kommissionen kan ligeledes forpligte medlemsstaterne til at levere *alle oplysninger, som er nødvendige* for Kommissionens undersøgelse, ligesom den kan anmode tredjelande om at fremlægge alle nødvendige oplysninger.

Kommissionen kan også foretage de nødvendige *kontrolundersøgelser* hos virksomheder både inden for EU og i tredjelande forudsat, at virksomheden i tredjelandet har indvilliget heri samt at tredjelandets regering er blevet officielt informeret og samtykker til inspektionen. Kommissionen kan anmode medlemsstaterne om at foretage kontrolundersøgelser eller andre undersøgelsesforanstaltninger på deres eget område.

I tilfælde af manglende samarbejde fra den berørte virksomheds side kan Kommissionen *træffe afgørelse på baggrund af de foreliggende faktiske oplysninger*. Det kan have processuelle skadevirkninger for de berørte virksomheder, hvis de ikke samarbejder med Kommissionen, idet udfaldet af Kommissionens undersøgelser i så fald kan blive mindre fordelagtige for de omhandlede virksomheder, end hvis de havde samarbejdet.

Kommissionen kan pålægge *bøder og tvangsbøder*, bl.a. hvor en virksomhed eller en sammenslutning af virksomheder leverer ukorrekte, ufuldstændige eller vildledende oplysninger i forbindelse med en anmodning om oplysninger, eller ikke leverer oplysningerne inden for den fastsatte frist, hvis virksomheden nægter at underkaste sig en kontrolundersøgelse, eller hvis virksomheden ikke efterkommer en afgørelse.

En sådan bøde kan ikke overstige 1 pct. af den berørte virksomheds eller sammenslutning af virksomheders samlede omsætning i det foregående regnskabsår.

Størrelsen af en tvangsbøde kan desuden ikke overstige 5 pct. af virksomhedens eller sammenslutningen af virksomheders gennemsnitlige daglige samlede omsætning i det foregående regnskabsår for hver arbejdsdag, fristen overskrides, beregnet fra datoen angivet i beslutningen om tvangsbøder, indtil der forelægges fuldstændige og korrekte oplysninger som anmodet om af Kommissionen. Endelig kan en bøde for ikke at efterkomme en afgørelse med tilsagn, en afgørelse med afhjælpende foranstaltninger eller en afgørelse om foreløbige forholdsregler ikke overstige 10 pct. af den berørte virksomheds samlede omsætning i det foregående regnskabsår.

Kommissionen kan *tilbagekalde en afgørelse*, som er baseret på enten tilsagn fra en virksomhed, afhjælpende foranstaltninger pålagt af Kommissionen eller ikke at gøre indsigelse eller *træffe en ny afgørelse*, hvis den omhandlede virksomhed handler i strid med sine tilsagn eller de pålagte afhjælpende foranstaltninger, eller hvis Kommissionens afgørelse viser sig at være baseret på ufuldstændige, ukorrekte eller vildledende oplysninger.

Kapitel 3: Fusioner

Forslaget indfører regler om anmeldelsespligt til Kommissionen for store fusioner. En fusion vil være anmeldelsespligtig, hvor:

1. den erhvervede virksomhed eller mindst én af de fusionerende virksomheder er etableret i EU og har en samlet omsætning inden for EU på mindst 500 mio. EUR; og
2. de berørte virksomheder har modtaget en samlet finansielt bidrag fra et tredjeland på over 50 mio. EUR inden for de seneste tre kalenderår forud for anmeldelsen

Kommissionen kan desuden anmode om forudgående anmeldelse af en ikke-anmeldelsespligtig fusion, hvis Kommissionen mistænker, at de omhandlede virksomheder kan have modtaget udenlandske subsidier inden for de seneste tre år forud for virksomhedssammenlægningen.

De berørte virksomheder pålægges en *stand-still forpligtelse*, således at den anmeldte fusion ikke må gennemføres i en periode på 25 arbejdsdage fra Kommissionen modtager en fuldstændig anmeldelse. Hvis Kommissionen inden for en frist på 25 arbejdsdage beslutter at indlede en tilbundsgående undersøgelse, må fusionen ikke gennemføres i en periode på 90 arbejdsdage fra indledningen af den tilbundsgående undersøgelse. Denne periode kan forlænges med 15 arbejdsdage, hvis de deltagende virksomheder tilbyder tilsagn.

Hvis Kommissionen træffer afgørelse om, at fusionen ikke fordrejer konkurrencen på det indre marked, kan fusionen herefter gennemføres.

Hvis Kommissionen ikke træffer en afgørelse om at godkende eller forbyde fusionen inden for fristen på 90 arbejdsdage, vil sammenlægningen automatisk være godkendt.

Kommissionen vil kunne påbyde en allerede gennemført fusion opløst, hvor den finder, at fusionen fordrejer konkurrencen på det indre marked.

Kapitel 3 indeholder ligeledes regler om bøder og tvangsbøder. Kommissionen kan pålægge de deltagende virksomheder bøder på op til 1 pct. af deres samlede omsætning i det foregående regnskabsår, hvis de afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i en anmeldelse eller som supplement hertil. Endelig kan Kommissionen pålægge de deltagende virksomheder bøder på op til 10 pct. af deres samlede omsætning i det foregående regnskabsår, hvis de underlader at anmelde en anmeldelsespligtig fusion, gennemfører en anmeldelsespligtig fusion eller gennemfører en anmeldt fusion, der ikke er godkendt af Kommissionen, eller hvor Kommissionen har truffet afgørelse om at forbyde gennemførelsen af en fusion.

Kapitel 4: Offentlige udbudsprocedurer

Forslaget indfører en anmeldelsespligt til Kommissionen for udenlandske subsidier modtaget i forbindelse med udbud, der overstiger 250 mio. EUR.

Vurderingen af, hvorvidt der foreligger en konkurrencefordrejning på det indre marked, begrænses i lighed med fusioner til den foreliggende udbudsprocedure. Der tages kun højde for udenlandske subsidier, som er ydet inden for de seneste tre kalenderår forud for anmeldelsen.

Anmeldelsespligten gælder for alle virksomheder i en tilbudsgivende sammenslutning af økonomiske aktører (konsortium, joint venture eller andet).

Deslige for underleverandører, hvis andel af kontrakten overstiger 30 pct. eller hvis deres deltagelse sikrer centrale elementer i kontraktens gennemførelse. Virksomheder, der ikke opfylder anmeldelsespligten, kan ikke tildeles den udbudte kontrakt.

Kommissionen kan anmode om en anmeldelse af udenlandske finansielle bidrag modtaget af en virksomhed i forbindelse med en offentlig udbudsprocedure, uanset at tærskelværdien på 250 mio. EUR ikke er mødt, hvis den mistænker, at en virksomhed kan have modtaget udenlandske subsidier inden for de seneste tre år forud for deltagelsen i udbuddet.

Proceduren i relation til offentlige udbud vil ligesom undersøgelser efter forordningens kapitel 2 og 3 være opdelt i en indledende og en tilbundsgående fase, ligesom Kommissionen også vil have mulighed for at indhente oplysninger og foretage kontrolundersøgelser. Endelig gælder reglerne i forordningens kapitel 2 om tilbagekaldelse af en afgørelse også i forhold til offentlige udbudsprocedurer. Dog kan Kommissionen ikke kræve en allerede indgået kontrakt opsagt.

Den indledende undersøgelse skal være afsluttet inden for en frist på 60 dage fra Kommissionen modtager anmeldelsen. Kommissionen skal inden for denne frist beslutte, om den vil indlede en tilbundsgående undersøgelse, samt informere den berørte virksomhed og ordregiveren herom. Hvis Kommissionen indleder en tilbundsgående undersøgelse, gælder der en frist på 200 dage fra modtagelsen af anmeldelsen til at træffe en afgørelse. Denne frist kan under ekstraordinære omstændigheder forlænges efter samråd med ordregiveren.

Hvis Kommissionen på baggrund af den tilbundsgående undersøgelse finder, at den berørte virksomhed har modtaget udenlandske subsidier, som fordrejer konkurrencen på det indre marked, træffer Kommissionen afgørelse om at gøre tilsagn bindende, såfremt virksomheden tilbyder tilsagn. Alternativt træffer Kommissionen afgørelse om at forbyde, at den udbudte kontrakt tildeles den berørte virksomhed.

En udbudskontrakt kan tidligst tildeles efter udløbet af fristen for Kommissionens indledende undersøgelse på 60 dage fra anmeldelsestidspunktet. Hvis Kommissionen indleder en tilbundsgående undersøgelse, kan udbudskontrakten ikke tildeles den virksomhed, der er genstand for undersøgelsen, før Kommissionen evt. har truffet afgørelse.

Hvis den berørte virksomhed i sin anmeldelse angiver urigtige eller vildledende oplysninger, kan Kommissionen pålægge virksomheden en bøde på op til 1 pct. af virksomhedens samlede omsætning. Hvis den berørte virksomhed undlader at anmelde subsidier, kan Kommissionen pålægge dem

en bøde på op til 10 pct. af virksomhedens samlede omsætning i det foregående regnskabsår.

Kapitel 5: Fælles procedureregler

Forslaget indeholder en række procedureregler, som gælder generelt for Kommissionens undersøgelser. Bl.a. gælder det, at Kommissionens beføjelser til at foretage tilbundsgående undersøgelser er begrænset til en periode på ti år beregnet fra den dato, hvor der er ydet udenlandske subsidier til den berørte virksomhed.

Kapitel 6: Forbindelse til andre instrumenter

Forslaget indeholder en række bestemmelser om forbindelsen til andre instrumenter forstået som andre bestemmelser i Traktaten, anden EU-regulering samt andre relevante internationale aftaler.

Kapitel 7: Overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser

Kommissionen vil blive bistået af et rådgivende udvalg som skal høres i forbindelse med, at Kommissionen træffer afgørelse på baggrund af tilbundsgående undersøgelser. Kommissionen kan vedtage gennemførelsesretsakter på en række tekniske og proceduremæssige detaljer i forbindelse med udbudsprocedurer. Kommissionen kan derudover vedtage delegerede retsakter bl.a. med henblik på, at ændre anmeldelsestærsklerne i forhold til fusioner og offentlige udbudsprocedurer samt ændre fristerne for indledende undersøgelser og tilbundsgående undersøgelser. Inden vedtagelsen af en delegeret retsakt hører Kommissionen eksperter, som er udpeget af hver enkelt medlemsstat.

Som overgangsordning vil forordningen finde anvendelse på udenlandske subsidier, der er ydet i de ti år, der går forud for datoen for forordningens anvendelse. Forordningen finder ikke anvendelse på fusioner, hvor fusionsaftalen blev indgået, det offentlige overtagelsestilbud blev offentliggjort eller en kontrol blev erhvervet før datoen for forordningens ikrafttrædelse. Ligeledes finder forordningen ikke anvendelse på offentlige udbudsprocedurer, der er indledt inden datoen for forordningens anvendelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionen vurderer, at forslagets formål ikke kan opnås alene af medlemsstaterne, da subsidierede udenlandske virksomheders fusioner eller deltagelse i udbud påvirker hele det indre marked. Kommissionen sammenligner forordningen med EU's statsstøtteregler, hvor statsstøtte givet af en medlemsstat i sin natur vil påvirke flere medlemsstater. Regeringen finder, at forslaget stemmer overens med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Konkurrenceregler

EU's fusions- og konkurrenceregler er ikke indrettet med henblik på at tage højde for, hvorvidt virksomheder måtte have modtaget udenlandske subsidier, og reglerne giver ikke Kommissionen (eller de enkelte medlemsstater) adgang til at gribe ind og træffe afgørelse helt eller delvist på dette grundlag. Det samme gælder de danske fusions- og konkurrenceregler.

EU's statsstøttere regler finder anvendelse, hvor finansiel støtte tildelt af en medlemsstat til virksomheder fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencen på det indre marked. EU's statsstøttere regler finder imidlertid ikke anvendelse på finansiel støtte tildelt af myndigheder uden for EU til virksomheder i EU. Det samme gælder de danske regler om konkurrencefordrejende, offentlig støtte.

Screening af udenlandske investeringer mv.

Efter Investeringscreeningsloven (Lov nr. 842 af 1. maj 2021 om screening af visse udenlandske direkte investeringer m.v. i Danmark) screenes udenlandske investeringer og særlige økonomiske aftaler med henblik på at forhindre, at disse kan udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed eller offentlige orden i Danmark.

Loven indeholder bestemmelser om tilladelseskrav for investeringer og indgåelse af særlige økonomiske aftaler i sektorer, der vurderes som særligt følsomme i forhold til national sikkerhed eller offentlig orden (forsvar, dual-use, it-sikkerhed, kritisk infrastruktur og kritisk teknologi) og en frivillig anmeldelsesmulighed inden for andre sektorer end de særligt følsomme.

Loven trådte i kraft den 1. juli 2021. Loven finder dog ikke anvendelse på udenlandske direkte investeringer og særlige økonomiske aftaler, der er gennemført eller indgået inden den 1. september 2021.

I forbindelse med vurderingen af, om en konkret investering eller særlig økonomisk aftale kan medføre trusler mod national sikkerhed eller den offentlige orden, kan Erhvervsstyrelsen i forhold til den udenlandske investor tage hensyn til alle relevante omstændigheder, herunder også om investor direkte eller indirekte kontrolleres af en udenlandsk regering eller lignende gennem f.eks. betydelig finansiering.

Den 11. oktober 2020 trådte EU-forordningen om en fælles ramme for national screening af udenlandske direkte investeringer på baggrund af national sikkerhed og offentlig orden i kraft.

Både investeringscreeningsloven og EU-forordningen har et sikkerhedsmæssigt sigte, og har således ikke til formål at håndtere markedsforvrængninger på det indre marked forårsaget af udenlandske subsidier.

Offentlige udbud

De lovgivningsmæssige rammer for offentlige indkøb i EU, direktiv nr. 2014/23/EU, 2014/23/EU, 2014/25/EU, har til formål at sikre, at EU-traktatens bestemmelser om et velfungerende indre marked også gælder for offentlige indkøb. Det betyder blandt andet, at der skal være en gennemsigtig udbudsproces, samt at der ikke må ske favorisering af bestemte tilbudsgivere. Udbudsdirektiverne adresserer spørgsmålet om subsidier indirekte gennem bestemmelser om, at der kan ses bort fra unormalt lave tilbud. De offentlige ordregivere er dog ikke forpligtede til at tage imod tilbud fra økonomiske aktører fra tredjelande, som EU ikke har internationale handelsforpligtelser overfor. Udbudsdirektivet er implementeret i dansk ret ved udbudsloven.

Handelspolitik

Da EU har enekompetence på området for den fælles handelspolitik, vil eventuelle handelspolitiske tiltag ikke berøre gældende dansk ret.

EU har mulighed for at fremme lige konkurrencevilkår via WTO (ikke mindst via ASCM-aftalen¹), i kraft af EU's bilaterale handelsaftaler, og gennem EU's defensive handelsinstrumenter. EU's defensive handelsinstrumenter finder anvendelse ved import fra tredjelande, som er subsidieret med statsstøtte fra hjemlandet. Hvis Kommissionen kan fastslå, at der er tale om subsidieret import, at der er sket skade på den europæiske industri, som følge af denne import, og at indførelse af en udligningstold ikke vil være i modstrid med EU's interesser, kan Kommissionen indføre en udligningstold på den pågældende subsidierede varer ved import ind i EU. Hvor EU's defensive handelsinstrumenter adresserer subsidieret import til det indre marked, vil det foreslåede instrument fokusere på virksomheder på det indre marked, der drager fordel af udenlandske subsidier.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen finder direkte anvendelse i hver medlemsstat. Forslaget vil derfor alene have begrænsede lovgivningsmæssige konsekvenser som fx indførelse af hjemmel til at foretage kontrolundersøgelser eller andre undersøgelsesforanstaltninger på vegne af Kommissionen.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

¹ WTOs Agreement on Subsidies and Countervailing Measures.

Forslaget forventes ikke at have væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vil medføre begrænsede administrative byrder for offentlige ordregivere samt potentielt øgede priser ved de omfattede udbud.

Dog er antallet af omfattede offentlige udbud begrænset. I perioden 2017-2020 har der været 27 danske EU-udbud (mellem 4 og 10 udbud per år) over tærskelværdien på 250 mio. EUR ifølge Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens udbudsdata.

Dertil kommer, at der kan være visse forsinkelsesomkostninger for de offentlige udbud, da ordregiver ikke kan tildele kontrakten i de første 60 dage efter tilbudsfristen. Der kan tilkomme yderligere forsinkelsesomkostninger, hvis den tilbudsgivende virksomhed, som ordregiver har til hensigt at tildele kontrakten, bliver genstand for en dybdegående undersøgelse, da kontrakten ikke kan tildeles førend Kommissionen har fuldstændt undersøgelsen eller der er forløbet en periode på 200 dage.

Endvidere forventes antallet af anmeldelsespligtige fusioner at være begrænset. Eftersom Kommissionen er eneansvarlig håndhævende myndighed, vil den administrative byrde i forhold til håndhævelse bestå i videresendelse af de fremsendte anmeldelser til Kommissionen samt at foretage/bistå Kommissionen i kontrolundersøgelser.

Det bemærkes, at de afledte nationale udgifter som udgangspunkt vil skulle afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsrammer, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Økonomiske konsekvenser

Instrumentet vurderes at kunne få positive samfundsøkonomiske konsekvenser, hvis unfair konkurrence på det indre marked mindskes som følge af instrumentet. Dette vil være til gavn for danske og europæiske virksomheders konkurrenceevne på det indre marked og dermed for dansk og europæisk økonomi.

En vedtagelse af forslaget kan potentielt føre til højere priser for forbrugerne og offentlige indkøbere. Samtidig kan det ikke udelukkes, at en vedtagelse af forslaget kan medføre et tab af investeringer, eksempelvis hvis tredjelandes virksomheder vælger at lede sine investeringer væk fra EU pga. risikoen for at blive omfattet af instrumentet.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Der forventes nye administrative byrder fx i form af dokumentationsomkostninger for de virksomheder, der deltager i offentlige udbud over tærskelværdierne. Der vil dog være tale om få udbud og dermed få virksom-

heder, der vil blive mødt med nye administrative forpligtelser. Dertil kommer visse administrative omkostninger for virksomheder, som skal anmelde fusioner, eller som i øvrigt bliver underkastet undersøgelser af Kommissionen, herunder med ”ex officio-redskabet”.

I forbindelse med offentlige udbud vil en indirekte konsekvens af forslaget endvidere være, at tilbudsgivende virksomheder skal vedstå deres tilbud i en periode, der svarer til den maksimale længde af undersøgelsesperioden på 200 dage. Det er en længere vedståelsesfrist end, hvad er normalt i dag, hvilket vil betyde, at virksomhederne kan få meromkostninger til reservation af de ressourcer, der er tilknyttet den udbudte opgave.

Forslaget vil kunne ramme større danske og europæiske virksomheder, hvis de, herunder via deres datterselskaber, modtager statsstøtte fra tredjelande.

Endvidere kan det ikke udelukkes, at tredjelande som følge af EU's regulering af subsidier vil reagere ved at indføre regulering rettet mod europæiske virksomheder, der opererer i tredjelandet, og som modtager statsstøtte, selvom dette sker lovligt efter EU's støtteregele.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Forslaget har været i høring i specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål den 6. - 20. maj 2021. Der er indkommet høringssvar fra Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Maritime, Danske Rederier Foreningen af Rådgivende Ingeniører samt Landbrug & Fødevarer.

Dansk Erhverv (DE) støtter introduktionen af en forordning om håndtering af konkurrenceforvridende subsidier på det indre marked fra andre lande uden for EU, som sammen med de eksisterende handelsdefensive instrumenter skal bidrage til at beskytte mod konkurrenceforvridning fra tredjelande. Det er imidlertid helt afgørende, at de nye regler ikke anvendes til at blokere alle opkøb i EU eller til generelt at skærme europæiske virksomheder fra sund global konkurrence og sunde investeringer fra tredjelande.

DE støtter, at mekanismen introduceres på EU-niveau, så man undgår en forskelligartet implementering på tværs af medlemsstater, som man ifølge Dansk Erhverv p.t. ser det med FDI-screening. Det skal imidlertid sikres, at det er en effektiv procedure, som ikke resulterer i væsentlige byrder og lange sagsbehandlingstider i forbindelse med offentlige udbud eller investeringer i virksomheder i EU.

DE er dog betænkelig ved det overlap, forordningen risikerer at skabe, både internt mellem forordningens egne regler, men mindst lige så vigtigt i forhold til bl.a. EU-fusionsforordningen (139/2004) og eksisterende regler om FDI-screening. Et opkøb risikerer således at skulle notificeres både på baggrund af reglerne i forordningens kap. 2 og 3, og efter reglerne i EU-fusionsforordningen. Er der tale om et opkøb, der berører den offentlige orden og sikkerhed, skal opkøbet tillige behandles efter reglerne om screeningsmekanismer for direkte udenlandske investeringer.

Det skal sikres, at der er mest mulig transparens i Kommissionens afgørelser og effektive klagemuligheder, da det er en vanskelig øvelse at udrede, om der er tale om udenlandske subsidier samt at kvantificere dem. **DE** efterspørger en stillingtagen til, hvordan afgørelser kan påklages, og undrer sig samtidig over, at forordningen ikke indeholder nogen bestemmelse om prøvelse ved Domstolen med hensyn til klager over bøder eller tvangsbøder, som det ellers ses i anden EU-lovgivning.

Det skal ifølge **DE** også tages i betragtning, at statsstøtte kan tage mange former, og det er ikke altid, at en virksomhed er bevidst om, at en kredit eller støtteordning må betragtes som ulovlige subsidier. Derfor skal der i ordningen være mulighed for at finde måder at udbedre situationen i dialog med den berørte virksomhed.

DE bemærker desuden, at det er væsentligt, at proceduren ikke forhindrer eller afskrækker SMV'er fra at deltage i offentlige udbud. Kommissionen bør ligeledes have et særdeles stort fokus på, at mekanismen ikke medfører en forværring af relationerne til vigtige samhandelspartnere. Der kan fx overvejes en fast-track procedure i forhold til investeringer fra tredjelande, hvor EU allerede har handelsaftaler, der regulerer parternes statsstøtte.

Det er for **DE** afgørende, at Kommissionen med de nye regler, ikke går længere end nødvendigt for at adressere problemet med økonomisk støtte fra lande uden for EU. Det er ligeledes en prioritet, at de nye regler ikke bliver disproportionalt byrdefulde for virksomheder og/eller i nogle tilfælde tilbudsgiverne.

DE gør generelt opmærksom på, at der i lyset af Covid-19 pandemien er udmøntet statsstøtte til virksomheder i hele verden, og at det må tages i betragtning i forbindelse med implementeringen, så sagsbehandlingen ikke drukner i behandling af covid-19 relateret statsstøtte.

Generelt ligger det også **DE** på sinde, at der findes løsninger på unfair konkurrence i kraft af den internationale postaftale, der betyder, at der kan sendes varer ind i EU med meget store rabatter fra bl.a. Kina.

DE forbeholder sig, med henvisning til den korte høringsfrist, ret til at vende tilbage med opfølgende bemærkninger.

Dansk Industri (DI) hilser forslaget velkommen, og noterer med glæde, at Kommissionen har lyttet til en række kritikpunkter. **DI** fremhæver, at det er positivt, at Kommissionen har øget tærskelværdierne, så det fortrinsvis er de mest konkurrenceforvridende tilfælde, der undersøges, og at Kommissionen gøres til eneansvarlig håndhævende myndighed for at sikre en ensartet implementering af reglerne på tværs af medlemslandene.

Derudover noterer **DI**, at administrative byrder umiddelbart begrænses til virksomheder, der opererer over tærskelværdierne.

Det er således **DI**'s vurdering, at man bør støtte op om forslaget, men at enkelte opmærksomhedspunkter bør fremlægges. Herunder nævnes først risikoen for, at der kan opstå komplikationer, hvis undersøgelsesprocedurer i offentlige indkøb overskrider den almene vedståelsesfrist. Dernæst fremhæves behovet for at indføre krav om en retskendelse forud for inspektionsbesøg. **DI** fremhæver også vigtigheden af, at forordningens catch-all-mekanismer ikke finder uretmæssig bred anvendelse, samt vigtigheden af, at Kommissionen etablerer klare retningslinjer for hvornår en skade vurderes at være godtgjort, når en impliceret part på eget initiativ tilbyder at forpligte sig hertil.

Danske Maritime hilser forslaget til forordning om udenlandske subsidier velkommen og fremhæver, at forslaget indeholder flere elementer, der imødekommer den danske og den øvrige europæiske maritime industris ønsker om et EU-instrument, der kan sikre industrien et level playing field.

Danske Maritime bemærker dog, at forslaget på flere områder er uklart formuleret, hvilket giver anledning til bekymring om, hvor effektivt instrumentet reelt vil være til at dæmme op for forvridende subsidier tildelt skibsbygningsindustrier i tredjelande.

Danske Maritime fremhæver på den positive side, at Kommissionen tilsyneladende har valgt en model, hvor virksomheder fra tredjelande, der modtager subsidier, kan blive genstand for undersøgelser, uanset om disse virksomheder er fysisk til stede på det indre marked eller ej (ex officio reviews). Afgørende er, hvorvidt virksomhederne udøver økonomisk aktivitet på det indre marked, fx bygger skibe, der importeres til EU. Derudover fremhæver **Danske Maritime**, at Kommissionen vil få tildelt eksklusiv kompetence til at iværksætte undersøgelserne, hvilket er en fordel i den forstand, at tredjelandes subsidier inden for skibsbygning typisk har skadelig virkning på de maritime industrier i flere medlemsstater.

Forslaget har samtidig forrang for forordning 2016/1035 om skadelig pris-sætning af skibe – en forordning, der først vil have virkning efter indgåelse af en OECD-aftale om skibsbygning (hvilket ifølge **Danske Maritime** formentlig aldrig sker).

Listen over de typer af subsidier og afhjælpningsforanstaltninger (bøder), som indgår i forordningsforslaget, synes ifølge Danske Maritime at være ikke-udtømmende, og samtidig kan undersøgelser af eventuelle skadevirkninger fra subsidier tildelt virksomheder i tredjelande iværksættes, før skaden får reel virkning. Det har betydning inden for den maritime industri, da støtteprogrammer til skibsværfter og maritime udstyrsproducenter oftest introduceres flere år før, kontrakterne om bygning af de enkelte skibe og leveringen af udstyret indgås.

Danske Maritime finder det positivt, at Kommissionen kan foretage forundersøgelser baseret på mistanke om forvridende subsidier og anvende denne information i de efterfølgende ex officio undersøgelser af potentielle skadevirkninger på konkurrencen for fx den europæiske skibsbygningsindustri.

Forslaget til forordning indeholder ifølge Danske Maritime imidlertid en række uklarheder, hvoraf et enkelt udestående er helt afgørende for, om forslaget kan anvendes som instrument til håndtering af skadelige subsidier tildelt skibsværfter og udstyrsproducenter i tredjelande.

Det er uklart, hvilken relation forordningsforslaget har i forhold til WTO-aftalen om subsidier og kompensationsforanstaltninger (ASCM) – en multilateral aftale, der regulerer subsidier inden for varehandel. **Danske Maritime** finder, at forordningsforslaget dermed ikke imødekommer den danske og øvrige europæiske maritime industris ønske om et EU-instrument, der effektivt kan bruges i bestræbelserne på at imødegå forvridende ”maritim” statsstøtte fra tredjelande og dermed sikre den europæiske industri et level-playing field.

Flere bestemmelser i forordningsforslaget kræver ifølge **Danske Maritime** nærmere præcisering bl.a. i forhold til industriens rolle i iværksættelse af en konkret undersøgelse og muligheder for at klage over Kommissionens afgørelser i konkrete sager. Hertil lægger forslaget stor vægt på krav om tilbagebetaling af subsidier, der yder skade på det indre marked frem for typer af sanktioner, der mere realistisk vil kunne håndhæves over for myndigheder og virksomheder i lande uden for EU, herunder fx sanktioner med fokus på begrænsninger i markedsadgang. **Danske Maritime** håber, at der under den fælles EU-lovbehandlingsprocedure kan skabes de fornødne præciseringer af de relevante bestemmelser i forslaget, herunder ikke mindst i forhold til WTO’s ASCM.

Danske Rederier er positive over for Kommissionens initiativ omkring håndtering af konkurrenceforvridende subsidier fra tredjelande. Det er vigtigt, at EU's handelspartnere i større udstrækning respekterer fælles spilleregler og ønsket om et level playing field. **Danske Rederier** bemærker, at man inden for den maritime transport ønsker, at der i højere grad fokuseres på potentialet for, at man kan gribe ind over for rederier og skibe, der modtager konkurrenceforvridende statsstøtte og dumper priserne i EU. Den globale konkurrence inden for skibsfarten er hård – og marginalerne er små. Ifølge Danske Rederier, har mange tredjelande i dag indført strategier, som skal fremavle en mere konkurrencedygtig shippingindustri. Metoden bag hviler dog på statslig intervention og subsidiestrukturer. Det ønsker Danske Rederier, at et evt. nyt europæisk forslag bør kunne håndtere.

Det samme gør sig ifølge **Danske Rederier** gældende inden for terminal-ejerskab i EU. Her er der ligeledes aktører i tredjelande, som beviseligt er statsstøttede – og som søger at konkurrere inden for EU. Her er der eksempler på tredjelandeaktører, som ifm. EU-udbud afvikler bud, som ikke er kommercielt bæredygtige og udelukkende kan fremsættes, da man har de respektive stater i ryggen. Det er ikke en bæredygtig situation, og noget som et evt. værktøj bør kunne håndtere.

Danske Rederier bemærker endelig, at når man taler om støtte til tredjelande og maritim søtransport, snakker man ikke om niveauet af tonnagebeskatning eller nettolønsordninger, som i dag er en internationalt introduceret erhvervspolitisk ramme. Fokus er i stedet på direkte kapitalindsprøjtninger, bløde lån eller diskriminatorisk lovgivning.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører har ikke bemærkninger til forslaget.

Landbrug & Fødevarer (L&F) bemærker, at forslaget ikke har umiddelbare konsekvenser for den danske landbrugs- og fødevarerklynge. **L&F** har derfor heller ikke specifikke bemærkninger til forslaget. **L&F** kan generelt støtte forslaget og støtter den bredere baggrund for forslaget. Det er vigtigt, at der kontinuerligt arbejdes for at sikre en sammenhæng på tværs af politikområderne af relevans for den fælles handelspolitik og et velfungerende indre marked. Heri indgår et behov for et øget fokus på en objektiv og regelbundet reciprocitet i EU's tilgang til konkurrenter fra tredjelande herunder de generelle udfordringer med efterlevelse af eksisterende internationale regler om notifikation af statsstøtte, som også gør sig gældende særskilt på landbrugsområdet. **L&F** forventer, at forslaget vil bidrage positivt til disse prioriteter.

9. **Forhandlingsituationen**

Det nuværende franske formandskab har lagt op til at hasteforhandle forslaget og arbejder for at få en generel indstilling i Rådet i foråret. De foreløbige tilkendegivelser fra de øvrige medlemsstater viser, at der er generel opbakning til forslaget. Dog har flere lande givet udtryk for bekymringer vedrørende udbudsinstrumentet. Det gælder bl.a. tærskelværdierne, tidsrammerne for undersøgelsesperioder, konsekvenser for offentlige udbydere og tærskler for konsortiedeltagelse.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen anser et effektivt indre marked som et centralt redskab til at sikre stærk konkurrenceevne, vækst og gode danske jobs. Et effektivt indre marked indebærer, at der er lige konkurrencevilkår blandt spillerne på markedet, og at der er fair vilkår over for lønmodtagerne. Regeringen anerkender, at europæiske virksomheder nogle gange udfordres af unfair konkurrence fra udenlandsk subsidierede konkurrenter, som ikke mødes af samme rammer for statsstøtte og subsidier, og af manglende respekt for de globale spilleregler.

Derfor støtter regeringen generelt Kommissionens forslag til ny regulering af udenlandske subsidier, der fordrejer konkurrencen på det indre marked. Forslaget ses således som et nødvendigt skridt for at imødegå unfair konkurrence på det indre marked og som et vigtigt supplement til EU's eksisterende lovgivning.

Regeringen lægger stor vægt på, at de foreslåede instrumenter bruges til at skabe et level playing field og ikke misbruges til protektionistiske formål. Mange virksomheder med base i EU og Danmark har aktiviteter i lande uden for EU, og de kan blive indirekte påvirket af de nye regler, såfremt tredjelande, hvori virksomhederne opererer, vælger at reagere på EU's nye instrument med regulering rettet mod europæiske interesser.

Det er ligeledes vigtigt, at håndhævelsen af de kommende regler bliver både effektiv og ensartet. Regeringen lægger derfor vægt på, at Kommissionen skal være enhåndhævende myndighed. Regeringen er i denne forbindelse umiddelbart positiv over for de foreslåede håndhævelsesbeføjelser, men finder det samtidig nødvendigt, at der er proportionalitet i forhold til virksomhedernes retssikkerhed, samt at der sker koordination med nationale ordninger, der behandler samme sag.

Regeringen arbejder i den forbindelse for, at forslaget indføres under hensyntagen til og uden uhensigtsmæssige overlap med anden regulering, herunder ved at benytte relevante aspekter og begreber fra eksisterende regulering, så det sikres der i konkrete sager ikke træffes gensidigt modstridende afgørelser efter forskellige regelsæt.

Regeringen støtter de foreslåede tærskelværdier i forhold til anmeldelsespligten for fusioner samt udbud, der vurderes at ramme meget store virksomheder, som er relevante for instrumentet.

Regeringen lægger vægt på, at reguleringen målrettes de udbud, hvor der er størst sandsynlighed for eller det er forventeligt, at tredjelandssubsidier vil forvride konkurrencen. Dermed sikres instrumentets effektivitet samtidig med, at de administrative byrder begrænses. Der bør bl.a. tages højde for rammeaftaler og dynamiske indkøbssystemer særlige karakteristika. Disse udbud er kendetegnet ved at samle et ofte højt antal selvstændige mindre kontrakter med forventet omsætning betydeligt under de foreslåede tærskelværdier.

Regeringen støtter, at fusioner under tærsklerne også kan undersøges, hvis der eksempelvis formodes at være udenlandske subsidier involveret, som risikerer at fordreje den effektive konkurrence på det indre marked. På denne måde sikres en god balance mellem forskelligrettede hensyn i forslaget, herunder – på den ene side – administrative byrder som følge af anmeldelsespligt og – på den anden side – mulighed for en effektiv håndhævelse for at sikre lige konkurrence på det indre marked.

Regeringen lægger vægt på, at længden af den foreslåede undersøgelsesproces for udbudsprocedurer på op til 200 dage forkortes. Den lange undersøgelsesperiode kan medføre øgede omkostninger for de tilbudsgivende virksomheder, da de må vedstå deres tilbud i længere tid end, hvad er normalt i dag.

Regeringen ønsker en sund konkurrence om de offentlige opgaver og lægger derfor vægt på, at der etableres en mulighed for at undtage udbud fra forordningens regler i tilfælde, hvor der er én eller ganske få tilbudsgivere. Det kan fx konkret have betydning, hvis der på en stor og vigtig offentlig opgave kun viser sig at være én tilbudsgiver, der byder på opgaven. Hvis denne tilbudsgiver endvidere er omfattet af forordningen, kan det blive potentielt blive svært eller dyrere, at få udført opgaven.

Endelig er det vigtigt at forslagens tærskelværdier for anmeldelsespligt og tidsfrister for undersøgelser ikke kan ændres af Kommissionen, uden at medlemsstaterne inddrages. Regeringen arbejder derfor for, at Kommissionen ikke får kompetence til at vedtage delegerede retsakter i forbindelse med fastsættelse af tærskelværdier og tidsfrister for undersøgelserne, eller at Kommissionen i det mindste kun kan udøve sådanne kompetence under iagttagelse af kravene i en gennemførelsesretsakt.

Regeringen støtter, at der indføres en overgangsordning, så forordningen kan bruges på subsidier ydet af tredjelande før forordningen træder i kraft i de tilfælde, hvor sådanne subsidier stadig har konkurrencefordrejende virkninger på det indre marked efter forordningens ikrafttræden.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg er orienteret om sagen ved grund- og nærhedsnotat oversendt den 22. juni 2021.

Sager til forhandlingsoplæg

Forslag om afgørelse til etablering af 2030 programmet for ”Vejen mod det digitale årti” (KOM (2021) 574).

Opdateret notat – ændringer ift. grund og nærhedsnotatet oversendt til FEU den 12. november 2021 er markeret med streg i venstre margen.

1. Resumé

Europa-Kommissionen (Kommissionen) præsenterede den 15. september 2021 forslaget ”Etableringen af 2030 politikprogrammet: vejen mod det digitale årti” (KOM (2021) 574). Med forslaget fremsætter Kommissionen en fælles europæisk vision for digital omstilling, herunder en række målsætninger, som Kommissionen ønsker at indfri inden 2030. Forslaget indeholder tre elementer:

- 1. Digitale målsætninger: 12 mål inden for digitale færdigheder, infrastrukturer, erhvervsliv og den offentlige sektor.*
- 2. Forvaltningsstruktur: En årlig mekanisme for samarbejde mellem medlemslandene og EU-institutionerne for overvågning, rapportering og opfølgning på de konkrete målsætninger.*
- 3. Flerlandeprojekter (’Multi Country Projects’): Et ny investeringsinstrument for større digitale projekter med deltagelse af minimum 3 medlemsstater, der skal pulje EU-og nationale midler, og en dertilhørende gennemførelsesmekanisme, et konsortium for en europæisk digital infrastruktur (EDIC).*

Regeringen støtter ambitionen om at fastlægge en fælles vision og strategisk retning, der kan understøtte EU’s digitale omstilling. Regeringen støtter op om fælles europæiske målsætninger, men lægger vægt på, at der tages hensyn til medlemslandenes forskelligheder, således at der er fleksibilitet i indfrielsen af målsætningerne. Regeringen lægger vægt på en ambitiøs digital dagsorden, hvor etisk, ansvarlig og sikker digitalisering går hånd i hånd med digital vækst, og hvor en klimaneutral og cirkulær økonomi understøttes. Regeringen lægger vægt på, at de konkrete målsætninger skal være resultatbaserede, fremtidssikre og skabe reel værdi for borgere og virksomheder.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen (Kommissionen) præsenterede den 15. september 2021 forslaget om etablering af 2030 politikprogrammet: Vejen mod det digitale årti (KOM (2021) 574) (’det digitale politikprogram’). Med forslaget fremsættes en fælles europæisk vision for digital omstilling, herunder de målsætninger, som Kommissionen ønsker at indfri inden 2030. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 15. oktober 2021.

Det digitale politikprogram bygger videre på Kommissionens meddelelse ”Det digitale kompas: Europas kurs i det digitale årti” (KOM (2021)118)), der blev offentliggjort den 9. marts 2021. I meddelelsen præsenterede Kommissionen en plan for EU’s fælles digitale omstilling, og fastsatte retningen, formålet og processen for kommende forslag vedrørende EU’s fælles digitale vision, målsætninger samt forvaltning heraf i form af et digitalt kompas. Således stemmer elementerne i forslaget om ”vejen til det digitale årti” overens med meddelelsens indhold.

3. Formål og indhold

Det digitale politikprogram er et bredspektret og horisontalt forslag, som har til formål at sikre, at EU-institutionerne og medlemslandene sammen arbejder for at fremme, og styrke et modstandsdygtigt, menneskecentreret, demokratisk og sikkert digitalt miljø i EU.

Forslaget indeholder tre hovedelementer:

1. Målsætninger for den digitale omstilling (kapitel 2) frem mod 2030, hvor Kommissionen foreslår en konkret plan for de fælles digitale målsætninger inden for færdigheder, infrastruktur, virksomheder og offentlige tjenester.
2. En ny forvaltningsstruktur (kapitel 3), hvor der etableres en samarbejds mekanisme mellem EU’s medlemslande og Kommissionen om årlig rapportering og fælles indfrielse af målene. Herunder har medlemslandene pligt til at rapportere om eksisterende og planlagte frekvenspolitikker.
3. Flerlandeprojekter (kapitel 4-5), der skal bistå målsætningernes indfrielse ved at etablere store fælles digitale projekter med deltagelse af flere medlemslande. Det kan være igennem eksisterende EU-programmer, vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse (’IPCEI’, statsstøtte) eller via et nyt instrument værende konsortier for europæisk digital infrastruktur (’EDIC’).

Forslaget følges af to supplerende dokumenter i form af et bilag der peger på mulige flerlandeprojekter og et arbejdsdokument, der redegør for forslagets bagvedliggende rationale, herunder hvordan EU leverer på de digitale mål i dag.

Kapitel 2 - Digitale målsætninger (artikel 4)

Kommissionen foreslår 11 fælleseuropæiske målsætninger inden for fire hovedpunkter, der skal nås inden udgangen af 2030. Målsætningerne vil tage udgangspunkt i, hvor medlemslandene er i dag, og ikke alle mål skal være ens på nationalt niveau:

1. *En befolkning med gode digitale færdigheder og højtuddannede fagfolk på det digitale område*

Kommissionen fremhæver, at digitale færdigheder og kompetencer er nøglen til at styrke EU's fælles samfundsmæssige robusthed, og foreslår at:

- a) mindst 80 pct. af befolkningen i alderen 17-74 som minimum skal have grundlæggende digitale færdigheder;
- b) der inden 2030 skal være 20 millioner beskæftigede specialister inden for informations-og kommunikationsteknologi (IKT) med ligelig fordeling mellem kvinder og mænd.

2. Sikre, velfungerende og bæredygtige digitale infrastrukturer

Kommissionen foreslår, at:

- a) alle europæiske husstande skal være forbundet til et gigabitnet, og alle befolkede områder har 5G-dækning
- b) produktion af avancerede og bæredygtige halvledere i Unionen udgør mindst 20 pct. af den globale produktion i værdi;
- c) der anvendes 10.000 meget sikre, klimaneutrale ”edge-knudepunkter” der sikrer adgang til datatjenester med lav latenstid uanset hvor virksomhederne befinder sig;
- d) EU inden 2025 har sin første kvantecomputer, hvilket baner vejen for, at EU kan være på forkant med kvantekapaciteten inden 2030.

3. Digital omstilling af erhvervslivet

Kommissionen foreslår, at:

- a) mindst 75 pct. af europæiske virksomheder har indført cloudtjenester, big data og kunstig intelligens;
- b) mere end 90 pct. af SMV'er når som minimum et grundlæggende niveau af digital intensitet;
- c) EU udvider sin pipeline af innovative vækstvirksomheder og forbedrer deres adgang til finansiering, hvilket vil resultere i en fordobling af antallet af såkaldte ’enhjørningevirksomheder’.

4. Digitalisering af offentlige tjenester

Kommissionen foreslår, at:

- a) alle centrale offentlige tjenester skal være tilgængelige online for Unionens borgere og virksomheder;
- b) alle Unionens borgere har adgang til elektroniske patientjournaler (e-journaler);
- c) mindst 80 pct. af Unionens borgere bruger en digital ID-løsning (identifikationsløsning).

Kommissionen vil inden udgangen af 2026 skulle revidere om de digitale målsætninger fortsat lever op til ambitionerne for digital omstilling. Om nødvendigt vil man opdatere eller introducere nye mål. En sådan revidering og et

eventuelt lovforslag om tilpasning af målsætningerne skal efterfølgende viderebringes til Europa-Parlamentet og Rådet.

Kapitel 3 – Forvaltning: Overvågnings-og samarbejdsmekanismen (artikel 5-9)

Forslaget udstikker en ny forvaltningsstruktur i form af en årlig samarbejds-mekanisme for overvågning, rapportering og opfølgning på medlemslandenes digitale fremskridt. Den udmønter sig ved, at Kommissionen udarbejder en årlig rapport om status for det digitale årti, der baseres på det eksisterende indeks for den digitale økonomi og det digitale samfund (DESI)² samt medlemslandenes egne nationale køreplaner for det digitale årti. Hvis Kommissionen vurderer, at medlemslandenes indsats er utilstrækkelig, vil de årlige rapporter kunne indeholde anbefalinger til medlemslandene om at iværksætte tiltag til at bidrage til at indfri de fælles mål.

Overvågning af processen (artikel 5)

Med forslaget tildeles Kommissionen ansvar for overvågning af EU's fremskridt mod indfrielsen af målsætningerne. Denne baseres på den årlige DESI rapport, som måler medlemslandenes fremskridt i forhold til de enkelte 2030-mål, herunder centrale resultatindikatorer (KPI'er) for hvert mål, som Kommissionen får beføjelse til gennem en gennemførelsesretsakt at fastlægge, hvilke KPI'er, der er nødvendige for at overvåge de enkelte målsætninger. Medlemslandene vil have pligt til at oplyse Kommissionen om relevante statistikker og data til brug for overvågning, herunder information vedrørende frekvenstilgængelighed. Sker dette ikke vil Kommissionen indsamle data på anden vis.

Rapport om status over det digitale årti (artikel 6)

Kommissionen vil årligt fremlægge en rapport om status over det digitale årti for Europa-Parlamentet og Rådet. Den vil indeholde en evaluering af fremskridt for indfrielse af 2030-målsætningerne baseret på DESI og medlemslandenes nationale køreplaner. Kommissionen vil på baggrund af rapporten kunne anbefale, at medlemslandene træffer en række tiltag på de områder, hvor de vurderes at være utilstrækkelige. Anbefalingerne kan vedrøre medlemsstaternes justeringer af ambitionsniveau samt eksisterende og planlagte politikker. Den årlige rapport bør indgå i det europæiske semester, og indeholde aspekter fra arbejdet med de nationale genopretningsplaner under genopretnings- og resiliensfaciliteten.

Nationale strategiske køreplaner for det digitale årti (artikel 7)

² Indekset over den digitale økonomi og det digitale samfund er en årlig analyse foretaget af Kommissionen der måler medlemslandenes digitale indsats. Danmark var i 2021 det mest digitaliserede land i EU, og har siden 2015 ligget i top 4 over digitaliserede lande.

Medlemslandene skal senest seks til tolv måneder inden Kommissionens rapport udarbejde og indsende nationale strategiske køreplaner for det digitale årti. Disse skal indeholde en redegørelse for medlemslandenes gennemførte, vedtagne og planlagte politikker og tiltag der bidrager til indfrielsen af 2030 målsætningerne, og kan indeholde forslag til flerlandeprojekter. Herunder skal følgende kriterier være opfyldt:

- direkte gældende EU eller national lovgivning er trådt i kraft;
- medlemslandene har påtaget sig at implementere en eller flere af de fremsatte politiske tiltag eller initiativer;
- finansielle og/eller menneskelige ressourcer er blevet tildelt, herunder vurdering af relevante investeringskilder
- frekvensressourcer er blevet tildelt eller forventes at tildeles af de relevante nationale myndigheder; og
- medlemslandenes politiske tiltag og initiativer udgør væsentlige katalysatorer for indfrielsen af 2030 målsætningerne.

Årligt samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne (artikel 8)

Den årlige samarbejdsmechanisme dækker over medlemslandenes nationale strategiske køreplaner og Kommissionens årlige afrapportering. Den gør det muligt for Kommissionen og et eller flere medlemslande at påtage sig fælles forpligtelser i forhold til målsætningerne, herunder ved at etablere flerlandeprojekter. Det kan være ved at kombinere EU-initiativer med relevante nationale tiltag, og identificeringen af løsningstiltag ved manglende fremskridt.

Henstillinger (artikel 9)

Med forslaget forpligter medlemslandene sig til at justere deres nationale køreplaner, såfremt Kommissionen anbefaler dette i den årlige rapport for det digitale årti. Hvis medlemslandene ikke gennemfører passende tilpasninger af deres nationale køreplaner, og ikke kommer med en tilstrækkelig forklaring herfor, kan Kommissionen vedtage særskilte henstillinger til medlemslandene. Dette betyder at Rådet og Europa-Parlamentet orienteres, og at det pågældende medlemsland inden for tre måneder skal fremkomme med en plan for, hvordan den nationale køreplan tilpasses.

Såfremt det pågældende medlemsland ikke mener, at en tilpasning af den nationale strategiske køreplan er nødvendig, har denne pligt til at give Kommissionen en skriftlig begrundelse herfor samt offentliggøre begrundelsen inden for tre måneder. Kommissionens særskilte henstillinger vil skulle komplementere de seneste landespecifikke anbefalinger fra det europæiske semester. Kommissionens henstillinger vil ikke være juridiske bindende, og vil samtidig være af en mere teknisk og specifik karakter end de landespecifikke anbefalinger fra det europæiske semester.

Samarbejde (artikel 10)

Kommissionen og medlemslandene skal indgå i tæt samarbejde med henblik på implementering af forpligtelserne deri. Medlemslandene kan derfor altid indgå i dialog med Kommissionen og andre medlemslande om det digitale politikprogram. Kommissionen har her pligt til at yde den fornødne tekniske assistance og ekspertise nødvendig for udveksling af information og best-practice.

Høring af interessenter (artikel 11)

Som led i indsamling af data og formulering af anbefalinger, skal Kommissionen og medlemslandene indgå i tæt samarbejde med såvel private som offentlige interessenter og arbejdsmarkedets parter.

Kapitel 4 – Ramme for flerlandeprojekter (artikel 12-14)

Det digitale politikprogram giver Kommissionen mulighed for i samarbejde med medlemslandene at iværksætte flerlandeprojekter, der har til formål at bidrage til EU's digitale omstilling og øge konkurrenceevnen på kritiske områder. Flerlandeprojekter skal involvere mindst tre medlemslande og er underlagt gældende EU-og national lovgivning.

Der lægges op til, at Kommissionen påtager sig rollen som accelerator for projekterne. Kommissionen har således beføjelse til at vedtage anbefalinger om at medlemslande iværksætter sådanne projekter, invitere medlemslande til at indgå i dem eller til enten selv at iværksætte eller deltage i et flerlandeprojekt som en fælles forpligtelse.

I bilaget til den årlige status over det digitale årti skal der fremgå, hvilke strategiske principper og prioriteter, der er forbundet med implementeringen af flerlandeprojekter. Implementeringen kan ske gennem en række forskellige mekanismer, herunder fælles forpligtelser, EU-agenturer, et konsortium for en europæisk digital infrastruktur (EDIC), selvstændigt af de pågældende medlemslande eller i form af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse (IPCEI).

Bilaget til Kommissionens årlige rapport skal ligeledes indeholde en fremskridtsrapport på de projekter, der allerede er valgt til implementering. I princippet kan alle typer af EU-programmer og investeringsordninger bistå gennemførelsen af et flerlandeprojekt. Andre enheder, såvel offentlige som private, kan ligeledes bistå i dette henseende.

Kapitel 5 – Konsortium for en europæisk digital infrastruktur (EDIC) (artikel 15-23)

Kommissionen forudser, at ikke alle flerlandeprojekter vil kunne implementeres ved brug af eksisterende gennemførelsesmekanismer. Med forslaget gives der derfor mulighed for oprettelse af europæiske konsortier for digital infrastruktur (EDIC), som ville kunne etableres efter anmodning fra et eller flere medlemslande.

Medlemmer der yder finansielle eller ikke-finansielle bidrag vil have stemmeret i konsortierne, mens andre lande og aktører kan være observatører. Et EDIC kan være åbent for deltagelse for andre enheder end medlemsstater, herunder internationale organisationer og private enheder. Et EDIC har status som juridisk person og skal derfor betragtes som selvstændig ansøger ved ansøgning til EU-bevillinger, og kan herved selv stifte gæld. Et EDIC skal være registreret i EU.

Oprettelse af et EDIC kan ske på opfordring fra et eller flere medlemslande til Kommissionen, og vil bestå af en deltagerforsamling udgjort af medlemslandene og Kommissionen, hvor Kommissionen har fuldt ansvar for beslutnings- og budgetvedtagelse.

Det fremsættes i øvrigt, at forvaltning af et EDIC skal baseres på EU-lovgivning, og i særdeleshed det digitale politikprogram. Hvis det ikke eller kun delvist dækkes af EU-lovgivning, kan forvaltningen baseres på national lovgivning i det medlemsland, hvor det pågældende EDIC har hjemsted. Ved afvikling af et EDIC kan dets tidligere aktiviteter overføres til andre retslige enheder.

Kommissionen fremhæver i det medfølgende arbejdsrapport konkret fælleseuropæiske dataområder, som er tekniske og administrative økosystemer for deling af og adgang til data, samt den europæiske blockchain infrastruktur, som potentielle EDIC.

Kapitel 6 – Afsluttende bestemmelser (artikel 24-26)

Afslutningsvis fremsætter forslaget, at medlemslandene har pligt til på Kommissionens befaling at fremkomme med al fornøden information, der muliggør at sidstnævnte kan udføre sine opgaver i henhold til denne afgørelse. I dette henseende assisteres Kommissionen af en kommunikationskomité. Afgørelsen træder i kraft på den tyvende dag for offentliggørelse i Den Europæiske Unions Tidende

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke forholdt sig til forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Forslaget vedrører et område med delt kompetence og vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Kommissionen understreger, at den digitale omstilling relaterer sig til alle politiske områder og derfor kræver en fælles og tværgående indsats, herunder inddragelsen af medlemslandene på tværs af grænser. Kommissionen påpeger, at udfordringerne forbundet med indfrielsen af 2030-målsætningerne vil kræve hurtig og koordineret handling på EU-niveau. Dette skal bidrage til, at Kommissionen og medlemslandene i fællesskab når forslagets fremsatte mål for derved at begrænse eller helt undgå suboptimale nationale tiltag og fragmentering af indsatser medlemslandene iblandt.

6. Gældende dansk ret

Da medlemslandene som udgangspunkt selv er ansvarlige for formulering og implementering af politikker og tiltag, der har til formål at indfri målsætninger i overensstemmelse med relevant national lovgivning, vurderes det ikke, at forslagets indhold har indvirkning på eksisterende dansk ret. Dette er dog under endelig afdækning.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget kommer i form af en afgørelse, med hjemmel i artikel 173 (3) i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), om EU-industriens konkurrenceevne. Det skal ikke indarbejdes i national lovgivning og forventes derfor ikke at få lovgivningsmæssige konsekvenser.

Den foreslåede forvaltningsstruktur i form af en overvågnings- og samarbejdsmechanisme mellem medlemslande og Kommissionen bliver derfor juridisk bindende, mens opfyldelsen af målene skal finde sted på nationalt plan.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Den foreslåede forvaltningsstruktur vil medføre visse statsfinansielle omkostninger i form af administrative udgifter til udarbejdelsen af nationale køreplaner, hvori der redegøres for, hvordan medlemslandene vil indfri de digitale målsætninger, samt den efterfølgende årlige afrapportering til Kommissionen og herunder besvarelse af eventuelle anbefalinger og henstillinger.

Indfrielsen af målsætningerne vil være forbundet med statsfinansielle omkostninger, særligt hvad angår målene for konnektivitet og offentlig digitalisering. Dette afhænger dog af, hvilke konkrete KPI'er der vælges, og hvordan Danmark placerer sig på disse. Kommissionens mulige anbefalinger med henblik på iværksættelsen af specifikke tiltag samt eventuel dansk

deltagelse i flerlandeprojekter vil ligeledes kunne resultere i statsfinansielle konsekvenser. Det er i sidste ende op til regeringen at beslutte deltagelse heri.

Omfanget af de statsfinansielle konsekvenser skal undersøges nærmere, idet udgangspunktet er, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom. Såfremt det viser sig, at det ikke er muligt at holde udgifterne inden for eksisterende bevillinger, vil håndteringen af udgifterne skulle afklares særskilt.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget forventes at resultere i et øget digitalt beskyttelsesniveau for borgere og virksomheder. Dette skyldes et øget fokus på brugervenlige og individualiserede offentlige tjenester med høje standarder for sikkerhed og databeskyttelse.

8. Høring

Meddelelsen har været sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 25. oktober 2021.

Der er indkommet høringssvar fra Dansk Metal, Forsikring & Pension (F&P), Dansk Energi, Dansk Industri (DI), Dansk Erhverv, og KL.

Generelle bemærkninger

Dansk Metal forholder sig generelt meget positivt til Kommissionens intention med forslaget, og mener, at digitalisering og ny teknologi er afgørende på flere områder for både virksomheder og medarbejdere. Dansk Metal er derfor enige med Kommissionen i de fordele, som skitseres i politikpapiret og mener, at ambitionen frem for alt bør være, at europæiske virksomheder ikke skal konkurrere med resten af verden på at have de laveste lønninger, men i stedet på at have den bedste teknologi. Her spiller digitalisering og robotisering ifølge Dansk Metal en afgørende rolle.

Forsikring & Pension (F&P) bakker op om en mere fokuseret EU-indsats, der bidrager til at øge det digitale niveau i Europa. Det bemærkes, at det overordnede politikprogram synes at fokusere på at løfte de enkelte lande fra det digitale stadie, hvor de på tidspunktet befinder sig, hvilket F&P finder positivt. Dog synes fokus at være på at løfte de mindst digitale lande, hvorfor man hos F&P savner svar på, hvad en sådan tilgang betyder for Danmark og andre lande, der allerede er meget langt på digitalisering.

F&P bemærker, at flere af de digitale mål ikke er relevante for Danmark, da vi reelt set allerede er i mål. F&P savner derfor fokus på, hvordan man løfter de mindst digitale lande, samtidig med at man hæver niveauet yderligere for de mest digitale lande. Dertil mener F&P, at der bør være fokus på at sikre, at det efterfølgende EU-arbejde tager højde for Danmarks nuværende digitale løsninger og infrastruktur. Dette for at undgå en situation, hvor de vedtagne brede politikker, foranstaltninger og tiltag fra EU tvinger Danmark til at nedgradere, så Danmark bliver sat tilbage i den digitale udvikling.

Dansk Energi mener, at Danmark bør bakke op om Kommissionens overordnede ambitionsniveau for EU's digitale omstilling frem imod 2030, som de ser som afgørende for en klimaneutral, cirkulær og modstandsdygtig økonomi. Det gælder ikke mindst de digitale mål i artikel 4, herunder at alle europæiske husstande er forbundet til et gigabitnetværk. Dansk Energi mener dog, at man bør tilskynde, at medlemslandene lancerer egne, potentielt mere ambitiøse målsætninger for 2030, hvor Kommissionens målsætninger må anses for et fælleseuropæisk kompromis.

Dansk Industri (DI) støtter tankegangen om at sætte relevante mål, som styrer retningen for den digitale udvikling i EU, og at der skabes en forpligtende ramme, hvor Kommissionen sammen med Medlemsstaterne følger op på opfyldelsen af målene. DI er yderligere enige i, at EU bør basere sin tilgang til et digitalt samfund på tydelige europæiske værdier. DI er enige i visionen om, at ingen virksomhed eller indbygger skal efterlades i det digitale samfund – det er vigtigt for at sikre en bred anerkendelse og optag af teknologi at ingen områder eller grupper efterlades.

Dansk Erhverv genkender og støtter fremstillingen af den store betydning for fortsat at holde momentum på den digitale omstilling. Digitaliseringen skal sikre vækst, udvikling, og er nøglen til at læse store samfundsudfordringer, herunder klimaforandringer, velfærd under pres og en ny verdensorden. Dansk Erhverv har efterlyst større politisk ejerskab af den digitale dagsorden på Christiansborg, og finder det derfor positivt med et fornyet EU fokus på det digitale område, som også skubber til medlemslandene.

Dansk Erhverv bemærker, at forslaget fokuserer på fire nøgleområder, der i store træk afspejler deres prioriteter på det digitale område. Dansk Erhverv bemærker dog også, at Kommissionens forslag i vid udstrækning sætter mål på en række udprægede tekniske løsninger samt borgeres muligheder, men at både detailhandlen og engroshandlen kun berøres ganske perifert trods deres store betydning. Således har Dansk Erhverv tidligere gjort gældende, at tekniske mål bør suppleres med en indsats over for erhvervslivets digitale rejse mere generelt, herunder handels erhvervets digitalisering.

KL bemærker, at forslaget fastsætter konkrete mål for gennemførelsen af EU's visioner og målsætninger for en digital transformation af Europa, som den er beskrevet i "Europas digitale årti: målene for 2030" kaldet det digitale kompas. Fokus er fortsat på EU's ambition om at styrke det digitale lederskab og fremme inkluderende og bæredygtige digitale politikker med mennesker i centrum.

KL er enige i udspillet fokus på kompetencer, inklusion, sikkerhed, teknologisk udvikling og innovation mv. og en høj grad af digitalisering af det offentlige borgervendte tjenester samt bæredygtighed.

KL var i forbindelse med offentliggørelsen af meddelelsen om det digitale kompas usikre på konsekvenserne ved at forfølge denne ambitiøse vision. Det er efter KLs vurdering fortsat uklart, hvilke konsekvenser målsætningerne vil have for den gennemdigitaliserede danske offentlige sektor og vurderer, at der kan være betydelige omkostninger forbundet ved eventuelt at skulle ændre digitale praksisser.

Specifikke bemærkninger

Generelle målsætninger

F&P noterer generelt, at Danmark allerede er meget langt i forhold til mange af de konkrete mål.

Dansk Erhverv støtter overordnet de generelle målsætninger, men mener, at det er vigtigt at digital suverænitæt, som nævnes i stk. c, sikres på en måde, der ikke gør det vanskeligere for europæiske virksomheder at samarbejde med leverandører og kunder i tredjelände. Herunder bør det fremover sikres, at dataoverførsler mellem EU og tredjelände kan foretages uden unødvendige restriktioner og barrierer, og at it-virksomheder fra tredjelände kan levere komponenter til den europæiske infrastruktur på linje med virksomheder, som har hovedsæde i et EU-land.

KL bemærker, at det af udspillet fremgår at forslaget ikke indeholder konkrete indholdsmæssige politiske valg. Den øvelse er foretaget i det digitale kompas, hvor de fire dimensioner og tilhørende mål er formuleret. Fra indtil nu at have været ambitiøse målsætninger for en ønsket udvikling, bliver målsætningerne dog nu bindende.

KL noterer sig, at der i 2026 planlægges en revurdering af målsætningerne. Her finder KL det vigtigt, at der kan tages hensyn til erfaringer, der gøres undervejs i perioden.

Målsætninger om digitale færdigheder

Dansk Erhverv er enige i vigtigheden af digitale færdigheder, og mener, at der bør sættes et højere ambitionsniveau – eksempelvis ved også at sætte et mål for, hvor mange digitale integratorer, dvs. fagspecialister med god teknologisk forståelse, vi skal have i Unionen.

Målsætninger om digitale infrastrukturer

Dansk Energi mener, at man bør præcisere, at målsætningen om at alle europæiske husstande skal være forbundet til et gigabitnetværk også omfatter alle europæiske virksomheder, idet dette vil være en afgørende katalysator for at nå målene i den grønne omstilling samt understøtte EU's konkurrencedygtighed overfor omverdenen. Dertil nævnes det, at Danmark bør have sin egen, nationale bredbåndsmålsætning om gigabitnetværk til alle før 2030.

DI mener, at det bør være et centralt fokus i den europæiske kvanteambition, at der sker en tæt inddragelse af den brede industri, hvor der allerede nu er fokus på teknologien, eksempelvis indenfor life science, kemi mv.

Målsætninger om digital omstilling af erhvervslivet

Dansk Metal deler ambitionen om at øge digitalisering i europæiske virksomheder, både blandt de virksomheder, der på nuværende tidspunkt er mindst digitaliserede, men også blandt dem, der er mest digitaliserede. Dansk Metal finder det derfor positivt, at Kommissionen lægger op til konkrete mål for omstilling af erhvervslivet, herunder at mindst 75 pct. af europæiske virksomheder har indført bestemte typer af digitale løsninger, samt at 90 pct. af SMV'er som minimum opnår et grundlæggende niveau af digital intensitet. Dog foreslår Dansk Metal, at der også sættes mål for, hvor stor en andel af de europæiske virksomheder, der skal op på et højt niveau af digital intensitet.

Dansk Metal deler Kommissionens vision om, at et større fokus på digitalisering vil blive en gevinst for europæiske virksomheder. For Dansk Metal er det dog afgørende, at digitalisering ikke kun bliver et indsatsområde for virksomheder inden for it-brancherne, men også for europæiske industri-virksomheder. Man ser derfor gerne, at Kommissionens ambitiøse digitale linje afspejles i endnu højere ambitioner for at få flere robotter integreret i europæisk industri.

Dansk Metals årlige undersøgelse blandt deres tillidsrepræsentanter viser, at virksomheder, der har installeret robotter, også har en forventning om stigning i ordrer og antal ansatte. Derfor kan forslaget med fordel udbredes

til også at indeholde målsætninger om brugen af robotter i Europa. Dansk Metal foreslår, at politikprogrammet sætter mål for, hvor mange robotter, der inden 2030 skal stå i europæiske virksomheder.

F&P synes, at målsætningen om at mindst 75 pct. af europæiske virksomheder inden 2030 anvender cloud computing-tjenester, big data og kunstig intelligens kan få et for snævert fokus på en smal vifte af teknologier. For mindre virksomheder især er der ikke nødvendigvis en givet fordel ved at anvende disse teknologier. Særligt big data og AI har typisk først positive effekter, når virksomhederne når en vis størrelse og digital modenhed, mens andre mindre komplekse digitale løsninger kan have en langt større effekt for mindre virksomheder, eksempelvis systemer til digital administration, økonomistyring, lagerstyring og softwarerobotter (RPA-processer), som kan effektivisere konkrete processer i virksomhederne.

F&P mener, at et fokus på en smal vifte af teknologier vil blive et forsøg på at ”pick the winner”, og givet forslaget langsigtede fokus, er det en svær opgave grundet den hastige markedsudvikling. Eksempelvis er et begreb som ’big data’ reelt allerede ved at blive et underelement i kunstig intelligens, men med er mere særskilt fokus.

F&P lægger derfor op til at man bør overveje også at inkludere et bredere digitalt mål, som har til formål at understøtte digitalisering af virksomhederne, uden at pege på bestemte teknologier. Det centrale er ifølge F&P at skabe frihed til og mulighed for, at virksomhederne vælger de teknologier, som gør en positiv forskel for dem i digitaliseringen. Det bør derfor undgås at fokusere udelukkende på specifikke mål for virksomheders brug af konkrete teknologier.

Dansk Erhverv finder det positivt, at der sættes en barre for, at ni ud af ti virksomheder skal opnå et grundlæggende niveau af digital intensitet. Dette bør dog suppleres med mål for, hvor mange virksomheder, der bliver middel- og/eller højt digitaliserede. Derudover mener Dansk Erhverv, at der er behov for en klar definition for, hvornår virksomheder kan siges at befinde sig i det ene eller andet segment. Det kan overvejes at sætte særlige mål for brancher eller erhverv, som er langt bagud på digitalisering.

Målsætninger om digitalisering af offentlige tjenester

F&P bemærker, at det for Danmark er vigtigt, at de store offentlige løsninger kan videreudvikles, så de fortsat kan leve videre – også i et europæisk perspektiv. Derfor er det vigtigt, at de mange digitale initiativer i Danmark synkroniseres med det, der fremadrettet etableres i EU-regi, således at Dan-

marks digitale forspring ikke ender som en barriere. Tværtimod bør de danske løsninger og modeller være en løftestang og forbillede for lande, der er mindre digitale.

DI fremhæver, at erfaringer viser, at det er uhensigtsmæssigt, ikke mindst for tilslutningen til målene, at det bliver mål i sig selv at digitalisere. DI mener, at det kan overvejes at tilføje kvalitetsparametre til de enkelte målsætninger, eksempelvis at alle centrale offentlige tjenester skal være tilgængelige og brugervenlige online for Unionens borgere og virksomheder

DI mener yderligere, at det i forhold til målsætningen om digital identifikation kan overvejes at medtage et mål om interoperabilitet, både mellem medlemslandene og mellem den offentlige og private sektor. Et eksempel herpå kunne være at mindst 80 pct. af Unionens borgere bruger en digital ID-løsning (identifikationsløsning), som kan benyttes på tværs af grænser samt på tværs af den offentlige og private sektor.

KL vil have særligt fokus på målsætningen om at alle centrale offentlige tjenester skal være tilgængelige online for Unionens borgere og virksomheder, hvor der er brug for analyse og præcisering af, hvilke centrale offentlige tjenester, der reelt er relevante at gøre tilgængelige på tværs af medlemslandene.

Rapport om status over det digitale årti

Dansk Erhverv noterer, at Kommissionen vil aflægge en årlig statusrapport til Parlamentet og Rådet om status over det digitale årti. Dansk Erhverv støtter initiativet, herunder at medlemslandene forpligtes til at forelægge Kommissionen nationale strategiske køreplaner for det digitale årti. En sådan forpligtelse understøtter Dansk Erhvervs ønske om et større politisk ejerskab af den digitale dagsorden i Danmark.

I den forbindelse foreslår Dansk Erhverv blandt andet, at der sættes massivt ind på uddannelse, så alle – fra de store tech-virksomheder til de lokale SMV'er – får adgang til de rette digitale kompetencer, samt at man foretager en pensionsreform for aldrende offentlige it-systemer, der har fokus på hvordan den offentlige sektor hurtigt muligt får udskiftet gamle legacy-systemer. Dertil foreslår Dansk Erhverv, at den offentlige sektor i samarbejde med erhvervslivet går forrest ved at indføre klimavenlige løsninger, der ved hjælp af dataanalyse, IoT og kunstig intelligens kan nedbringe ressourceforbruget og bidrage til at skabe grønne smarte byer og samfund som helhed.

Med henhold til Kommissionens vurdering af fremskridtene i Unionens digitale omstilling anbefaler Dansk Erhverv, at Kommissionen ligeledes forpligtes til løbende at vurdere, om de fastsatte målsætninger fortsat er hensigtsmæssige. Der kan være en række scenarier, hvor det giver mening at revidere målsætninger, og dette bør indgå i den løbende evaluering.

Ramme for flerlandeprojekter

F&P mener, at Danmark i forhold til det fremadrettede arbejde med flerlandeprojekter med fordel kan have fokus på projekter målrettet cybersikkerhed og datadeling.

DI støtter konstruktionen af flerlandeprojekter, og opfordrer den danske regering til på relevante områder at afsøge mulighederne for at udnytte konstruktionen og hermed gå foran og drive den europæiske digitalisering. Det kunne være inden for offentlig digitalisering, hvor Danmark historisk har haft en konkurrencefordel og har et stort eksportpotentiale.

Dansk Erhverv finder det positivt, at Kommissionen lægger sig i selen for at kunne gennemføre flerlandeprojekter for store digitale infrastrukturer og/eller tjenester på tværs af medlemslandene. Eksempelvis ses store potentialer i at borgere og virksomheder kan identificere sig selv digitalt på tværs af EU's medlemslande.

Dansk Erhverv finder det dog afgørende, at Kommissionen iagttager landes forskellige digitale modenhedsgrader, og drager nytte af de lande der allerede er godt på vej med tekniske løsninger og praksisser. Danmark er eksempelvis langt fremme med NemID/MitID som nyder stor udbredelse og spiller sammen på tværs af den private og offentlige sektor. Det skal et kommende EUid drage nytte af ved at lægge vægt på, at nationale løsninger taler sammen og anerkendes gensidigt. Dette vil ifølge Dansk Erhverv understøtte 2030-målene.

Cybersikkerhed

F&P vurderer, at cybersikkerhed er en udfordring på tværs af landegrænser, og at tværgående samarbejde kan bidrage til at skabe større opmærksomhed og cyberrobusthed. For at styrke den danske position og det danske vidensniveau kan der med fordel arbejdes på tværs af landegrænser på dette område.

Dansk Erhverv bemærker, at Kommissionens initiativ flere steder nævner betydningen af cybersikkerhed, herunder udfordringen med mangel på færdigheder i EU's arbejdsstyrke. Dansk Erhverv ser gerne en skærpelse af betydningen af cybersikkerhed som fundament for udvikling mod 2030.

Dansk Erhverv mener, at der er behov for en ny sikkerhedskultur – i Danmark såvel som EU. Vi skal derhen, hvor en hver borger tænker it-sikkerhed med samme selvfølgelighed som bade- og trafikikkerhed, og hvor det indgår i virksomhedernes arbejde på lige fod med brandsikkerhed og tiltag til at undgå tyveri og indbrud i den fysiske verden. Det er et enormt arbejde, men ikke desto mindre forudsætningen for fortsat digital udvikling. Dansk Erhverv mener, at Kommissionen – blandt andet med sin årlige rapport og opfølgende initiativer – med fordel kan følge arbejdet med D-mærket og lignende initiativer, der sigter mod at hæve sikkerheden bredt, som et vigtigt bidrag til dette.

Datadeling

F&P vurderer, at der i forhold til datadeling muligvis kan trækkes på erfaringer fra det fælles nordiske ”Nordic Smart Government”, der kører i regi af Erhvervsstyrelsen. Der kunne eksempelvis fokuseres på at skabe frivillige rammer for sømløs digital (B2B)-handel på tværs af landegrænser, eksempelvis via digital faktura eller andre muligheder for at skabe digital sammenhæng i handelsprocesser.

9. Forhandlingssituationen

Overordnet er der opbakning til Kommissionens forslag om en fælles vision og retning for EU’s digitale omstilling med udgangspunkt i konkrete målsætninger, der kan bistå den nationale digitale udvikling. Dette skal ses i lyset af rådskonklusionerne fra marts 2021.

Dog mener mange medlemslande, at der bør tages højde for medlemslandenes forskellige udgangspunkter, og at der i højere grad skal være fokus på, hvad medlemslandene skal arbejde hen imod, fremfor hvordan de skal i mål. Samtidig er en række medlemslande skeptiske over for de mere ambitiøse og omkostningstunge målsætninger, særligt fra lande hvor geografiske og/eller økonomiske faktorer besværliggør indfrielse.

Der er bred enighed blandt medlemslandene om, at der skal være den rette balance mellem en fælles strategi, og det nationale råderum for at indfri målene. Derfor peges der også på, at målene i højere grad skal være politiske mål, og indfrielsen skal være på medlemslandenes præmisser. Det gør sig særligt gældende i forhold til Kommissionens mulige henstillinger, hvor flere lande understreger vigtigheden af, at deres ikke-bindende natur tydeliggøres samt at krav og forventninger til medlemslande i forhold til henstillingerne lempes. Enkelte større medlemslande mener ikke, at det digitale politikprogram skal være en bindende juridisk tekst.

En række lande vil gerne arbejde for et øget fokus på cybersikkerhed end hvad der på nuværende tidspunkt fremgår af forslaget. Ligeledes har en række medlemsstater udtrykt opbakning til et større fokus på, at de digitale målsætninger i højere grad skal understøtte og reflektere den grønne omstilling.

Medlemslandene er delte i forhold til behovet for flerlandeprojekter og konsortier for europæiske digitale infrastrukturer.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen mener, at digitaliseringen skal tjene samfundets interesser og bidrage til at adressere dets udfordringer, mens etisk, ansvarlig og sikker digitalisering skal gå hånd i hånd med digital vækst, og understøtte en klimaneutral og cirkulær økonomi. Regeringen arbejder for, at den digitale økonomi og det digitale samfund i Europa generelt kendetegnes ved et højt niveau af tillid og tryghed, samt en stærk digital konkurrenceevne baseret på innovationsfremmende og teknologineutrale rammevilkår uden unødige byrder og barrierer.

Regeringen støtter ambitionen om et digitalt suverænt Europa, der er selvbestemmende og åbent. Regeringen lægger vægt på, at digital suverænitæt ikke handler om unødigt at skærme Danmark eller EU fra omverdenen, men om at styrke vores egen kapacitet til at udvikle teknologi og digitale løsninger samt sikre, at vores sikkerhed og værdier er fundamentet for den digitale fremtid.

Regeringen byder på den baggrund Kommissionens forslag velkomment, og støtter en fælles vision og strategisk retning, der kan understøtte og accelerere EU's digitale omstilling. Regeringen lægger vægt på, at de konkrete målsætninger er resultatbaserede, fremtidssikre og skaber reel værdi for borgere og virksomheder. Dette bør understøttes gennem en bredspektret og teknologineutral indsats, der styrker borgernes digitale kompetencer og virksomhedernes konkurrenceevne.

Yderligere lægger regeringen vægt på, at der bør være et nationalt politisk råderum samt fleksibilitet hvad angår den konkrete indfrielse af målsætningerne, herunder at der tages hensyn til medlemsstaternes forskellige digitale udgangspunkter, muligheder for at specialisere sig samt muligheder for at fastsætte mere ambitiøse nationale målsætninger, eksempelvis i forhold til virksomheders anvendelser af robotteknologi. Endvidere er økonomisk-, samfundsmæssig- og miljømæssig bæredygtighed en central prioritet for regeringen, som derfor vil lægge vægt på, at cybersikkerhed, tillid og etik samt den grønne omstilling afspejles i de fælles målsætninger.

I forhold til den digitale infrastruktur, er regeringen overordnet enig i, at der er behov for udbredelse af højhastighedsbredbånd og 5G. Regeringen er umiddelbart skeptisk over for nytten af at fastsætte bredbåndsmålsætninger i det digitale politikprogram. Mere konkret ønskes fra dansk side ikke, at der fastsættes krav, som væsentligt overgår, hvad der forventes efterspørgsel efter på markedet. Regeringen deler betragtningerne om, at rettidig adgang til radiofrekvenser er vigtigt for at nå konnektivitetsmålsætningerne. Dette finder efter regeringens opfattelse allerede sted inden for forslagens rammer.

Regeringen hilser de europæiske målsætninger vedrørende halvledere, cloudinfrastrukturer og kvantecomputere velkomne. Disse teknologier vil spille en central rolle for danske virksomheder inden for en lang række sektorer. Regeringen finder det vigtigt, at såvel danske som europæiske virksomheder har en stabil forsyning af de mest avancerede og bæredygtige komponenter, at de kan tilgå sikre infrastrukturer og være med til at udvikle de nyeste teknologier med klare forsknings-, sikkerheds-, og industriperspektiver. Samtidig lægger regeringen dog vægt på fleksibilitet i udmøntningen og opfølgningen af disse mål, så alle medlemslande f.eks. ikke skal etablere produktion af halvledere. Ligeledes arbejder regeringen også for, at der indgår mål på teknologier som IoT og robotteknologi, som ligeledes er væsentlige for EU's digitale omstilling.

Regeringen finder en pålidelig og robust offentlig digital forvaltning vigtig, og støtter målsætningen om at løfte niveauet for dette i medlemslandene. Regeringen lægger vægt på, at man bør fastlægge et passende niveau for, hvilke centrale offentlige tjenester, der skal stilles til online rådighed på tværs af grænserne, og at der igangsættes en analyse af, hvilke centrale offentlige tjenester, der er relevante at gøre tilgængelige på tværs af medlemslandene.

Regeringen mener tillige, at der skal tages højde for de store statsfinansielle omkostninger, som digitalt udviklede medlemslande kan møde, når eksisterende digitale infrastrukturer og løsninger skal tilpasses og omstilles til EU-krav om grænseoverskridende adgang og etablering af nye systemer til det formål.

Regeringen støtter derfor forslaget mål om at sikre, at alle politikker og programmer, der er relevante for opfyldelsen af de digitale mål, tages i betragtning på en koordineret og sammenhængende måde for at sikre en omkostningseffektiv og nationalt tilpasset implementering som led i de nationale strategiske køreplaner frem mod 2030. Ydermere støtter regeringen målsætningen om en større udbredelse af digitale identiteter, i hvilken forbindelse det påpeges, at en europæisk løsning bør fungere som supplement til nationale løsninger og implementeres uden væsentlige udgifter eller administrative byrder.

Regeringen støtter etableringen af en forvaltningsstruktur, der har til formål at monitorere udviklingen af den fælles europæiske retning. Regeringen ser positivt på, at nationale strategiske køreplaner skal understøtte målsætningernes indfrielse. Dette kan bidrage til et bedre, samlet overblik over de enkelte medlemslandes tiltag på området. Regeringen mener ligeledes, at en ny forvaltningsstruktur i videst muligt omfang bør bygge på eksisterende rammer og processer, herunder det europæiske semester og det digitale økonomi- og samfunds indeks (DESI).

Regeringen støtter initiativer, der kan maksimere synergier på tværs af medlemslandene. I regeringens optik kan et nyt finansieringsinstrument i form af flerlandeprojekter samt oprettelsen af europæiske digitale infrastrukturkonsortier (EDIC) skabe strukturerede, transparente og åbne rammer for fælleseuropæiske digitale projekter, der har potentiale til at skalere de samlede investeringer. Regeringen lægger her vægt på, at flerlandeprojekter og EDIC er i overensstemmelse med konkurrence- og statsstøtteregelelserne og eksisterende finansieringsinstrumenter.

Regeringen lægger vægt på, at forslaget bygger videre på Kommissionens meddelelse om det digitale kompas, samt at dets initiativer er i overensstemmelse med eksisterende EU-lovgivning og ikke foregriber igangværende forhandlinger eller påvirker implementeringen af færdigforhandlede retsakter.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grund- og nærhedsnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 12. november 2021. Folketingets Europaudvalg er også mundtligt orienteret om sagen den 25. november 2021.

Sager på rådsmødedagsordenen

Forslag til direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering (CSRD) - ændring af direktiv 2013/34/EU, direktiv 2004/109/EF, direktiv 2006/43/EF og forordning (EU) nr. 537/2014, (KOM (2021) 189)

Opdateret notat – ændringer ift. grund og nærhedsnotatet oversendt til FEU den 2. juli 2021 er markeret med streg i venstre margen.

1. Resumé

Kommissionen fremsatte den 21. april 2021 et forslag om virksomheders bæredygtighedsrapportering (CSRD) via ændring af direktiv 2013/34/EU (regnskabsdirektivet), direktiv 2004/109/EF (transparensdirektivet), direktiv 2006/43/EF (revisordirektivet) og forordning (EU) nr. 537/2014 (revisorforordningen). Forslaget indeholder krav om, at alle store virksomheder og børsnoterede virksomheder (med undtagelse af børsnoterede mikrovirksomheder) skal rapportere om bæredygtighedsoplysninger efter kommende europæiske standarder for bæredygtighedsrapportering. Bæredygtighedsrapporteringen, som skal placeres i ledelsesberetningen i årsrapporten, skal indeholde en revisorerklæring og offentliggøres i et digitalt, maskinlæsbart format.

Formålet med forslaget er, at bæredygtighedsrapporteringen i europæiske virksomheder bedre kan bidrage til opnåelse af målene i den grønne europæiske pagt og FN's Verdensmål. Forslaget skal understøtte EU's arbejde med bæredygtig finansiering ved at sikre, at investorer, långivere og finansielle virksomheder mv. kan få adgang til relevante, sammenlignelige og troværdige oplysninger om bæredygtighed.

Regeringen støtter forslaget om at styrke bæredygtighedsrapportering, der er et centralt led i omstillingen af europæisk erhvervsliv til en bæredygtig økonomi. Regeringen støtter bæredygtighedsstandarder og digital tilgængelighed af oplysningerne. Disse tiltag vil sikre transparens og sammenlignelighed, så investorer, forbrugere og andre interessenter aktivt kan understøtte den bæredygtige omstilling igennem markedet.

Forslaget vil medføre, at alle store virksomheder samt børsnoterede virksomheder (undtagen mikrovirksomheder) vil blive omfattet og fsva. SMVer er der lagt op til, at børsnoterede SMVer først skal rapportere i 2027 efter en særlig SMV-standard. Der stilles ikke krav om rapportering for øvrige SMVer, der kan rapportere frivilligt.

Forslaget vil medføre væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser og administrative byrder, og det er derfor vigtigt, at det bliver så let som muligt

for virksomhederne at efterleve reglerne, og at administrative byrder står mål med formålet.

Samtidig er det vigtigt, at nye standarder udarbejdes med inspiration fra de internationale standarder samt regler på området for finansiel bæredygtighed, så der opnås ensartede rapporteringsgrundlag for de omfattede virksomheder. Derfor er det vigtigt, at standardiseringsarbejdet er effektivt og inddrager alle relevante interessenter med henblik på at sikre forankring og opbakning.

Det forventes, at formandskabet vil fremsætte forslag til generel indstilling på sagen til vedtagelse på Konkurrenceevnerådsmødet den 24. februar 2022.

2. Baggrund

Kommissionen præsenterede den 21. april 2021 sit forslag til et direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering. Dansk sprogversion blev modtaget den 16. juni 2021.

Forslaget bygger på samt reviderer kravene om rapportering om bæredygtighed fra Direktivet om offentliggørelse af ikke-finansielle oplysninger (NFRD) (2014/95/EU), der er en del af EU's regnskabsdirektiv (2013/34/EU), og som pålægger de største virksomheder at offentliggøre en redegørelse for samfundsansvar i deres årsrapporter.

Inden for rammerne af Kommissionens handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst har EU vedtaget en række foranstaltninger for at understøtte, at den private finansielle sektor spiller en vigtig rolle i at realisere den grønne europæiske pagts målsætninger. Bedre data og transparens fra virksomheder om de bæredygtighedsrisici, som de er eksponeret for, og om virksomhedernes egen påvirkning af mennesker og miljø, er afgørende forudsætninger for at kunne realisere en markedsdrevet omstilling til en bæredygtig økonomi.

Forslaget skal gøre virksomheder mere ansvarlige for og åbne omkring deres indvirkning på mennesker og miljø. Forslaget skal endelig skabe nye muligheder for virksomheder, investorer, civilsamfundet og andre interessenter ved afgørende at forbedre den måde, bæredygtighedsoplysninger rapporteres og anvendes på gennem digitale teknologier.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 50 om etableringsfrihed og 114 om harmonisering i det indre marked og skal behandles efter den almindelige lovgivningsmæssige procedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at sikre en standardiseret bæredygtighedsrapportering for de omfattede virksomheder samt sikre, at kravene hertil hænger sammen med de bredere juridiske rammer for bæredygtig finansiering, herunder forordning (2019/2088/EU) om bæredygtighedsrelaterede oplysninger i sektoren for finansielle tjenesteydelser (disclosureforordningen) og forordning 2020/852/EU om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer (taksonomiforordningen), samt målene i den europæiske grønne pagt.

Direktivforslaget reviderer kravene til bæredygtighedsrapportering, som er fastlagt i NFRD, og ændrer i tre direktiver, herunder regnskabsdirektivet (2013/34/EU), transparensdirektivet (2004/109/EF) og revisordirektivet (2006/43/EF), samt i revisorforordningen (537/2014/EU).

Forslag om ændring af regnskabsdirektivet

Det foreslås, at betegnelsen ”ikke-finansiell information” erstattes med ”bæredygtighedsinformation”. Dette skyldes, at mange interessenter anser betegnelsen ”ikke-finansiell” for upræcis og antydende, at oplysningerne ikke har finansiell relevans.

Anvendelsesområde

Der lægges i forslaget op til en udvidelse af anvendelsesområdet, så langt flere virksomheder, herunder alle store virksomheder samt små- og mellemstore børsnoterede virksomheder (SMV'er) omfattes. I dag omfatter NFRD alene store virksomheder af interesse for offentligheden med mere end 500 ansatte.

Virksomheder af interesse for offentligheden omfatter:

- virksomheder, som har kapitalandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU/EØS-land (børsnoterede virksomheder);
- visse finansielle virksomheder (kreditinstitutter og forsikringsselskaber), som er defineret i direktivet³.
- herudover har medlemsstaterne mulighed for at udpege virksomheder til kategorien ”virksomheder af interesse for offentligheden”. I Danmark er det alene statslige aktieselskaber, som er tilføjet til denne kategori.

³ Kreditinstitutter som defineret i art. 4, nr. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2013/575 af 26. juni 2013 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut, og som ikke er omhandlet i art. 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 36/2013 af 26. juni 2013 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut og investeringsselskaber samt forsikringsselskaber, som defineret i artikel 2, stk. 1, i Rådets direktiv 91/674/EØF af 19. december 1991 om forsikringsselskabers årsregnskaber.

Små- og mellemstore børsnoterede virksomheder skal dog først rapportere om bæredygtighed i 2027 for regnskabsåret 2026, og dette kan ske efter en særlig SMV-standard.

Store virksomheder⁴, som alle foreslås omfattet, er efter Regnskabsdirektivet defineret som virksomheder, der overstiger to af tre kriterier i forhold til omsætning, balancesum og antal ansatte.⁵ I denne forbindelse er det vigtigt at have for øje, at Danmark har valgt et udvidet anvendelsesområde i forhold til NFRD, hvilket betyder, at alle store virksomheder og alle børsnoterede virksomheder omfattet af årsregnskabsloven i Danmark allerede er omfattet af rapporteringsforpligtelserne. For finansielle virksomheder er det alle børsnoterede selskaber, forsikringsselskaber, kreditinstitutter og investeringsforeninger. De finansielle virksomheder (forsikringsselskaber, kreditinstitutter og investeringsforeninger) er desuden omfattet, hvis de på balance-tidspunkt havde et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede på 500 ansatte eller derover.

I forbindelse med anvendelsesområdet bemærkes det, at anvendelsesområdet for NFRD/CSRD er direkte relateret til anvendelsesområdet for virksomheders rapporteringskrav under taksonomiforordningens art. 8. Ifølge taksonomiforordningens artikel 8 skal virksomheder omfattet af NFRD/CSRD fremover i ledelsesberetningen skulle medtage en beskrivelse og en opgørelse af, i hvilken grad deres aktiviteter er forbundet med økonomiske aktiviteter, der kvalificeres som miljømæssigt bæredygtige aktiviteter i henhold til taksonomiforordningen. Ikke-finansielle virksomheder skal rapportere om 1) omsætning, 2) kapitaludgifter og 3) driftsudgifter, mens finansielle virksomheder skal rapportere om specifikke nøgleindikatorer relevante for deres virksomhed. Oplysningskravene i taksonomiforordningens artikel 8 sikrer, at finansielle virksomheder kan få de oplysninger, som er nødvendige for, at de kan rapportere om finansiell bæredygtighed i forbindelse med deres investeringsvirksomhed.

Finansielle virksomheder

På det finansielle område lægger Kommissionen op til, at alle typer kreditinstitutter (inkl. realkreditinstitutter) og forsikringsselskaber (som omfatter livs- og skadesforsikringsselskaber samt tværgående pensionskasser) omfattes af direktivet uanset virksomhedsform⁶.

⁴ For virksomheder omfattet af årsregnskabsloven, er dette store virksomheder i regnskabsklasse C.

⁵ Store virksomheder omfattet af regnskabsklasse C er virksomheder, som i to på hinanden følgende regnskabsår, overskrider mindst to af nedenstående tre størrelsesgrænser: en balancesum på 156 mio. kr., en nettoomsætning på 313 mio. kr., et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 250.

⁶ I dag omfattes alene finansielle virksomheder med en selskabsstruktur med begrænset ansvar som aktieselskab, anpartsselskab, interessentselskab eller kommanditselskab. Dette udvides til at inkludere fx andelskasser, foreninger eller gensidige forsikringssikringsselskaber.

Kommissionen synes at lægge op til, at de i regnskabsdirektivets gældende tærskler for store virksomheder vil være gældende i forhold til at fastsætte anvendelsesområdet også for finansielle virksomheder. Set i sammenhæng med resten af teksten af regnskabsdirektivet er denne grundlæggende forudsætning i forslaget dog ikke helt tydelig.

Derudover er anvendelsen af de tre størrelseskriterier i regnskabsdirektivet angivet uden at tage højde for forretningsmodeller i finansielle virksomheder. Det vil betyde, at selv mindre finansielle virksomheder ville skulle rapportere på samme måde som de store ikke-finansielle virksomheder. Det sker, dels fordi balancen i finansielle virksomheder omfatter aktiver, som virksomhederne administrerer på vegne af andre (som indlån, pensionsopsparinger eller opsparingsdele i forsikringer, mv.) og dermed typisk er relativt stor i forhold til ikke-finansielle virksomheder. Dels er omsætningen i finansielle virksomheder sammensat af væsentlige andre elementer end hos de ikke-finansielle virksomheder, eksempelvis for kreditinstitutters valutahandel, gebyrer, mv.

Slutteligt foreslår Kommissionen en option for medlemslandene til at kunne undtage visse særlige enheder under tilsyn⁷.

Koncernrapportering (undtagelser for dattervirksomheder)

Forslaget undtager dattervirksomheder fra at rapportere om bæredygtighed, hvis den pågældende virksomhed og dens eventuelle dattervirksomheder er indeholdt i en konsolideret ledelsesberetning for en modervirksomhed, som er omfattet af kravene til bæredygtighedsrapportering i forslaget.

Dette gælder også dattervirksomheder, hvor modervirksomheden er etableret i et tredjeland uden for EU, hvis virksomheden og dens eventuelle dattervirksomheder er indeholdt i modervirksomhedens konsoliderede ledelsesberetning, og denne er udarbejdet på en måde, der svarer til de krav, der stilles efter de bæredygtighedsstandarder, som vil blive udarbejdet i henhold til forslaget. Hvis dette ikke er tilfældet, vil dattervirksomheden fortsat skulle offentliggøre sin egen bæredygtighedsrapportering i henhold til forslaget.

Europæiske standarder for bæredygtighedsrapportering

Der stilles forslag om, at der udarbejdes obligatoriske europæiske bæredygtighedsstandarder med henblik på at sikre ensartethed på tværs af rapporteringerne. Standarderne skal udmønte oplysningskravene i CSRD og sikre, at bæredygtighedsrapporterne er forståelige, relevante, repræsentative, verificerbare, sammenlignelige og er præsenteret på en troværdig

⁷ For Danmark vil dette omhandle ganske få virksomheder såsom Danmarks Skibskredit, KommuneKredit og EKF Danmarks Eksportkredit.

måde. Standarderne skal således præcisere og udfylde indholdskravene og stille formatkrav til bæredygtighedsrapporteringen.

European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) skal levere den tekniske rådgivning, forventeligt i form af udkast til standarder til Kommissionen. Dette skal ske med behørig involvering af interessenter, og EFRAG forventes at tage udgangspunkt i eksisterende internationale standarder på området. EFRAGs anbefalinger vil være grundlaget, når Kommissionen skal vedtage delegerede retsakter med standarderne. Der foreslås, at Kommissionen forud for vedtagelsen af standarderne foretager høring af EU-medlemslandene og Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed (ESMA), ligesom en række andre aktører⁸ tildeles høringsret i forløbet. Kommissionen skal desuden tage hensyn til bl.a. arbejdet i EU såvel som globale standardiseringsinitiativer på området.

Det fremgår af forslaget, at standarderne skal præcisere de oplysninger, som virksomhederne skal offentliggøre om miljøforhold, herunder klimaforandringer, vandressourcer, cirkulær økonomi, forurening og biodiversitet. Det fremgår endvidere, at standarderne også skal præcisere de oplysningskrav, som bæredygtighedsrapporterne skal indeholde om sociale forhold, herunder lige muligheder for alle (blandt andet kønssammensætning og lige løn for lige arbejdsforhold), arbejdsforhold, respekt for menneskerettigheder m.m.

Endelig skal standarderne også fastsætte, hvordan virksomhederne skal oplyse om god selskabsledelse, herunder ledelsens opgaver i forhold til virksomhedens bæredygtighed, virksomhedsetik og -kultur samt virksomhedens kontrol og risikostyring i forhold til bæredygtighedsrisici.

For de børsnoterede SMV'er foreslås, at der bliver udarbejdet simple standarder for bæredygtighedsrapportering i delegerede retsakter. De noterede SMV'ere vil kunne benytte disse standarder på frivillig basis.

Ifølge forslaget skal udarbejdelsen af standarderne ske i to trin, hvor den første del skal specificere alle bæredygtighedsforhold og rapporteringsforholdene i art. 19a, herunder understøtte den information som kræves under disclosureforordningen (EU) (2019/2088) om de finansielle virksomheders bæredygtighedsrapportering. Den anden del skal indeholde supplerende information, som virksomhederne bør rapportere om, samt sektorspecifikke krav.

Det følger af forslaget, at den første del af standarderne skal være vedtaget den 31. oktober 2022. Den anden del af standarderne skal ifølge forslaget

⁸ Herunder Den Europæiske Banktilsynsmyndighed - EBA, Den Europæiske Tilsynsmyndighed for Forsikrings- og Arbejdsmarkedspensionsordninger – EIOPA, Den Europæiske Centralbank - ECB samt Platformen for bæredygtig finansiering, der er oprettet i henhold til taksonomiforordningen.

være vedtaget den 31. oktober 2023. De særlige standarder for SMV'er skal vedtages senest den 31. oktober 2023.

Kommissionen skal herudover som minimum hvert tredje år, efter at standarderne har fundet anvendelse, evaluere de vedtagne delegerede retsakter efter høring af EFRAG.

Oplysningskrav – indholdet i bæredygtighedsrapporten

Kommissionen lægger op til, at de omfattede virksomheder skal offentliggøre væsentligt udvidede oplysninger samt præcisere visse af de oplysninger, som virksomheder er underlagt i henhold til NFRD.

Kommissionen foreslår blandt andet, at det dobbelte væsentlighedsperspektiv præciseres, dvs. både hvordan virksomheden påvirker samfundet, og hvordan samfundet påvirker virksomheden. Det indebærer, at de omfattede virksomheder skal offentliggøre oplysninger, som er nødvendige for forståelsen af virksomhedens indvirkning på bæredygtighedsforhold (fx miljømæssige og sociale forhold), samt oplysninger, som er nødvendige for at forstå, hvordan bæredygtighedsforhold påvirker virksomhedens udvikling, resultat og situation (fx hvordan klimaændringer påvirker virksomheden).

Det fremgår også af forslaget, at de omfattede virksomheder skal give en række yderligere oplysninger om bl.a. deres forretningsmodel og strategi, herunder robustheden i forhold til bæredygtighedsrisici og planer i forhold til at sikre overensstemmelse med omstillingen til en bæredygtig økonomi. Derudover lægges der i forslaget op til, at virksomhederne bl.a. skal beskrive deres mål, som relaterer sig til bæredygtighedsforhold samt oplysninger om "immaterielle forhold", som fx vil være oplysninger om menneskelig og social kapital.

Kommissionen foreslår ligeledes, at virksomhederne skal beskrive deres politikker i relation til bæredygtighedsforhold samt beskrive due diligence processer, som har været gennemført med hensyn til bæredygtighedsforholdene. Angående oplysninger om due diligence processer, bliver kravene skærpet i forhold til hvilke specifikke oplysninger, der skal indgå. Forslaget lægger op til, at virksomhederne skal give en beskrivelse af de væsentligste faktiske eller potentielle negative indvirkninger forbundet med virksomhedens værdikæde, herunder dens egne aktiviteter, dens produkter og tjenesteydelser, dens forretningsforbindelser samt forsyningskæde, og en beskrivelse af, hvordan virksomheden håndterer risici, som relaterer sig til bæredygtighedsforhold.

Kommissionen foreslår desuden en mindre omformulering af kravet om mangfoldighedspolitik, så det tydeliggøres, at der særligt er fokus på mangfoldighed med hensyn til køn.

Offentliggørelse og tilgængelighed af bæredygtighedsoplysninger

Bæredygtighedsoplysningerne vil skulle fremgå af ledelsesberetningen, modsat i dag, hvor der er fleksibilitet for virksomhederne til at vælge placeringen, herunder eksempelvis i en selvstændig rapport, som offentliggøres på hjemmesiden, så længe der er henvist til denne i ledelsesberetningen.

Forslaget indfører et krav om, at de omfattede virksomheder skal offentliggøre deres regnskaber og ledelsesberetninger, inklusiv de konsoliderede rapporter, i et digitalt maskinlæsbart format (XHTML⁹-format). Det vil medføre, at der bliver krav om digital regnskabsindberetning - både for finansielle oplysninger, bæredygtighedsoplysninger og den resterende del af ledelsesberetningen for alle de omfattede virksomheder. For bæredygtighedsrapporteringen skal der foretages en opmærkning af de rapporterede oplysninger, inklusive opmærkning af de oplysninger, som virksomhederne skal oplyse om i henhold til art. 8 i taksonomiforordningen.

Forslaget adresserer den store efterspørgsel blandt brugere af bæredygtighedsoplysninger og et ønske om et digitalt format. Til det formål foreslås at udvide anvendelsen af et indberetningsformat, der er vedtaget for visse børsnoterede virksomheder – European Single Electronic Format (ESEF¹⁰).

ESEF-reglerne vil første gang være gældende for årsrapporterne for 2021, der offentliggøres i 2022. Formatet baserer sig på den internationalt anerkendte standard eXtensible Business Reporting Language (XBRL), som er et format, der benyttes over hele verden til at udveksle finansielle oplysninger i struktureret form. Det vil sige, at oplysningerne er indbyrdes sammenlignelige og maskinlæsbare til brug for fx analyser og kontrol.

Formatet benyttes ligeledes allerede i Danmark, hvor alle virksomheder, som aflægger årsrapport efter årsregnskabsloven, indberetter digitalt i XBRL. Det er dog et fåtal af de omfattede finansielle virksomheder, der i dag indberetter i digitalt læsbart format.

Kommissionen foreslår endvidere, at bæredygtighedsrapporteringen, der er medtaget i virksomhedernes ledelsesberetning, straks efter offentliggørelsen bliver gjort tilgængelig via den relevante officielle udpegede mekanisme (OAM), der er en database, hvor børsnoterede virksomhederne i forvejen indsender en række oplysninger, herunder selskabsmeddelelser om intern viden og årsrapporter.

⁹ Extensible HyperText Markup Language

¹⁰ Ifølge den delegerede forordning (EU) 2019/815 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/109/EF for så vidt angår reguleringsmæssige tekniske standarder til præcisering af et fælles elektronisk rapporteringsformat, skal de børsnoterede virksomheder fremadrettet udarbejde og offentliggøre årsrapporter i det nye format European Single Electronic Format (ESEF).

Ovenstående er nødvendigt for at medtage bæredygtighedsoplysninger i et kommende forslag om en fælles europæisk database, det såkaldte "European Single Access Point" (ESAP). ESAP er et initiativ om etablering af en fælles europæisk indgang til offentlige finansielle og ikke-finansielle virksomhedsoplysninger, som Kommissionen sidst i 2021 forventes at fremlægge et forslag til regulering om.

Virkningstidspunkt

Kravene om bæredygtighedsrapportering skal have virkning for det regnskabsår, der begynder efter, at forslaget er implementeret i medlemslandenes nationale lovgivning. Ifølge forslaget skal direktivets regler træde i kraft i national ret senest 1. december 2022, og medlemsstaterne skal fastsætte, at bestemmelserne skal gælde for regnskabsår, der begynder fra den 1. januar 2023 eller senere. Det betyder, at virksomhederne første gang vil skulle udarbejde bæredygtighedsrapportering efter forslagets krav for regnskabsåret 2023. De første årsrapporter med bæredygtighedsrapportering efter CSRD vil således blive offentliggjort i 2024. Kommissionen har dog foreslået, at der bliver en senere indfasning for de børsnoterede SMV'er, som først skal rapportere fra 2027 for regnskabsåret 2026 - altså tre år senere end de øvrige virksomheder.

Sanktioner

Den eksisterende bestemmelse i regnskabsdirektivet om sanktioner foreslås ændret. Det fremgår som hidtil, at medlemsstaterne generelt skal sikre, at der fastsættes sanktioner for overtrædelse af direktivets regler, og træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at sanktionerne håndhæves. Sanktionerne skal være effektive, proportionale og have en afskrækkende virkning.

Som noget nyt foreslås det at skulle fremgå specifikt af direktivet, hvilke administrative foranstaltninger og sanktioner medlemsstaterne som minimum skal kunne anvende ved overtrædelser af reglerne om bæredygtighedsrapportering. Disse sanktioner og foranstaltninger skal mindst omfatte mulighed for offentliggørelse af overtrædelsen, mulighed for påbud om at ophøre med en overtrædelse samt mulighed for at pålægge administrative bøder.

Transparensdirektivet

Bæredygtighedsoplysninger

Der foreslås ændringer til transparensdirektivet, som sikrer, at alle børsnoterede virksomheder (undtagen mikrovirksomheder) falder ind under kravene til bæredygtighedsrapporteringen, herunder standarderne herfor og kravet om en revisorerklæring, se nærmere under pkt. 3. Denne information skal påses af den nationale kompetente myndighed.

Det foreslås også at udvide reglerne for ækvivalensvurderinger for tredjelande til at inkludere bæredygtighedsforhold omfattet af forslaget, idet Kommissionen vil skulle udstede ækvivalensvurderinger af tredjelandes regler for bæredygtighedsrapportering samt vedtage regler til brug for vurdering af et tredjelandes regler, når en udsteder har aktivitet i mere end ét land. Denne vurdering skal også foretages, når det skal vurderes, om der kan henvises til modervirksomheder uden for EU efter regnskabsdirektivet.

ESMA retningslinjer

Kommissionen foreslår, at ESMA skal udstede retningslinjer rettet mod de nationale kompetente tilsynsmyndigheder (i Danmark er det Finanstilsynet) for at udfylde krav til tilsynet med bæredygtighedsrapporteringen under behørig høring af Det Europæiske Miljøagentur og Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder.

Ændringer til direktivet og forordningen om lovpligtig revision

Der foreslås følgende ændringer i Revisordirektivet (2006/43/EC) og Revisorforordningen (537/2014).

Revisors ansvar

Bæredygtighedsrapporteringen skal fremadrettet indeholde en erklæring med begrænset grad af sikkerhed, dvs. hvor der efter de gældende regler alene kræves et såkaldt konsistenstjek. Ved en erklæringsopgave med begrænset sikkerhed reducerer revisor opgaverisikoen til et acceptabelt niveau, men hvor risikoen ved erklæringen er højere end ved en erklæringsopgave med høj grad af sikkerhed, fx revision. Et konsistenstjek dækker over, at revisor skal gennemlæse ledelsesberetning og baseret på den udførte revision afgive en udtalelse herom. Udgangspunktet er, at denne erklæring skal udarbejdes af en godkendt revisor. I forslaget indgår en medlemsstatsoption, som gør det muligt at tillade, at andre end godkendte revisorer kan udarbejde og underskrive erklæringen.

Forslaget bemyndiger Kommissionen til at vedtage standarder for bæredygtighedsrevision ved delegerede retsakter om de handlinger, revisor skal udføre som grundlag for konklusionerne i revisors erklæring om virksomhedens bæredygtighedsrapportering.

Derudover stilles der krav om uddannelse og efteruddannelse af revisorer inden for bæredygtighedsrapportering. Forslaget lægger op til, at revisor skal være uddannet inden for rapportering om bæredygtighed, før revisor kan afgive erklæringer med begrænset grad af sikkerhed. Disse krav berører ikke særskilte krav til revisorer i finansielle virksomheder.

Der foreslås endvidere en udvidelse af opgaverne for revisionsudvalget i virksomheder af offentlig interesse, så overvågningsopgaverne udvides til også at omfatte virksomhedens bæredygtighedsrapportering. Desuden foreslås tilsynet med revisorer udvidet til også at omfatte revisors erklæringer om bæredygtighed, herunder bl.a. lovpligtig kvalitetskontrol, iværksættelse af undersøgelser og pålæggelse af sanktioner.

Evaluering

I forslaget lægges der op til, at Kommissionen senest tre år efter vedtagelsen skal udarbejde en evaluering, hvori det skal overvejes, om kravet om en revisorerklæring med begrænset grad af sikkerhed skal ændres til en erklæring med høj grad af sikkerhed som ved revision, så revisor tilfører samme troværdighed til bæredygtighedsrapporteringen som til rapporteringen af de finansielle oplysninger.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har i 2018 vedtaget en egeninitiativ-rapport om bæredygtig finansiering, hvor de udtrykte støtte til at videreudvikle kravene i direktivet for ikke-finansiel rapportering. Derudover er ikke-finansiel rapportering nævnt i retsudvalgets (JURI) rapport om bæredygtig selskabsledelse (Durand rapporten), som blev vedtaget i december 2020. Heri hilser Parlamentet Kommissionens plan om at revidere NFRD velkommen og opfordrer Kommissionen til at udvide anvendelsesområdet, udarbejde EU-standarder for rapportering og kræve revisorvalidering af de rapporterede oplysninger om bæredygtighed. Med hensyn til anvendelsesområdet anbefalede Europa-Parlamentet at gå videre end det, Kommissionen nu har foreslået, idet de ønskede at omfatte alle store virksomheder samt SMV'er i højrisikosektorer.

Forslaget vil blive behandlet i Europa-Parlamentets udvalg for retslige anliggender (JURI), og franske Pascal Durand fra RENEW-gruppen er udpeget som ordfører i samarbejde med udvalget for Økonomi og Valuta (ECON) i henhold til aftale om kompetencefordeling af forslaget¹¹.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at regler for virksomhedernes bæredygtighedsrapporteringer og gennemsigtighed af virksomhedernes rapportering ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes individuelt af EU-landene, hvis de handler uafhængigt af hinanden. Fælles regler om bæredygtighedsrapportering er med til at sikre konsistens og sammenlignelighed for virksomheder, der er etableret i de forskellige medlemsstater samt sikre lige vilkår for virksomhederne på det indre marked og bidrage til etableringen af en europæisk kapitalmarkedsunion.

¹¹ D(2021)20354 – CCC-CSRD ECOUN_JURI - Agreement – 12 10 2021.

Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Ikke-finansielle virksomheder

Store virksomheder, omfattet af regnskabsklasse C, og alle virksomheder i regnskabsklasse D (børsnoterede virksomheder og statslige aktieselskaber uanset disses størrelse) er omfattet af årsregnskabslovens krav om redegørelse for samfundsansvar, som implementerer Direktivet for ikke-finansiell rapportering (2014/95/EU).

For modervirksomheder, der udarbejder koncernregnskab, skal størrelsesgrænserne opgøres på koncernniveau, og redegørelsen skal tillige gives for koncernen. Dattervirksomheder kan undlade at udarbejde en redegørelse for samfundsansvar, hvis modervirksomheden udarbejder en redegørelse for samfundsansvar for hele koncernen.

De omfattede virksomheder skal efter følg-eller-forklar princippet redegøre for deres politikker for samfundsansvar for følgende forhold: Miljøforhold, herunder virksomhedens arbejde med at reducere klimapåvirkningen ved virksomhedens aktivitet, sociale- og personaleforhold samt forhold vedrørende respekt for menneskerettigheder og bekæmpelse af korruption og bestikkelse.

Redegørelsen skal bl.a. indeholde oplysninger om de væsentligste risici forbundet med forholdene samt oplysninger om ikke-finansielle nøgleresultatindikatorer, som er relevante for specifikke forretningsaktiviteter. For hvert område, hvor virksomheden har en politik, skal der bl.a. gives oplysninger om indholdet af politikken for samfundsansvar. Derudover skal der oplyses om processer for nødvendig omhu (due diligence), hvis virksomheden anvender sådanne processer.

Redegørelsen skal som udgangspunkt gives i ledelsesberetningen, men virksomheden kan vælge i stedet at offentliggøre redegørelsen på virksomhedens hjemmeside eller i en supplerende beretning til årsrapporten. Virksomheder, som udarbejder en redegørelse for samfundsansvar efter visse internationale standarder og retningslinjer, kan henvise til denne redegørelse.

Virksomhedens revisor skal afgive en udtalelse om, hvorvidt ledelsesberetningen, herunder redegørelsen for samfundsansvar, er i overensstemmelse med årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab og udarbejdet i overensstemmelse med lovgivningens krav. Endvidere hvorvidt revisor har fundet væsentlige fejlagtige angivelser i ledelsesberetningen og i givet fald oplyse herom.

Finansielle virksomheder

På det finansielle område er de gældende regler om rapportering af ikke-finansiell information implementeret i dansk ret i § 135, stk. 4, i bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. nr. 281 af 26. marts 2014 med senere ændringer (KBKG) samt i § 134, stk. 4, i bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser af 7. juli 2015 med senere ændringer (FBKG).

De gældende regler om, at revisor skal afgive en udtalelse om, hvorvidt oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab m.v. er reguleret for de finansielle virksomheder i § 193, i lov om finansiell virksomhed, nr. 1447 af 11. september 2020 med senere ændringer og bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder m.v. samt finansielle koncerner.

Særlige krav til revisorer for finansielle virksomheder findes i bekendtgørelse nr. 284 af 18. april 2018 om Finanstilsynets certificering af statsautoriserede revisorer (certificeringsordning).

Transparensdirektivet er implementeret i dansk ret i bekendtgørelse af lov om kapitalmarkeder, lovbekendtgørelse nr. 1767 af 27. november 2020.

Der er ikke nogen bestemmelser om, at de finansielle virksomheder skal foretage digital indberetning af finansielle og ikke-finansielle oplysninger. Dansk ret indeholder i dag ikke nogen bestemmelser om revisors uddannelse inden for rapportering om bæredygtighed.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning, herunder ændringer af årsregnskabsloven, revisorloven, og for så vidt angår de finansielle virksomheder af de under pkt. 6 anførte love og bekendtgørelser. Dog forventes certificeringsordningen ikke at blive berørt. Forslaget vil muligvis medføre behov for ændringer i miljøbeskyttelsesloven for så vidt angår miljøministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om udarbejdelse af grønne regnskaber mv.

Forslagets ændringer i Revisorforordningen vil være direkte gældende i Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Det forventes, at forslaget vil medføre statsfinansielle konsekvenser, idet den digitale regnskabsindberetningsløsning hos Erhvervsstyrelsen skal udvides og forventeligt også omfatte en række finansielle virksomheder, som ikke er omfattet af kravene om digital regnskabsindberetning i dag. Forslaget forventes også at medføre, at der skal foretages udvidelser og ændringer af flere store IT-systemer, da langt flere oplysninger fremadrettet skal indberettes i et digitalt læsbart format. Rapporteringskravene og -standarderne implementeres i reguleringen af virksomhedernes årsrapporter og tilhørende regler om tilsyn, revision mm. Denne opgave skønnes at medføre udgifter til implementering, kontrol, vejledning, fortolkning og besvarelse af henvendelser for alle de omfattede virksomheder. Det skønnes foreløbigt og med væsentlig usikkerhed, at CSRD samlet medfører udgifter i omegnen af 243 mio. kr. i perioden frem til 2030. Skønnet er foretaget på baggrund af nuværende direktivudkast.

Det bemærkes, at Finanstilsynets og Erhvervsstyrelsens kontrol af de børsnoterede virksomheders regnskaber er gebyr/afgiftsfinansieret. For at dække de forøgede udgifter til kontrol, vil der potentielt være behov for fremadrettet forhøjelse af gebyrerne/afgifterne, udover hvad der kan indeholdes i den nuværende gebyrramme. Dette vil afhænge af omfanget af tilsynsarbejdet samt ændringer til eksisterende eller nye IT-systemer, som der først er klarhed om ifm. udarbejdelse af kravene i de delegerede retsakter.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det er den overordnede vurdering, at forslaget forventes at medføre væsentlige administrative byrder for de omfattede virksomheder. Da forslaget medfører, at de omfattede virksomheder skal udarbejde deres bæredygtighedsrapportering efter kommende standarder, er det endelige omfang af rapporteringsforpligtelsen ikke mulig at opgøre på nuværende tidspunkt.

Forslaget om en erklæring med begrænset grad af sikkerhed og rapportering efter kommende standarder er af Kommissionen estimeret til at ville medføre væsentlige administrative konsekvenser for virksomhederne. I årlige omkostninger er det estimeret, at dette vil svare til knap DKK 550.000 pr. virksomhed¹². Det bemærkes, at dette tal er uden omkostningerne forbundet med rapportering efter Taksonomiforordningens art. 8.

Kommissionen estimerer, at omkostningerne til digital opmærkning af bæredygtighedsrapporterne vil beløbe sig til ca. DKK 12.600 årligt, mens der

¹² Kommissionen vurderer, at på EU-niveau vil 49.000 virksomheder vil blive omfattet, og de årlige omkostninger er estimeret til ca. 3.600 mio. EUR for populationen. Anvendt kurs ved omregning til DKK er 7,4.

vil være engangsomkostninger det første år på ca. DKK 73.000¹³ pr. virksomhed.

Det bemærkes, at alle de omfattede virksomheder også vil blive omfattet af krav om at indberette den resterende del af årsrapporten digitalt. Hvorvidt dette er lig de nuværende nationale krav er på nuværende tidspunkt uklart. Omkostningen til denne del er ikke medtaget i ovenstående estimat.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser for ikke-finansielle virksomheder

På baggrund af forslaget vil ca. 2.150 store danske ikke-finansielle virksomheder blive omfattet. Heraf er ca. 850 virksomheder datterselskaber, som vil kunne bruge undtagelsesbestemmelsen og henvise til den samlede bæredygtighedsrapportering for koncernen som helhed. Da Danmark hidtil har valgt et udvidet anvendelsesområde i forhold til NFRD, vil anvendelsesområdet for så vidt angår virksomheder omfattet af årsregnskabsloven ikke blive udvidet med CSRD. Det bemærkes dog, at børsnoterede virksomheder, som er mikrovirksomheder¹⁴, undtages efter CSRD-forslaget, ligesom små- og mellemstore børsnoterede virksomheder først fra 2027 (regnskabsåret 2026) vil være omfattet og har mulighed for at rapportere efter en forenklet standard for SMV'er. I dag er alle børsnoterede virksomheder uanset størrelse omfattet af kravene om redegørelse for samfundsansvar i årsregnskabslovens § 99 a i Danmark.

Afslutningsvist bemærkes det, at en afledt effekt som følge af et kommende forslag fra Kommissionen om lovpligtig nødvendig omhu¹⁵ forventeligt også kan medføre øgede administrative omkostninger forbundet med forslaget. Dette skyldes, at et forslag om lovpligtig nødvendig omhu forventes at pålægge virksomhederne at rapportere om deres processer på området som følge af rapporteringsforpligtelsen efter CSRD.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser for finansielle virksomheder

Det vurderes, at der vil være erhvervsøkonomiske konsekvenser for de finansielle virksomheder. Der er i Danmark 69 kreditinstitutter (inkl. realkreditinstitutter) og 85 forsikringsinstitutter, hvoraf 34 kreditinstitutter og ni forsikringsselskaber (43 i alt) omfattet af de nuværende danske finansielle regler for samfundsrapportering, hvoraf de 21 følger som led i NFRD-forpligtelser. Det estimeres, at der er ganske få mikroforsikringsselskaber, og ingen i de andre finansielle virksomheder, hvorfor undtagelsen af disse ikke medfører lempelser for selskaberne. Det er dog behæftet med

¹³ Kommissionen vurderer at digital opmærkning vil beløbe sig til EUR 1.700 årligt og EUR 9.800 i engangsomkostninger pr. virksomhed. Anvendt kurs er 7,4.

¹⁴ Virksomheder der på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende tre kriterier: balancesum på 2,7 mio. kr., nettoomsætning på 5,4 mio. kr. og gennemsnitligt antal medarbejdere i løbet af regnskabsåret på 10.

¹⁵ Sustainable Corporate Governance og due diligence

usikkerhed, idet beregningsgrundlaget for en af de foreslåede tærskler (nettoomsætning) ikke er defineret for finansielle virksomheder og derfor giver udfordringer i anvendelsen for identifikation af relevante finansielle virksomheder.

Henset til de hidtidige danske regler for rapportering af børsnoterede virksomheder forventes den største byrde at være administrativ for at rapportere på yderligere og nye typer af oplysninger og at gøre det digitalt, dvs. i et maskinlæsbart format.

Idet forslaget benytter samme vurderingskriterier for identifikation af ”store virksomheder” som for ikke-finansielle virksomheder, vil der ikke være tale om en væsentlig udvidelse af antallet af finansielle virksomheder. De eksisterende indberetninger skal udvides.

De omfattede virksomheder vil have en byrde i form af at overgå til digital indberetning. Der vil være både engangsudgifter såvel som løbende udgifter til omstillingen til digital indberetning. Dette skifte er størst for det finansielle område, hvor få benytter digital indberetning i læsbart format i dag. Et generelt krav om digital indberetning via XHTML samt opmærkning i XBRL vil medføre, at langt flere finansielle virksomheder skal implementere denne indberetningsform, hvilket vil medføre ekstra omkostninger for disse virksomheder.

Den udvidede brug af den officielt udpegede mekanisme (OAM) til offentlig tilgang til bæredygtighedsinformationerne fra virksomheder medfører en ændret rolle for databasen fra en opbevaringsfunktion til mere løbende håndtering. Herudover også evt. validering af den indberettede information samt tidsmæssige krav til tilgang til informationer, der påvirker kravene til det tekniske set-up og løbende vedligeholdelse og monitorering. Der kan forventes at være både omstillingsudgifter hhv. løbende udgifter forbundet hermed.

Hertil kommer justering af IT-systemer og indrapporteringskrav som følge af løbende opdatering af standarder for bæredygtighedsrapporteringen.

Da Finanstilsynet er afgiftsfinansieret, må der forventes yderligere afgifter for de rapporterende finansielle virksomheder.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget er en del af Kommissionens handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst, som bl.a. har til formål at flytte mere kapital til området med bæredygtige investeringer for derved at understøtte en bæredygtig udvikling. Det sker bl.a. ved at få flere forbrugere og investorer i bred forstand

til at bidrage til finansieringen af virksomhedernes omstilling til bæredygtighed. Investorer skal dog have et fyldestgørende informationsgrundlag til at træffe investeringsbeslutninger på baggrund af, som dette forslag vil bidrage til at fremskaffe. Forslaget skønnes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, idet forslaget bidrager til bæredygtig udvikling ved at øge gennemsigtigheden om virksomhedernes bæredygtighed.

Herudover forventes offentlighedspligterne at være til gavn for konkurrencen og dermed forbrugerne, eftersom bæredygtighedsoplysningerne fremover kan blive et endnu større konkurrenceparameter blandt virksomhederne.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark negativt, idet der kan være en positiv effekt af den yderligere indsigt i, hvad der investeres i pga. yderligere gennemsigtighed og målbarhed.

8. Høring

Kommissionens forslag har været sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 10. maj 2021. Der er indkommet høringssvar fra 92-gruppen, Amnesty International Danmark, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Finans Danmark og Forsikring & Pension, Finansforbundet, Forbrugerrådet Tænk og FSR – danske revisorer.

Amnesty International Danmark og Forbrugerrådet Tænk støtter 92-gruppens høringssvar.

Derudover er der indkommet et fælles høringssvar fra Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Danske Rederier og Landbrug & Fødevarer.

Generelle bemærkninger

Alle organisationer støtter overordnet set forslaget.

92-gruppen finder det positivt, at de primære områder og forhold som virksomheder skal rapportere om er blevet udspecificeret, samt at det dobbelte væsentlighedsprincip er blevet klarlagt og ordentligt inddraget i forslaget.

Amnesty International Danmark finder det positivt, at forslaget har fokus på anerkendte internationale standarder og principper for ansvarlig virksomhedsadfærd.

Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Danske Rederier og Landbrug & Fødevarer støtter overordnet set forslaget, herunder at standardisere både indholdsmæssigt og i forhold til graden af ensartethed under hensyn til fleksibilitet, hvor det er relevant.

Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Danske Rederier og Landbrug & Fødevarer understreger, at de i forslaget savner grundlag for at vurdere de administrative og økonomiske konsekvenser enkeltvist, i forhold til udvidelse af anvendelsesområde, krav om standarder og en erklæring fra en tredjepart. De opfordrer regeringen til at tilvejebringe dette grundlag fra Kommissionen eller alternativt tilvejebringe et nationalt grundlag for dette.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) havde gerne set, at forslaget i højere grad sikrede inddragelse af fagforeningsrepræsentanter, tværnationale og nationale samarbejdsudvalg og medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer i hele virksomhedens værdikæde.

Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Danske Rederier og Landbrug & Fødevarer er uenige i, at CSRD-forslaget hænger tæt sammen med Kommissionens påtænkte kommende forslag om ”Sustainable Corporate Governance”(SCG), og understreger at forslaget sagtens kan stå alene og uden sammenkobling med SCG-forslaget. Dertil understreges det, at der som følge af CSRD er et endnu mindre behov for SCG-forslaget.

Specifikke bemærkninger

Anvendelsesområde

92-gruppen finder det positivt, at forslaget lægger op til at inkludere alle store virksomheder, samt at forslaget har fokus på kravet om, at der skal udvikles lovpligtige europæiske rapporteringsstandarder på bæredygtighedsområdet.

92-gruppen finder det problematisk, at mange virksomheder er udeladt af forslaget. De anbefaler, at Danmark arbejder for, at alle SMV’er omfattes af de gældende rapporteringskrav, samt at inklusionen af SMV’erne fremskyndes så meget som muligt, så der ikke opstår parallelle systemer og SMV’er ikke stilles konkurrencemæssigt dårligere.

Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Danske Rederier og Landbrug & Fødevarer støtter udvidelsen af anvendelsesområdet ift. børsnoterede virksomheder (undtaget mikro) og store virksomheder i regnskabsklasse C. De ønsker fleksibilitet i

forhold til, at rene finansielle holdingselskaber, der ikke er børsnoterede eller har fremmedfinansiering, under visse betingelser kan undlade konsolidering.

FH mener, at SMV'er i udgangspunktet også bør være omfattet, og henviser til, at proportionale standarder kan bruges til at lempe kravene for SMV'er.

Finans Danmark og Forsikring & Pension er positivt indstillet over for udvidelsen af anvendelsesområdet til alle børsnoterede virksomheder (undtaget mikro) og alle store virksomheder. De påpeger dog, at de eksisterende vurderingsparametre for at identificere de "store virksomheder" i regnskabsdirektivet vil skulle tilpasses, så de giver mening for dem og er relevant for kreditinstitutter og forsikringsvirksomheder i lyset af deres forretningsmodeller. Det gælder særligt parametrene balance og omsætning, idet kun "det gennemsnitlige antal ansatte på over 250" synes at være direkte anvendeligt. Uden en sådan justering vil man ikke have ensartede forhold imellem de finansielle og ikke-finansielle virksomheder.

Standarder

92-gruppen finder det positivt, at forslaget har fokus på anerkendte standarder og principper for ansvarlig virksomhedsadfærd, men de mener at der mangler en ordentlig klarlægelse af relationen mellem de forskellige standarder og principper.

Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Danske Rederier og Landbrug & Fødevarer anerkender behovet for at understøtte EU's Green Deal, men understreger samtidig behovet for balance og fleksibilitet, så den enkelte virksomhed med udgangspunkt i egen forretningsmodel og egne væsentlighedsbetragtninger selv kan vurdere, hvilke emner det måtte give værdi at medtage i rapporteringen, som supplement til de generelle og sektorspecifikke krav.

Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Danske Rederier og Landbrug & Fødevarer vurderer, at konsistens mellem reguleringer og proportionalitet i forhold til administrative byrder er centralt, og at dobbeltrapportering skal undgås, og at virksomheder med ukomplicerede forretningsmodeller ikke skal imødeses de samme byrder som store virksomheder med komplekse forretningsmodeller.

Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Danske Rederier og Landbrug & Fødevarer tilslutter sig, at EU går forrest og sikrer, at udarbejdelse af standarderne på bæredygtighedsområdet sker hurtigt, men uden at gå på kompromis med kvaliteten af standarderne. De finder det desuden vigtigt, at standarderne i videst muligt omfang er internationale, og de gør desuden opmærksomme på, at anvendelse

af eksisterende, kendte standarder vil reducere virksomhedernes omkostninger til implementering af EU-standarderne. De opfordrer endvidere regeringen til at sikre, at EU-Kommissionen arbejder for, at EU-bæredygtighedsrapporteringsstandarderne kan blive fundamentet for og er i overensstemmelse med udviklingen af de globale bæredygtighedsrapporteringsstandarder i regi af fx IFRS Foundation.

Finans Danmark og Forsikring & Pension kan tilslutte sig, at der anlægges proportionalitetsbetragtninger over for små og mellemstore ikke-finansielle virksomheder, så de ikke skal følge de fulde krav, men kan nøjes med at følge proportionale standarder udarbejdet under hensyntagen til SMV-virksomhedernes ressourcer og kompleksitet. Det er dog afgørende, at der sikres konsistens til kravene til den finansielle sektor.

FSR – danske revisorer foreslår, at standarder undergår en mere smidig og mindre tidskrævende beslutningsgang end forslaget lægger op til, når de først er udarbejdet og godkendt af EFRAG's besluttende organer.

Tidsplan

Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Danske Rederier og Landbrug & Fødevarer finder at tidsplanen for CSRD er for stram og ikke realistisk, hertil understreges at der er for kort tid, både for de omfattede virksomheder, deres rådgivere og myndighedernes implementering af nye rapporteringskrav, som både vedrører bogføringsopgaver, kontroller og processer m.v.

Placering af bæredygtighedsoplysninger

Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Danske Rederier og Landbrug & Fødevarer tilkendegiver et ønske om, at CSRD skal indeholde fleksibilitet i forhold til placering, hvorefter de ønsker, at redegørelsen kan placeres i en supplerende beretning i årsrapporten, eller hvor dele af rapporten kan integreres med andre elementer i årsrapporten.

Finans Danmark og Forsikring & Pension er enige i, at samtidig offentliggørelse af bæredygtighedsrapport, årsregnskab og ledelsesberetning er vigtig, men virksomhederne bør have fleksibilitet med hensyn til, hvor bæredygtighedsrapporteringen kan offentliggøres.

FH finder det positivt, at Kommissionen lægger op til, at al information i af-rapporteringen offentliggøres som del af virksomhedernes årlige ledelsesrapport.

Revisorerklæring

92-gruppen mener, at det er nødvendigt med endnu mere fokus på revisorers uafhængighed, fx akkrediteringskrav ifm. uafhængighed og indsigt i specifikke sektorer, revisorers lovmæssige forpligtelser i forbindelse med rapporteringer og mulighed for at klage over revisorer.

Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Danske Rederier og Landbrug & Fødevarer henviser i forhold til kravene om en erklæring med en begrænset grad af sikkerhed til, at 20 pct. af de større danske virksomheder frivilligt i dag vælger en assuranceerklæring efter den internationalt anerkendte revisionsstandard ISAE 3000, og de henviser til, at internationale anerkendte standarder også fremadrettet bør danne grundlag for afgivelse af assuranceerklæringer.

Finans Danmark og Forsikring & Pension er positivt indstillet over for kravet om, at oplysningerne i henhold til CSRD og EFRAG-standarderne skal gøres til genstand for assurance, da det er afgørende for, at der kan fæstnes lid til oplysningerne.

FSR – danske revisorer mener, at det er afgørende, at der etableres et "level playing field" mellem godkendte revisorer og evt. andre akkrediterede bæredygtighedsrevisorer. Det er derfor vigtigt, at disse mødes med samme høje uddannelsesmæssige krav som godkendte revisorer samt generelle krav til kompetencer, ansvar, etik, uafhængighed, kvalitetsstyringssystemer, offentligt tilsyn mm.

Digitalisering

Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Danske Rederier og Landbrug & Fødevarer støtter at bæredygtighedsrapporteringen digitaliseres yderligere.

Finans Danmark og Forsikring & Pension finder det afgørende, at oplysningerne bliver digitaliserede, maskinlæsbare og nemt tilgængelige på en central platform, så de kan anvendes i stor skala.

Oplysningskrav

FH efterlyser fokus på social bæredygtighed, herunder inddragelsen af fagforeninger og arbejdstagerrepræsentanter. FH havde gerne set, at forslaget i højere grad sikrede inddragelse af fagforeningsrepræsentanter, tværnationale og nationale samarbejdsudvalg og medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer i hele virksomhedens værdikæde.

FH mener at forslaget bør indeholde en klarere reference til OECD's retningslinjer for multinationale selskaber og FN's "Guiding Principles".

9. Forhandlingssituationen

De fleste lande har udtrykt støtte til formålet med forslaget, og en række ligesindede lande har været fortalere for en ambitiøs tilgang sammen med Danmark. Der er generel opbakning til standardisering for at sikre sammenlignelighed og til revisorerklæring for at sikre troværdighed. Der er derudover en forståelse for, at digitaliseringer er nødvendigt, selvom der er forskel på landenes udgangspunkter på dette område og dermed tempoet og omfanget af denne digitalisering.

Flere lande, har udtrykt bekymring for de korte implementeringsfrister, mens nogle understreger behovet for proportionalitet i forholdet mellem byrderne for virksomhederne og den positive effekt af forslaget, særligt for så vidt angår SMVer, samt nødvendigheden af sammenhæng til anden lovgivning og OECDs retningslinjer.

Flere lande har udtrykt bekymring i forhold til behovet for at indføre nye sanktionsmuligheder, særligt i forhold til at sanktionsmulighederne alene bliver skærpet for bæredygtighedsoplysningerne og ikke de resterende oplysninger i årsrapporten, herunder de finansielle oplysninger. Flere medlemslande har tilkendegivet bekymring i forhold til administrative sanktioner. Danmarks bekymringer ift. administrative sanktioner har umiddelbart vundet genklang under forhandlingerne.

Derudover pågår der en drøftelse af, hvor detaljerede kravene i selve lovteksten skal være, og dermed hvor meget diskretion der kan overlades til standardudviklerne i EFRAG, samt hvordan medlemslandene bedst involveres i hele processen.

Endvidere pågår en drøftelse af bestemmelserne om modervirksomheders rapportering på vegne af hele koncernen.

Der er generelt opbakning til forslaget, og det franske formandskab har lagt op til en ambitiøs tidsplan for behandlingen af forslaget i Rådet frem mod trilogforhandlinger.

Der er fremsat en lang række ændringsforslag fra Parlamentets medlemmer, som går i forskellige retninger, og Parlamentet er i gang med deres forhandlinger. Parlamentet forventes at vedtage deres holdning i marts.

Det forventes, at formandskabet vil fremsætte generel indstilling på denne sag til vedtagelse på Konkurrenceevnerådsmødet den 24. februar 2022.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter forslaget om at styrke bæredygtighedsrapportering, der er et centralt led i omstillingen af europæisk erhvervsliv til en bæredygtig økonomi. Regeringen lægger stor vægt på, at bæredygtighedsrapporteringen skal indrettes således, at den bliver en konkurrencefordel for de bæredygtige virksomheder.

Regeringen lægger vægt på at fastholde den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet til alle store virksomheder samt børsnoterede virksomheder (undtagen mikrovirksomheder). Regeringen støtter krav om bæredygtighedsrapportering efter kommende detaljerede europæiske regnskabsstandarder, samt at oplysningerne bliver tilgængelige digitalt, rapporteres i ledelsesberetningen i årsrapporten, og at der valideres med en revisorerklæring.

Regeringen støtter tiltag, der kan fremme erhvervslivets omstilling til en grøn og bæredygtig økonomi og hjælpe med at opnå ambitionerne i den europæiske grønne pagt. I den sammenhæng støtter regeringen formålet om, at der skabes mest mulig gennemsigtighed om virksomheders arbejde med bæredygtighed og lægger stor vægt på, at der vedtages et ambitiøst forslag, der fremmer den grønne omstilling, herunder igennem et lovkrav om Co2-rapportering.

Regeringen mener, at anvendelsesområdet skal være klart angivet og lægger vægt på, at det foreslåede anvendelsesområde fastholdes, og at tærsklerne bør tilpasses, når der er tale om store finansielle virksomheder, som skal omfattes af kravene, så de er meningsfulde ift. vurderingerne af deres forretningsmodeller, og mindre finansielle virksomheder ikke utilsigtet omfattes af reglerne for store virksomheder. Samtidig er det vigtigt, at nye standarder udarbejdes med inspiration fra de internationale standarder samt regler på området for finansiell bæredygtighed, så der opnås ensartede rapporteringsgrundlag for de omfattede virksomheder. Derfor arbejder regeringen for, at standardiseringsarbejdet er effektivt og inddrager alle relevante interessenter – herunder fagforeninger - med henblik på at sikre forankring og opbakning, herunder at den nødvendige involvering af medlemsstaterne sikres. Regeringen arbejder for, at standarderne udarbejdes med udgangspunkt i den europæiske regulering – herunder taksonomiforordningens overordnede miljømål - inden for bæredygtig finansiering, internationale standarder og inden for en realistisk tidsramme. Regeringen finder det derudover vigtigt, at de kommende standarder vil indeholde sektorspecifikke krav, herunder ift. højrisikosektorer.

Regeringen finder det positivt, at bæredygtighedsrapporteringer fremadrettet bliver lettere tilgængelige, da de efter forslaget skal indberettes i et digitalt maskinlæsbart format. Regeringen støtter digitalisering både nationalt og europæisk, men det er vigtigt, at det bliver så let som muligt for virksomhederne at efterleve reglerne. Regeringen lægger derfor vægt på, at kravene står mål med gevinsterne, og at virksomhederne og myndighederne ikke pålægges

unødigt store byrder. Det er vigtigt for regeringen, at forslaget ikke kommer til at medføre, at den danske digitale indberetning kan risikere at blive sat tilbage. Det er i den forbindelse blandt andet vigtigt, at der bliver størst mulig sammenhæng i de mange forskellige former for bæredygtighedsrapportering, som virksomhederne er underlagt, og at der ift. oplysningskravene er opmærksomhed på at mindske de administrative byrder og negative erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Direktivet omhandler rapportering på mange områder, ikke kun klima, og dette bør reflekteres bedre, særligt med hensyn til det sociale aspekt samt delene af grønne pagt, der ikke omhandler klimahensyn (herunder biodiversitet, forurening og cirkulær økonomi). Derudover bør der være yderligere henvisning til OECD's retningslinjer og andre internationale aftaler i forslaget.

Forslaget indeholder et krav om, at medlemsstaterne indfører regler om udstedelse af administrative bøder for overtrædelser af reglerne om bæredygtighedsrapportering. Rækkevidden af bestemmelsen vil skulle afklares nærmere, idet administrative bøder rejser forfatningsmæssige betænkeligheder i relation til grundlovens § 3, 3. pkt., hvorefter den dømmende magt er hos domstolene. Regeringen lægger derfor afgørende vægt på, at Danmark ikke forpligtes til at indføre administrative bøder.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grund- og Nærhedsnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. juli 2021. Sagen blev forelagt til forhandlingsoplæg for Folketingets Europaudvalg den 18. november 2021.

Sager på rådsmødedagsordenen

EU's industripolitik

Nyt notat.

1. Resumé

Formandskabet har på konkurrenceevnerådsmødet den 24. februar 2022 lagt op til en politisk drøftelse af EU's industripolitik. Drøftelsen forventes at have fokus på den grønne omstilling af det europæiske mobilitetsøkosystem.

Regeringen arbejder for en industripolitik, der balancerer ønsket om en åben økonomi præget af fair konkurrence med behovet for nye indsatser i EU, som kan medvirke til den grønne og digitale omstilling, herunder i mobilitetssektoren.

2. Baggrund

Kommissionen lancerede den 5. maj 2021 en opdateret industristrategi i form af meddelelsen "Ajourføring af den nye industristrategi fra 2020: Opbygning af et stærkere indre marked til fremme af Europas genopretning" (KOM(2021)350). Meddelelsen bygger videre på "En ny industristrategi for Europa" (KOM (2020) 102), der blev offentliggjort den 10. marts 2020. Grund- og nærhedsnotat om den opdaterede industristrategi blev oversendt til Folketinget den 7. juni 2021 (2020-21 ERU, Alm. del, Bilag 349).

EU's industripolitik og strategiske autonomi er en højt prioriteret dagsorden hos det franske EU-formandskab i første halvår af 2022. Under industripolitikken er der, i tillæg til den fortsatte udvikling af horisontale rammevilkår, således kommet et øget fokus på mere sektororienterede indsatser, hvor Kommissionen ønsker at gå tættere på den enkelte sektor eller teknologi for at fremme en bestemt udvikling. Kommissionen har i den forbindelse udpeget 14 økosystemer, som står særligt centralt i forhold til at sikre europæisk konkurrencedygtighed og teknologiudvikling.

Ud over mobilitet er der økosystemer for sundhed, turisme, social- og nærhedsøkonomi, landbrugsfødevarer, rumfart og forsvar, vedvarende energi, energiintensive industrier, tekstiler, byggeri, det digitale, detailhandel, elektronik samt kreative og kulturelle industrier. For hvert økosystem skal der udarbejdes såkaldte omstillingsplaner, som skal være med til at accelerere den grønne og digitale omstilling samt sikre omstillingen mod et mere modstandsdygtigt økosystem.

3. Formål og indhold

Drøftelsen forventes at have fokus på den grønne omstilling af det europæiske mobilitetsøkosystem og skal ses i lyset af det voksende fokus på mere sektororienterede indsatser under EU's industripolitik, hvor man fra Kommissionens side ønsker at gå tættere på den enkelte sektor eller teknologi for at fremme en bestemt udvikling. Her er mobilitet et ud af de 14 økosystemer, som ifølge Kommissionen står særligt centralt i forhold til at sikre europæisk konkurrencedygtighed og teknologiudvikling.

I en bredere kontekst skal drøftelsen bidrage til den sektorspecifikke opfølgning på Kommissionens opdaterede industristrategi, der blandt andet lægger op til øget anvendelse af en række industripolitiske værktøjer, herunder industrialliancer, omstillingsplaner for de 14 økosystemer og Important Projects of Common European Interest (IPCEI)-statsstøtteinstrumentet, der giver medlemslande mulighed for at udmønte betydelige støttebeløb til storskalaprojekter af fælleseuropæisk interesse. Det er forventningen, at omstillingsplanen for mobilitetsøkosystemet vil stå centralt i drøftelsen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Ikke relevant.

Økonomiske konsekvenser

Ikke relevant.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Forhandlingssituationen

Drøftelsen ventes at illustrere de forskellige tilgange, der findes blandt medlemslande i forhold til at accelerere den grønne og digitale omstilling i europæisk industri. På den ene side ventes særligt de industritunge medlemsstater

at lægge vægt på behovet for en vidtgående tilgang, hvor store dele af industrien underlægges gunstige vilkår i form af blandt andet øget adgang af statsstøtte, lempede konkurrenceregler og generelt initiativer, der tilgodeser nuværende store europæiske virksomheder. På den anden side ventes særligt en række mindre medlemsstater at argumentere for en balanceret industripolitik, der anerkender behovet for nye og sektorspecifikke initiativer, men samtidig betoner vigtigheden i at fastholde grundprincipperne i det indre marked, herunder effektiv konkurrence og robuste statsstøttere regler.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen arbejder for en industripolitik, der balancerer ønsket om en åben økonomi præget af fair konkurrence med behovet for nye indsatser i EU, der kan adressere strategiske udfordringer.

Regeringen lægger generelt vægt på, at nye målrettede indsatser særligt på det grønne og digitale område fokuserer på at sikre tidssvarende og attraktive rammevilkår inden for det pågældende område og i videst muligt omfang håndteres i de reguleringsmæssige rammer. Dette gælder også i forhold til omstillingen af de 14 økosystemer, herunder mobilitet.

Regering støtter en mere åben tilgang til IPCEIs som ét blandt flere instrumenter til at understøtte vigtige fælleseuropæiske prioriteter, men fastholder en grundlæggende restriktiv linje ift. øget brug af statsstøtte. I forlængelse heraf lægger regeringen vægt på, at brugen af statsstøtte skal være målrettet og afgrænset til tilfælde af markedsfejl og store samfundsmæssige udfordringer, der ikke kan håndteres gennem andre mere hensigtsmæssige instrumenter. For at adressere EU's udfordringer er det vigtigt at kigge på bredden af de værktøjer, der står til rådighed. Det kan også være ny sektorspecifik lovgivning, forbedrede standarder, fremme af private investeringer eller etablering af offentlige-private partnerskaber.

I den forbindelse arbejder regeringen for en konsekvent tilgang til kritiske afhængigheder, hvor disse adresseres på baggrund af nærmere analyse og lægger vægt på, at diversificering af forsyningskæder og tæt samarbejde med allierede står centralt i håndteringen af eventuelle kritiske afhængigheder inden for de enkelte sektorer, herunder mobilitet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg.